Mr.I.PFNIKS
4223 Dorchester Str.W.
Montreal 6, P.Q.

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto. Ont. Canada
Telephone — WA 0792
Editor in USA: A. Zvēriņš,
102—15 85 Drive Richmond Hill 18, N. Y. USA
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL,
POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

Nr. 51./74. SESTDIEN, 1952. G. 28. JŪNIJĀ 2. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās.
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VĪKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telefons — WA 0792
ASV redakcija: A. Zvēriņš,
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N. Y., USA
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1,50; par 3 mēn. $4,50;
par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.—.
Sludinājumu maksa:
slud. daļā $1,40; tekstā $2,80
par vienu collas telpu 1 slejā

SMAGI GAISA UZBRUKUMI KOMŪNISTU SPĒKSTACIJĀM

Seulā. — ASV aviācijas spēki pirmdien izdarīja smagākos gaisa uzbrukumus ienaidnieka aizmugurei, kādi jebkad pieredzēti visā Korejas kaŗa laikā. 500 ASV vieglie bumbvedēji tālu ienaidnieka aizmugurē pie Mandžūrijas robežām ar savām bumbām sagrāva Jalu upes spēkstacijas pie Suiho. Par spīti spēcīgai pretgaisa aizsardzībai visas amerikāņu lidmašīnas sasniedza savus mērķus un atgriezās bazēs, komūnistu iznīcinātāju netraucētas.

Šīs spēkstacijas komūnistiem bija ļoti svarīgas elektrības piegādē Ziemeļkorejas pilsētām un fabrikām, domājams, ka arī vairākas krievu pilsētas Mandžūrijā ieguva strāvu no sagrautām spēkstacijām.

Otrdien amerikāņu gaisa spēki atkārtoja savus uzbrukumus ienaidnieka spēkstacijām, sagraujot 2 citas Ziemeļkorejā.

Šie ļoti plašie gaisa uzbrukumi komūnistu svarīgiem aizmugures mērķiem, šķiet, komūnistiem nāca, kā liels pārsteigums. Ne viņu lidmašīnas, ne pretgaisa artilerija nespēja sekmīgi pretoties vai arī nedarbojās nemaz. Arī komūnistu pamiera sarunveži savās apspriedēs ar AN sarunvedējiem nepieminēja lielos gaisa uzbrukumus.

Ziemeļkorejas spēkstaciju sagraušana arvien skaidrāk norāda ASV noteikto nostāju Korejā, kur, pēc ģen. Klarka izteicieniem, AN karaspēks ir pilnīgi sagatavots atsist komūnistu masu armiju uzbrukumus, ja vien pēdējie sāktu vispārēju kaŗu.

Ārzemju diplomāti un ārzemju prese Japānā un Eiropā ir ļoti pārsteigta par šo amerikāņu pēkšņo uzbrukumu, kas noticis ļoti tuvu Pad. Savienības robežām. Tie pielaiž, ka Maskava var sākt kādu nopietnu pretdarbību un pamudināt Ziemeļkoreju atjaunot kaŗu. Daudzi savukārt piemetina, ka ASV rīkojas ļoti pareizi, lietojot diplomātijas vietā varu.

Kuŗš uzvarēs?

EIZENHAUERAM 405 DELEGĀTI!

Vašingtonā. — Pēc pēdējā amerikāņu Associated Press delegātu pārskata ģen. Eizenhaueram ir 405 delegāti, kas ir apm. 2/3 no nepieciešamiem 604 delegātiem. Viņa galvenajam pretiniekam — senātoram Taftam ir ap 480 delegātu, tātad vairāk nekā Eizenhaueram. Taču Eizenhaueram savus 76 delegātus dos arī Vorrens un Stasens — 25 delegātus. Bet ir tad vēl ne vienam, ne otram kandidātam nesanāk vajadzīgais delegātu skaits, lai tas Čikagas republikāņu konventā tiktu atzīts par prezidenta kandidātu jau pirmā balsošanā. Daudzi politiķi izsakās, ka šī vienlīdzīgā cīņa starp Eizenhaueru un Taftu turpināsies arī Čikagas konventā, kādēļ konventam būšot jāmeklē kāds cits kandidāts. Eizenhauera kandidātūras galvenais atbalstītājs senātors Lodžs turpretim izsaka pārliecību, ka Eizenhauers Čikagas konventā noteikti uzvarēšot, saņemot vajadzīgās 604 balsis otrā vai trešā balsošanā.

ĢEN. MEKARTURA POLITISKĀ KAUJA

Ģenerālis Mekarturs ievirzās politiskā kaujas lauka pirmajās līnijās. Viņš ir gatavs novilkt ģenerāļa uniformu, atteikties no 19.000 dolaru lielās gada algas un darīt daudz cita, lai aizkavētu Eizenhauera nomināciju. Kļūt par prezidentu nav viņa mērķis. Viņš cīnās par Taftu. Bet arī to darot, Pacifika varoņa lielākā vēlēšanās ir politiskā cīņā sakaut viņa paša kādreizējo cīņas biedru militārā laukā.

Uzņemdamies galvenā runātāja pienākumus republikāņu konventā Čikagā, Mekarturs ir pilnīgi atklāti iesaistījies milzīgajā politiskajā knadā, ko ik garajā gadā saceļ abas ASV lielo partiju mašinērijas. Ne tik atklāti, bet tāpat rosīgi viņš jau labu laiku spēlējis līdz vēlēšanu orķestrī, teicis runas, diskutējis ar delegātiem, apciemojis republikāņu varenos, izgaismojis demokratu valdības vājās vietas.

Daļai republikāņu ir liela ciena pret Mekarturu. Viņa domas īpaši respektē vairāku ASV novadu ļaudis, neatkarīgi no to noslieces iepretim demokratu vai republikāņu partijai. Pretstatā lielumlielai daļai amerikāņu — runu teicēju, Mekarturs ir spēka pilns orātors. Viņa runas ir taktiski tikpat tālredzīgas un mērķtiecīgas, kā viņa plāni kaujaslaukā. Runājot viņš iedegas un spēj iejūsmināt pat citkārt ledainās amerikāņu sirdis. Tālab viņa balss neizskan tukšumā, bet atbalsojas tautā. Nesenie viesošanās braucieni apkārt zemei liecina, ka Mekartura iespaids nācijā šobrīd ir lielāks, nekā tas bija pirms gada, kad Trūmens viņu tik neslavējami atcēla no amata pēc spožas 50 gadu militāras karjēras. Tālab arī republikāņu konventā Mekartura domām un ieteikumiem būs liels svars. To zina politisko kuģu stūrmaņi, kālab cenšas iemanevrēt Mekartura vēju savās burās.

Kā jau cilvēks, arī Mekarturs nav pasargāts no gluži cilvēciskām īpašībām. Šai karstajā vēlēšanu laikā jo redzamāk parādās viņa attieksmes ar viņa paša bijušo pakļauto un kaujaslauka cīņas biedru Eizenhaueru. Ir daudz pazīmju, ka Mekarturs nevēl labu Eizenhaueram, bet, šķiet, cenšas atmaksāt viņam vecus rēķinus. Viņi paši vien zina, kur šie rēķini cēlušies. Vai tad, kad Meks bija ASV ģenerālštāba priekšnieks un Aiks tikai virsnieks viņa stābā, vai tad, kad Meks bija jau 4 zvaigžņu ģenerālis un Aiks tikai pulkvedis, vai tad, kad nesenajā pasaules karā krusttēvs Sems atstāja pabērna lomā Meku Pacifikā, pirmā vietā izvirzot un ar iespējamo atbalstu stiprinot Aiku Eiropā, vai arī pēc kara beigām smagākos dižieročus neuzstādot vis Meka Pacifikā, bet gan Aika Eiropā?

Šķiet, ka vairāk kā vēsās attieksmes, kas abiem slavenākajiem dzīviem amerikāņu ģenerāļiem liedz brīvi vienam otru uzlūkot, ir sākušās tālā pagātnē un pieaugušas sakarā ar min. apstākļiem. Tā amerikāņu nācija pieredz laikus, ka viņas slavenākie karavadoņi pošas visniknākai politiskai divkaujai. Mekarturam pašreiz 72 gadi, Eizenhaueram 61. Neveiksmes gadījumā pēdējais var mēģināt atkal pēc 4 un vēl pēc 4 gadiem. Maz ticams, ka to spēs pirmais. Šī ir viņa pēdējā kauja.

Mekarturs nekāro pats nosēsties prezidenta krēslā. Viņš stāv par Taftu, viņš liek visu savu ietekmi Ohaio senātoru svaru kausā. Lai arī vairākās dzīves nozarēs viņa ieskati ir vienādi ar Tafta, tomēr pēdējam viņš sniedzot vislielāko atbalstu tādēļ, ka tam esot prāvākas izredzes novērst Eizenhauera nomināciju. Tas Mekartura galvenais mērķis.

Ja nominēs Taftu, tad jārēķinās, ka Mekarturs ar pilnu jaudu liks skanēt savai balsij Ohaio senātora vēlēšanu kampaņā. Ja arī viņš nevēlēsies aktīvi parādīties kampaņas braucienos, tad viņa mītekli Valdorfa—Astorijas viesnīcā Ņujorkā nāks un ies, jautās un uzklausīs ļaudis, kuru spēkos ir pagriezt vēlēšanu laimi, šoreiz Tafta labā.

Savās runās un sarunās ar žurnālistiem. Tafts deklarējis, ka Mekarturs būs viņa pirmais militārais padomnieks, ja nācija pašu T. izraudzīs par prezidentu. Tas nozīmē, ka Pacifika uzvarētājs kļūtu par aizsardzības sekretāru, Apvienoto stābu priekšsieku vai arī izcilu valstsvīru — prezidenta padomnieku bez īpaša amata. Mekartura atgriešanās valsts aizsardzības spēku vadībā katrā ziņā nozīmētu mazu revolūciju aizsardzības departamentā, kur pēdējos 13 gadus ir dominējusi ģen. Maršala griba. Ģen. Maršals, kam tuva draudzība ar Eizenhaueru un kas dziļi ietekmējis Rūzvelta un Trūmena aizsardzības politiku, ne pēdējā karā ne pēc tam nav bijis vienisprātis ar Mekartura politiku Āzijā.

Parādoties ziņai, ka Mekarturs izraudzīts par republikāņu konventa galveno runātāju, no politisko pretinieku puses nāca asas piezīmes, ka M. pārkāpjot noteikumu, kas karavīram liedz piedalīties politiskās cīņās. Uz žurnālistu neatlaidīgajiem jautājumiem par Baltā Nama ieskatiem Trūmens noteica, ka tā esot armijas darīšana. Satraukumu izkliedēja armijas vadības paskaidrojums, ka virsnieki, kas atrodas dienestā, bet kam nav noteikta uzdevuma, ir pielīdzināmi pensionētiem virsniekiem. Pēdējiem ir brīvas rokas arī politiskās cīņās. Šādā situācijā ir Mekarturs, kālab arī viņa līdzdalība Čikagas konventā ir legāla. Pašās pēdējās dienās gan radies iespaids, ka īsi pirms konventa sanākšanas Mekarturs tomēr novilks karavīra mundieri.

Neatkarīgi no tā, kā beigsies abu varoņu kauja viņiem nepierastajā ugunslīnijā, viņu līdzdalība šajā cīņu novadā nepaliks bez atbalss. Tā būs cīņa starp rafinēto politiku uzceltām īstām un neīstām barikādēm. Necentīsimies spriest, cik īsteni viņu līdzcīnītāji ievēros veco kaujas vilku patiesās vēlmes. Būtu skumji, ja arī viņiem neietu secen raksturīgā pēckara parādība, ka vīri, kas droši izgājuši savas tautas priekšgalā, soļodami pa varonības ceļu, spiesti noiet ēnā no politisko cīņu skatuves pasāndurvīm.

USN.

KOREJAS KAŖA 2. GADA DIENA

Vašingtonā. — Trešdien, 25. jūnijā pagāja divi gadi, kopš iesācies nelaimīgais Korejas kaŗš. Japānā runu teica Tālo Austrumu galvenais komandieris ģen. Klarks, uzsveŗot ASV bruņoto spēku gatavību atjaunot kaŗu, ja komūnisti būtu izšķīrušies par šādu politiku.

1950. GADĀ

Korejas kaŗa norises galvenie notikumi:

1) 25. jūnijā Ziemeļkorejas komūnistu kaŗaspēks pāriet 38. paralēli un iebrūk Dienvidkorejā.

2) 27. jūnijā ASV prezidents Trūmens pavēl ASV jūras un gaisa spēkiem aizstāvēt Dienvidkorejas republiku. AN Drošības Padome aicina dalībnieces valstis sniegt palīdzību, lai padzītu uzbrucējus.

3) 30. jūnijā Trūmens dod pavēli ASV zemes kaŗaspēka sūtīšanai uz Koreju.

4) 7. jūlijā ģen. Mekarturu ieceļ par AN kaŗaspēka komandieri Korejā.

5) 6. augustā AN kaŗaspēks tiek atspiests atpakaļ Dienvidkorejā un tam jāizcīna ļoti kritiskas kaujas, lai noturētos sauszemē.

6) 15. septembrī AN kaŗaspēka desants tiek izcelts malā pie Inčonas, 170 jūdzes ienaidnieka aizmugurē, un tas uzsāk ofensīvu.

7) 7. oktobrī sabiedroto kaŗaspēks pāriet 38. paralēli.

8) 26. okt. sab. kaŗaspēks sasniedz Mandžūrijas robežu.

9) 26. nov. komūnisti savukārt uzsāk lielu ofensīvu, kas saskalda AN kaŗaspēku, un tas spiests atkāpties.

1951. GADĀ

1) 14. janvārī AN armija aptur komūnistus 75 jūdzes uz dienvidiem no 38. paralēles.

2) 11. aprīlī prezidents Trūmens atceļ ģen. Mekarturu no Tālo Austrumu armijas un AN kaŗaspēka komandieŗa pienākumiem un viņa vietā ieceļ ģen. Ridžveju.

3) 13. jūnijā AN kaŗaspēks atkal ielaužas Ziemeļkorejā.

4) 23. jūnijā Maļiks AN liek priekšā pamiera sarunas.

5) 10. jūlijā AN un komūnistu pārstāvji satiekas pirmajā apspriedē.

6) 28. jūlijā abas puses vienojas par darba kārtību.

7) 22. augustā komūnisti pārtrauc pamiera sarunas, apvainojot AN par neitrālās joslas neievērošanu.

8) 27. nov. sarunu dalībnieki vienojas par demarkācijas līniju, paralēli galvenai kaujas līnijai, nedaudz uz ziemeļiem no 38. paralēles.

9) 18. decembrī AN un komūnisti apmainās gūstekņu sarakstiem.

1952. GADĀ

1) 3. janvārī komūnisti noraida AN pārstāvju priekšlikumu par gūstekņu brīvprātīgu apmaiņu.

2) 19. aprīlī AN sarunveži ziņo komūnistiem, ka vairāk kā puse gūstekņu nevēlas atgriezties pie komūnistiem.

3) 28. aprīlī AN sarunvežu jauns piedāvājums par gūstekņu apmaiņu; sakarā ar izdarīto aptauju no 170.000 gūstekņiem vēlas atgriezties tikai 70.000.

4) 2. maijā komūnisti noraida AN piedāvājumu un taisa plašu propagandu pamiera sarunu apspriedēs un pa Ķīnas rādio.

5) 8. maijā komūnistu gūstekņi Kodži salā pēkšņi sagūsta salas komandantu ģen. Dodu.

6) 11. maijā ģen. Klarks iecelts par jauno ASV komandieri Tālos Austrumos. Ģen. Ridžvejs iecelts par ZALO komandieri.

7) 10. jūnijā ģen. Botners, Kodži salas jaunais komandieris, uzsāk pārvietot gūstekņus uz mazākām nometnēm.

PĀRTAUC DIPLOMĀTISKĀS ATTIEKSMES

Karakasā. — Pagājušā nedēļā Venecuēlas valdība pārtrauca diplomātiskās attieksmes ar Maskavu un Prāgu un uzaicināja šo valstu sūtņus atstāt Venecuēlu. Šī asā Venecuēlas valdības nostāja nāca pēc tam, kad šeit izcēlās dažādi incidenti starp komūnistu diplomātiem un Karakasas valdību. Venecuēlas sūtņi Maskavā un Prāgā jau atstājuši savus posteņus, lai atgrieztos Venecuēlā.

Venecuēlas valdība savā paziņojumā piemetina, ka šo soli tā speŗ sakarā ar parastiem komūnistu apvainojumiem un faktu sagrozīšanu kādā incidentā Karakasā, lai tādā veidā citām valstīm sniegtu nepareizas ziņas.

Vāciešu līdzdalība Eiropas armijas stābā

Parīzē. — Pašreiz Parīzē notiek Eiropas armijas organizēšanas stāba apspriedes, kurās piedalās franču, beļģu, holandiešu, italiešu un luksemburgiešu pārstāvji, kā arī 30 vācu virsnieki.

Pavisam apspriedēs piedalās ap 125 virsnieki, kuri savus armijas organizēšanas plānus izstrādās ciešā sadarbībā ar Ziemeļatlantijas Līguma Organizācijas stābu, kas savukārt pārrauga visu Rietumu demokratiju aizsardzības sistēmu pret varbūtējiem komūnistu valstu uzbrukumiem.

ZĪMĪGAS PĀRMAIŅAS SATELITVALSTĪS

Pēc Kremļa pavēles visiem jāpiedalās militārās apmācībās

Fabriku strādniekus un biroju darbiniekus apmāca partizānu cīņām pretinieka aizmugurē. Zēni lidina lidmašīnu modeļus un mācās lēkt ar izpletņiem. Meitenes gatavojas vadīt kaŗa transporta mašīnas. Bērni maršē, nesot plecos koka šautenes. Mazbērnu rotaļlaukumi mudž no tankiem, lielgabaliem un lidmašīnām.

Vīnē. — Padomju Savienības satelitzemju laikraksti, kas saplūst šeit lielā izvēlē, atklāj jaunus saukļus komūnistu propagandā. Darba ražības celšanas, valstu jaunuzbūves un miera kongresu kampaņas, kas kādreiz aizņēma lielāko daļu komūnistisko laikrakstu, tagad aizvirzījušās tālākā plāksnē. Ja vēl pirms gada visi periodiskie izdevumi un radio raidītāji sludināja padomju tautu ārkārtīgo miera gribu un rietumnieku „kaŗa kūdītājus" tikai nikni lamāja, tad tagad, jau mudina būt sagatavotiem atvairīt amerikāņu kapitālistu kalpu iebrukumus viņu zemēs. Jau kopš apmēram pus gada vienlaicīgi visu satelitu laikrakstos parādījās ievadi, ka ikvienam tautas loceklim ir jābūt sagatavotam aizstāvēt sociālistisko dzimteni. Tā tas iesākās, un pēc tam t. s. tēvzemes aizsardzības kampaņa aizņem aizvien vairāk telpu lakrakstos.

Atstāstot komūnistu preses izdevumu lappuses, kas veltītas tieši šim masu militārām apmācībām, Vīnes laikraksti saka: „Simtiem tūkstošu trūcīgā uztura dēļ noliesējušu un smagā darbā pārmocītu strādnieku nedēļu nogalēs vis nesaņem atpūtu, bet gan tiek dzīti piedalīties militāra rakstura apmācībās. Ārēji viss tas notiek it kā brīvprātīgi, taču katrs to zina, ka tas nav brīvprātīgi, jo Staļina varas telpā vārdam „brīvprātīgi" ir gluži citāda nozīme, nekā to saprot cilvēks brīvā pasaulē."

Pēc instrukcijām, kas piesūtītas no Maskavas un ko vietējās valdības ierēdņi pārtulko savās valodās, fabriku strādnieki gatavojas partizānu cīņām. Ļoti sistēmatiskas apmācības notiek komūnistiskajā jaunatnes organizācijā. Tur apmācības vada armijas instruktori un virsnieki. Šautenes apmācībām saņem no armijas. Visas meitenes apmāca autovadīšanā un visām tām jāpraktizējas braukšanā ar transporta mašīnām.

Fabriku strādnieku un biroju darbinieku apmācības organizē un pārrauga arodbiedrības pēc komūnistu partiju šūnu norādījumiem, ko pēdējās saņem tieši no Maskavas.

Rīkoties ar šauteni apmāca ikvienu zemes iedzīvotāju, atskaitot sirmgalvjus un zīdaiņus. Arī ārsti un māsas piedalās šaušanas vingrinājumos.

Uz šo kaŗa noskaņu bagāto attīstību krievu satelītu zemēs norāda arī diplomāti, kas dodas uz mājām cauri Vīnei. Viņi vēl novērojuši, ka politiskajos priekšlasījumos, kas arī ietelp t. s. aizsardzības apmācību programmā, lielumlielo daļu laika veltot kūdīšanai pret Rietumiem. Tiekot izdomāti visvelnišķīgākie paņēmieni, lai ieaudzinātu zvērisku naidu pret Rietumiem.

„Pats par sevi saprotams, ka ikvienam Čechoslovakijas pilsonim ir jāprot labi rīkoties ar šauteni," raksta Prāgas laikraksts Mlada Fronta. „Katram pilsonim ir jābūt kaŗavīram, lai, ienaidniekam parādoties mūsu zemē, uz to trauktos nāvētājas lodes no katra krūma, koka un mājas."

Kaŗa noskaņa tiek ieaudzināta jau gluži maziem bērniem, rotaļlietu veikalus un rotaļlaukumus pārpludinot ar šautenēm, tankiem un citiem kara rīkiem.

SVARĪGAS DEBATES ANGLIJAS PARLAMENTĀ

Londonā. — Sakarā ar ASV gaisa spēku plašiem uzbrukumiem komūnistu svarīgiem aizmugures mērķiem Anglijas parlamentā opozicija pieprasīja minētā jautājumā atklāt debates. Čerčils gan gribēja debates atlikt uz vēlāku laiku, kad viņam būtu skaidras ziņas par notikumiem Korejā un aizsardzības ministra Alekzandera personīgs ieskats, taču, daudzi deputāti vēlējās šo jautājumu apspriest tūliņ. Sociālistu runātāji — Bevans, Šinvels un Etlijs pasvītroja, ka šāda ASV rīcība var izsaukt vispārīgus kaŗa draudus Tālajos Austrumos vai arī citur un ka tamdēļ, uzsākot kādu plaša vēriena darbību, ASV būtu jāziņo pārējiem AN dalībniekiem. Arī Čerčils atzinās, ka viņš neko neesot iepriekš zinājis par šiem plašiem gaisa uzbrukumiem Jalu upes spēkstacijām.

Angļi domā, ka šādi uzbrukumi nedod nekādu cerību pamiera sarunās panākt pozitīvu iznākumu. Citi novērotāji turpretim izsakās, ka lietojot šo trumpi, amerikāņu valdība Korejā mēģina ietekmēt komūnistus piekāpties.

LNAK PAZIŅOJUMS

Lai palīdzētu jauniebraucējiem Kanadā, Toronto nodibināta Council for New Canadians, kur latviešus pārstāv LNAK. CNC darbu uzsāk pirmdien, 30. jūnijā, 71 King St., W., trešā stāvā. Darba laiks no 9—16.30. Tel. WA 9987. Darbvede Šalovska kundze runā arī vācu un krievu valodas. CNC visvairāk pūles veltīs darba sagādei jauniebraucējiem. Tautieši, kas ir bez darba, iepriekš izņemot darba pārvaldes kartīti, var griezties pie CNC pēc palīdzības.

Sākas
JAUNS CETURKSNIS!
Vai esi atjaunojis
LATVIJAS AMERIKĀ
abonementu?

LĪGO VAKARS TORONTO LATVIEŠU EV. LUT. JĀŅA DRAUDZES LAUKU ĪPAŠUMĀ

Dainas koris un kādas 70 automašīnas ar 500 līgotājiem bija ielīgojušas sestdien sv. Jāņa draudzes lauku īpašumā, kur dziesmās un dejās aizvadīja īsti latvisku Jāņu nakti. Īsajās pusnakts stundās līgotājiem aizmirsās, ka tie nav mājās, kādā Vidzemes sētā, — tik koši skanēja dziesmas, augstu sitās ugunskura liesmas, un tik salds bija miestiņš, gards Jāņu siers. Foto J. Kreilis

LATVIJA

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos nosūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdū vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

Kas būs mūsu liecinieki?

KĀRLIS VIDENIEKS

AN Vergu darbu pētīšanas komisija ir aicinājusi Brīvās Eiropas Komitejas Latviešu Konsultātīvo Kopu sagatavot materiālus par vergu darbu sistēmu, deportācijām un cita veida cilvēku apspiešanu Latvijā. AN komisija ir aicinājusi latviešu kopu būt par liecinieci šī jautājuma skaidrošanas sēdēs.

Tās laikrakstu ziņas.

20. gadsimtā, kad neskaitāmas organizācijas visās pasaules malās kaist rūpēs, lai neaiziet bojā reti stādi un meža zvēri, kad dzīvnieku aizsardzības biedrības ir pats atzītākais, populārākais labdarības veids, nu arī mēs būtu nonākuši tik tālu, ka sākas tautas kā kopuma un tautas locekļu kā individu iznīcināšanas un verdzināšanas lietas klausīšana. Bet, nepaliekot sentimenta skavās, atļausimies tikai šo faktu konstatēt.

Lai arī AN organa nosaukumā likts verga vārds, mums un visiem ir skaidrs, ka tā darbība maz domāta Afrikas kanibālu cilšu virsaišu iebiedēšanai, bet tās pētījumu loks vilksies un noslēgsies ap Padomju Savienību kā pašreiz slavenāko masu slepkavu pasaulē. Bet arī šī zemes gabala iekārta, politiskais svars, darbošanās un ideoloģija lai šoreiz neapgrūtina lasītāju.

Mūsu rūpes saista jautājums — ko mēs varam liecināt, pierādīt, kādus dokumentus varam likt AN galdā, kā un cik drāmatiski varam aktīvizēt arī pasaules presi mūsu (un visas cilvēces) lietas atbalstam?

Latviešu Konsultātīvā Kopa ziņo, ka tās rīcībā ir ievērojams daudzums savāktu materiālu, kopa ir aicinājusi arī katru latvieti to šai ziņā atbalstīt. Kāda veida ir šie materiāli, par to, saprotams, atklātībā pašas lietas labā šodien vēl nav informēta. Un tas ir pareizi. Pārsteidzīga ziņkāre var kļūt arī bīstama.

Bet AN komisija ir daudzvalstisks organs, līdzās ideoloģiski pareizi boļševismu izpratēju valstu pārstāvjiem tur vieta arī tādiem, kas savu drošību grib pirkt par šodien lētu neitrālitātes cenu, arī tādiem, kas saimnieciskās grūtības grib glābt ar sapni par Padomju tirgu.

Māc šaubas, vai absolūti taisnā, zināmā lieta nenogulsies pie aktīm tā dēvēto „pierādījumu trūkumu dēļ.“ Vai atkal reizi darbs nenoslēgsies ar juridiski izcili veikli formulētu noziegumu, kā tādu nosodītāju lēmumu, pašu vainīgo neskarot, pat vārdā to nenosaucot?

Bet — ko mēs varētu teikt, ziņot, rādīt pašaules sabiedriskai domai, šīs AN komisijas pārstāvētai?

These Names Accuse — mūsu aizvesto saraksts ir svarīgs, pirmnozīmīgs dokuments. Bet — 1941. gada notikumi šogad var tādi arī vairs nebūt — teiks vainīgie, ja viņiem neizdosies šo dokumentu pilnīgi pabāzt zem galda.

Lasītājiem atmiņā kāda tagad Izraēlā dzīvojoša Latvijas pilsoņa vēstījums sūtnim J. Feldmanim par 1941. gadā deportēto pārdzīvojumiem — nāvi, badu, postu padomju zemē. Ja viņa vārds būtu šai aizvesto sarakstā! Vai viņa ierašanās AN namā nebūtu tikpat nozīmīga kā tā poļu karavīra liecība, kas savu seju slēpdams, liecināja par Katiņas slepkavošanām un saviļņoja visu šī kontinenta presi?

Neapšaubāmi lietojami ir fakti — Cīņas un Pravdas raksti par traģiskāko cilvēka dzīvē — it kā labprātīgo sevis garīgo un materiālo, sabiedrisko un nacionālo degradēšanu. Bet tie īsti saprotami tikai cilvēkam, kas būtiski spēj izjust boļševisma jēgu un izdarības.

Vai šai brīdī liktenim ir labpaticies izrīkot piecu latviešu vīru ierašanos Zviedrijā? Vēl nav zināmi viņu vārdi. Ir tikai pieci zvejnieki, gados jauni cilvēki, Liepājas puses ļaudis.

Kaut lai liecinieku ierašanās brīvajā pasaulē, nestu mums ne tikai ziņas par Latvijas šodienu, bet būtu arī noderīga bezgala svarīgajam uzdevumam — liecībai AN Vergu darba komisijā.

No Latvijas izbēgušie redzējuši sašaujam amerikāņu lidmašīnu

Pieci latviešu jaunekļi, kas tikko izbēguši no boļševiku varā esošās dzimtenes, joprojām atrodas Gotlandē. Pie viņiem vēl neviens netiek pielaists. Cik tālu sniedzas viņu izolēšana: vai viņiem pagaidām jāatturas arī no korespondences u.t.t., tas mums nav zināms. Domā ka tuvākās dienās viņiem dos uzturēšanās atļauju Zviedrijā un viņus atbrīvos no izolēšanas noteikumiem.

Cik tomēr izdevies izzināt, tad **izbēgšanas apstākļi norisinājušies šā:**

No Liepājas uz zveju Baltijas jūrā izbraukušas 30 zvejnieku laivas, pie kam dažās no tām bijuši politruki, kas atbildīgi par it visu, kas jūrā var notikt un kas notiek. Degvielas katrai laivai bijis apmēram 20 stundu braucienam. Šī „zvejošanas kārtība“ tad arī bijusi par iemeslu, **kādēļ Zviedrijā palikuši visi pieci atbēgušie,** jo, piemēram, pagājušajā gadā bijis tāds gadījums, ka kādā zvejas izbraucienā viens no zvejniekem noslīcis, par ko, krastā izbraucot, aizturēta un **sodīta visa zvejas komanda,** jo boļševiki vienkārši nav ticējuši, ka zvejnieks noslīcis, bet pastāvējuši, ka tas pārlaists pāri uz kādu no „kapitālistiskajām valstīm“ un noslīkšanas versiju tikai izgudrojuši iestāžu un padomju varas maldināšanai. No šāda soda — pie kam šoreiz jau smaga — baidīdamies, tad arī izšķīrušies par palikšanu Zviedrijā visi pieci, ieskaitot tos, kas pirmajā brīdī gribējuši tikt atpakaļ un to arī zviedru iestādēm prasījuši.

Ļoti interesants ir konstatējums, ka tieši šie pieci 1950. gada Lieldienās, kad parādījās ziņa par amerikāņu lidmašīnas notriekšanu Baltijas jūrā, netālu no Latvijas krasta, ir atradušies jūrā uz zveju. **Amerikāņu lidmašīna pārlidojusi viņiem pāri, virzienā uz krastu, kur to sākuši vajāt krievi un pēc kāda laiciņa to notriekuši jūrā.** Tātad šie latviešu jaunekļi **būs Eiropā pirmie liecinieki, kas paši savām acīm redzējuši amerikāņu lidmašīnas notriekšanu.**

Par apstākļiem Latvijā izbēgušie apstiprina, ka darba un dzīves apstākļi dzmtenē ļoti smagi, ārkārtīgi asa un nežēlīga ir „darba disciplīna“, kas īstenībā nav disciplīna, bet dzīšana darbā, nedodot strādniekiem nevienа brīva mirkļa, jo, mašīnu fabrikā atstājot, tūdaļ jādodas uz „kursiem“ — „studēt Staļina konstitūciju“ un „Īso kursu“. Iedzīvotāju kustības brīvība ārkārtīgi ierobežota tieši tā, kā lasām par dzīves apstākļiem verdzības vai dzimtniecības laikos ,kad ļaudis bijuši piekalti pie savas šaurās dzīves telpas, par kuras atstāšanu draudējis bargs sods. Braukšanai kaut ciemos pie radiem ir vajdzīgi visdažādākie „propuski“.

Strādnieku darba algas caurmērs, šoferus ieskaitot, ir 450 rubļi mēnesī, kas jāuzskata **par pilnīgu bada algu,** par kuru nevar pat pavisam pieticīgi paēst, nemaz nerunājot par drēbēm u. c. Zvejnieku dzīves apstākļi ir labāki, jo tie nopelna ap 1.000 rubļu mēnesī ,bez tam par brīvu dabū zivis, kas iztaisa labu daļu pārtikas, ja vēl pierēķina kādu kartupeļu dobi u. tml. Par šādiem ienākumiem var jau nopirkt arī kādu drēbes gabalu, gan ļoti vienkāršu, jo labas kvalitātes drēbju nemaz nav.

Smagas deportācijas Latviju pēdējo reizi skārušas pagājušā gada augustā un septembrī. Atsevišķu cilvēku pazušana ir nepārtraukta, un visi ļaudis dzīvo pastāvīgās bailēs un nedrošībā par nākošo dienu. Sevišķi **smagi tiek piemeklēta jaunatne,** no kuras ar nežēlīgu varu grib iztaisīt paklausīgus boļševikus.

Liepājā, kā vienmēr vairāk nocietināmā jūras bazes pilsētā, ir sevišķi daudz krievu. **Vairs tikai katrs trešais liepājnieks ir latvietis.** Visur dzirdama tikai krievu valoda. Latvieši dzīvo atturīgi, klusi, sevī noslēgušies, izvairoties no it visa, kas varētu par viņiem atgādināt boļševiku okupantiem. **Liepājas apkārtne smagi nocietināta,** un nocietnāšanas darbi turpinās.

Ar nepacietību gaidām izbēgušo jauniešu iznākšanu brīvā dzīvē, kad viņi varēs atklāt savus vārdus radiem vai paziņām ūn. kad varēs arī daudz vairāk pastāstīt par patiesajiem apstākļiem dzimtenē.

*

United Press ziņo no Stokholmas, ka pieci latviešu zvejnieki, kas izbēguši no Liepājas un 6. jūnijā ieradušies Zviedrijā, esot bijuši aculiecinieki gadījumam, kad krievu lidmašīnas sašāvušas neapbruņoto amerikāņu jūras lidmašīnu 1950. g. 8. aprīlī. Lidmašīnas un 10 cilvēku lielās apkalpes bojā eja toreiz izsauca asu notu apmaiņu starp ASV un Padomju Savienību.

Šim incidentam ir liela līdzība ar gadījumu š. g. 16. jūnijā, kad krievu lidmašīnas uzbruka un nogāza jūrā zviedru neapbruņotu lidmašīnu, kas bija devusies meklēt pazudušo zviedru apmācības lidmašīnu ar 8 lidotājiem. Zviedri domā, ka arī bez vēsts pazudusī lidmašīna ir kritusi par upuri krievu uzbrukumam.

Latviešu zvejnieki paskaidrojuši, ka tie bijuši uz zvejas kuģa Liepājas rajonā, kad tie pamanījuši amerikāņu lidmašīnu, kas devusies Latvijas piekrastes virzienā. Tai uzbrukuši vairāki krievu iznīcinātāji un amerikāņu lidmašīna iegāzusies jūrā.

Krievi savā protesta notā turpretim apgalvoja, ka amerikāņu lidmašīna virs Liepājas ostas uzbrukusi krievu lidmašīnām, kas pēc tam atklājušas uguni.

DARBS un BEZDARBS

Meklē darbu pienotavā vai par pavāru vīrietis ar ilggadīgu praksi. Griķis. 231 Salem Ave, pie Southview parka, Toronto.

°

Vajadzīga sieviete, 35—45 g. vecumā, mājas darbiem. Laba alga. Var dzīvot arī ārpusē. Zvanīt — LO 4386.

°

Vajadzīga sieviete jūlija un augusta mēnesī tūristu un vasarnieku viesnīcā. Alga pie visa brīva $65 mēnesī. Pieteikties pie Dr. Mackle, RR 1, Picton, Ont. Tel. 1245W12.

°

Zobārsta asistenta vieta Atikokan, Ont. Sākuma alga $150.00 mēnesī. Zvanīt MI 3521, Toronto, Medņa jaunkundzei.

LĪGO VAKARS DEBESSKRĀPJU ĒNĀ

Ņujorkas latviešiem nebija viegli atrast piemērotu vietu pasaules lielākās pilsētas tuvumā, kur Jāņu bērni varētu līgot apkārtnē, kas atgādinātu dzimteni. Daugavas Vanagi un Ņujorkas Latviešu Bedrība kopīgi bija izraudzījuši šim nolūkam kādu parku Stēten—Ailendā, kas nebija grūti sasniedzama no centra un bija pietiekami tālu no lielpilsētas burzmas.

Jāņu vakarā saradās kupls līgotāju skaits, ap 900, un būtu ibijis vēl vairāk, ja bailīgākie līgotāji nebūtu nobijušies no grozīgā laika. Tomēr tie, kas bija ieradušies, atzina, ka pavēsais laiks, kāds Ņujorkā jūnijā ir diezgan neparasts, esot vispiemērotākais Jāņu svinēšanai. Ģimenes ar bērniem sāka ierasties jau agrā pēcpusdienā. Katru apmeklētāju pie vārtiem sagaidīja ar dziesmu Jāņu māte (E.Druvas kundze) un Jāņu tēvs (L. Bērziņš), pasniedzot viesiem sieru un alus kausu.

Daugavas Vanagu un draudzes jaukts koris nodziedāja vairākas Jāņu dziesmas. Pēc tam puiši un meitas uzsāka apdziedāšanos. Meitām bija neizsīkstošs dziesmu krājums, bet arī puiši nepalika gluži kaunā. Lielu atsaucību izpelnījās tautisko deju kopa Gaujenieka kundzes vadībā. Jaunieši tautas tērpos nodejoja 8 dejas. Cerēsim, ka tautisko deju kopa arī turpmāk iepriecinās tautiešus.

Pēc priekšnesumiem sākās dejas, atklājot ar „Tūdaliņ tagadiņ“, ko vadīja Jāņu tēvs un Jāņu māte. Ja dejas zālē tapa par siltu, līgotāji varēja atvēsināties parkā un stiprināties pie galdiņiem vai arī meklēt papardes ziedu jauki iluminētā parkā. Čaklas rokas bija gādājušas par ozolzaru un puķu vainagiem, kurus izpirka visus. Jāņu dziesmas parkā skanēja līdz vēlai naktij.

Kā rīkotāji, tā apmeklētāji ar vakaru bija ļoti apmierināti. Kuplā skaitā bija ieradusies jaunatne. Bija arī daudz veco latviešu iecelotāju, kuru jaunā paaudze, lai gan vairs nerunā latviski ,tomēr dzīvi piedalījās līgošanā pēc senču paražām. Apmeklētāju starpā netrūka arī amerikāņu, kurus bija ieaicinājuši viņu latviešu draugi.

Informācija par bērnu vasaras nometni

Bērnu vasaras nometnes atklāšana un Sv. Jāņa draudzes vasaras kolonijas iesvētīšana notiks svētdien, 6. jūl. pēcpusdienā. Uz to LSAK laipni aicina draudžu un organizāciju pārstāvjus, bērnu vecākus un ikvienu mūsu jaunatnes draugu. Tās pašas dienas vakarā notiks arī pirmais nometnes ugunskurs, par kura priekšnesumiem nometnes dalībniekus lūdzam padomāt jau tagad.

Bērniem uz vasaras nometni ņemamas līdzi šādas mantas:

1. Mugursoma vai koferis.

2. Vismaz 2 segas (no tām 1 vatēta), palagi, mazs spilventiņš un spilvena pārvelkamie.

3. Parastais apģērbs, lietus mētelis un parastais mētelis, apakšveļa (rēķināties ar to, ka veļas mazgāšana un maiņas kārtojamas vecākiem pašiem), vēlams arī viens komplekts siltas veļas, pulovers, sporta tērps, peldēšanas tērps, sporta jeb vingrošanas kurpes, parastie apavi, kabatas lakatiņi, zeķes, vēlams arī tautas tērps.

4. Bļodiņa, šķīvis un 1/4 l. krūzīte (vēlams neplīstoši), nazis dakšiņa, karote (vienkārša materiāla), ziepes zobu tīrīšanas piederumi, ķemme, mazs spogulītis, nepieciešamais nagu kopšanai, apavu tīrāmie piederumi, šūšanas un lāpīšanas piederumi (adatas, diegi, pogas), parastais zīmulis, rakstāmpapīrs un aploksnes, pastmarkas, pārsienamie materiāli; vēlams arī kabatas nazis, kāda aukla, kabatas spuldze un svece.

5. Latviešu grāmatas(arī skolas) ,zīmēšanas papīrs, krāsainie zīmuļi un citi zīmēšanas piederumi, vēlams arī kāds mūzikas instruments; meitenēm arī materiāli rokdarbiem (tautisko prievīšu aušanai, šūšanai un tml.), un kam ir speciāla interese, atļauts līdzi ņemt arī makšķerēšanas piederumus.

Viss šinī sarakstā minētais kārtīgi iesaiņojams, pie katra saiņa ārpusē piekarot zīmi ar īpašnieka vārdu un uzvārdu.

J. Pālēns.

LIELAIS UGUNSKURS

skautu un gaidu nometnē Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudzes farmā degs svētdien, 29. jūnija vakarā. Visi tautieši mīļi ielūgti.

Nometnes priekšnieks

LŪDZ PIETEIKTIES MANTINIEKUS

Latvijas sūtniecība, 87, Eaton Place, London, S. W. 1., lūdz pieteikties mantiniekus nelaiķa Voldemāra Saulīša, dz. 1923. g. 18. augustā, Medzes pagastā, mir. 1949. g. 2. aprīlī, Anglijā, atstātajai mantai.

MŪSU LASĪTĀJIEM

Sakarā ar Dominijas svētkiem un darbu pārtraukumu kanadiešu spiestuvē un pastā, mūsu laikraksta nākošais numurs iznāks sestdien, 5. jūlijā.

LASĪTĀJU VĒSTULES

KAM TAD ĪSTI IR JĀNOKAUNĀS?

„Latvijā Amerikā“ Nr. 39./62. **Intervijā glezn. E. G. starp citu** saka:

„Mums jānokaunas un jāatskārst, ka mums nav ko sveštautiešiem parādīt, kas raksturotu šo mūsu visādā ziņā pārāko dzīvi, nav ne tulkotu rakstnieku darbu, ne reprodukciju, pat ne katalogu trimdā iznākušajām grāmatām, nemaz nerunājot par zinātniskiem darbiem, par kuriem lielākā daļa mūsu sabiedrības **vispār nezina neko.“**

Patiesības labā jāpiezīmē, ka tāds katalogs tomēr ir gan, un proti: L. Rumaka 1949. g. rudenī izdotais „Latviešu trimdas izdevumu rādītājs 1945./48. g.“ kas 194 lappusēs ietver gandrīz bez izņēmuma visas līdz 1948. g. 30. sept. trimdā izdotās latviešu grāmatas un tāpat periodiskos izdevumus, neizslēdzot pat sīkākos nometņu biletenus.

Tikai šis katalogs, blakus paša vāktām ziņām par vēlākajiem gadiem, deva iespēju šīs piezīmes autoram sastādīt pārskatus par latviešu trimdas grāmatniecību (J. Kadiļa Latviešu gada grāmatā 1950. g. par laiku līdz 1948. g. rudenim un Latvju enciklopēdijā par 1945.1950. g.). Abos rakstos, protams, bija atzīmēts, ka izmantots L. Rumaka Latviešu trimdas izdevumu rādītājs.

Tiesa, šis „katalogs“ — Latviešu trimdas izdevumu rādītājs, aptver tikai nepilnu pusi no līdzšinējā trimdas laika, bet tā kā laiks pirms valūtas reformas Vācijā bija visražīgākais mūsu trimdas grāmatniecībai, tad arī rādītājs aptver vairāk kā divas trešdaļas no visām trimdā līdz šim iznākušajām grāmatām — 932, kamēr pēc tam iznākušas nedaudz vairāk kā 400 grāmatas.

Tai pašā „katalogā“, ko E. G., diemžēl„ nepazīst, var atrast ziņas, ka izdotas šādas gleznu reprodukcijas un grafikas darbu mapes:

1) Liberts, Lud. Europaeische Symphonie. Stuttgart, 1947., ar 37 četrkrāsu un 22 divkrās. reprod.. 2) Liberts, Lud. Kirchen. Stuttgart, 1948., ar 10 daudzkr. repr.. 3) Liberts, Lud. Sechs Lithopraphien. Stuttgart, 1948. 4) Gailis, Jānis — ein lettischer Landschaftsmaler Stuttgart, 1948., ar 24 vien- un daudzkr. repr.. 5) Bērziņš. Ansis 4 Gospels, Guenzburg. 1946, ar 89 spalvas zīm. evanģēlijiem.

Šīs mapes, ir ar svešvalodu tekstu, bet bez tam ar latviešu tekstu izdotas:

6) Vidbergs. S. Sāpju ceļš. Ansbergā, 1947., ar 14 grafikām. 7) Vidbergs, S. Grafikas. Eslingenā, 1946., ar 5 grafikām. 8) Bērziņš, Ansis Spalvas zīmēj. grāmatai Apustuļu darbi, Kleinkoetz. 1948., ar 29 zīm.. 9) Bērziņš, Ansis Spalvas zīmējumi Jāņa Atklāsmes grāmatai, Kleinkoetz, 1947., ar 46 zīm.. 10) Jablovskis, J. Gleznu attēli. 1947., ar 12 vienkr. un daudzkr. reprodukcijām. 11) Soikans, Juris. Māras zemes lūgšana. Lībekā. 1948., ar 12 griezumiem linoleumā.

Bez šīm ir vēl kāds pusducis sīkāka apjoma izdevumu, kas reprezentācijai mazāk noder, kaut arī tur ir tādu autoru darbi kā piem., Vidberga, Kalmītes, Meilertes—Krastiņas u. c.

Vai tad nekas no tā visa nebūtu redzēts — ko gan negribētos ticēt — vai arī būtu viss uzskatāms par tādu, ko jākaunās cittautiešiem rādīt? Vai būs daudz tādu, kas šādam uzskatam pievienosies? Jāšaubās.

Beigu beigās gribētos jautāt — Kam tad īsti būtu šoreiz jānokaunas?

Attiecībā uz E. G. „vēlējumiem rītdienai“ intervijas noslēgumā — tiem, protams, katrs latvietis var pilnīgi pievienoties.

K. Ieleja, Kalif., ASV.

KANADĀ

Montreālas latviešu saime, enerģiskā konsula Tomsona aicināta, visu ziemu gatavojās sūtņa K. Zariņa sagaidīšanai.

Sūtnis no Otavas ieradās 24. jūnijā, pl. 20,10 C.N.R. centrālstacijā. Viesi stacijā sagaidīja organizāciju pārstāvji un tautieši. Sūtnis viesošanās laikā apmetās pie konsula Tomsona. 28. jūnijā notiks sūtņa godināšana McGee kolledžā. Runās sūtnis K. Zariņš un visu organizāciju pārstāvji. Pirmo reizi Montreālā viesus iepriecinās vīru dubultkvartets Z. Luča vadībā.

29. jūnijā notiks dievkalpojums viesa prāv. Skrodeļa, māc. Čopa un draudzes gana Gaudiņa vadībā. Pēc dievkalpojuma draudzi uzrunās sūtnis. Dievkalpojumu kuplinās brīvmāksl. N .Valdovska.

5. jūlijā notiks sūtņa atvadīšanās no Montreālas un tējas vakars. Galdiņi iepriekš pasūtināmi pie A. Spūrmaņa.

Sarīkojumu tīrais atlikums paredzēts bērnu kolonijai un kara invalidiem.

*

Rosīgais I. Niagaras mazpulks otro reizi bija organizējis latvisku līgo vakaru latviešu farmā Čipavā. Jau agrā pēcpusdienā citādi klusais pagalms un dārzs bija jautru čalu un rosības pilns, kur savos nepretenciozos formas tērpos mazpulcēni gādāja, lai Līgo vakars būtu latvisks un jauks. Bija domāts arī par tiem, kas nopietnākas vēlmes aicināti, gribētu apskatīt plašo kokizstrādājumu klāstu, kur Liepiņš rādīja savus šķivjus, svečturus, pūra lādītes. Tie, kas vēlējās greznoties pašu plūktām Jāņu zālēm, izklīda farmas vecajā dārzā un tīrummalās. Arvien drošāks un kuplāks kļuva, sākumā kautrīgi iedziedātais „līgo, līgo,“ līdz lielā ūdenskrituma šalkšana (nebija jau pavisam klāt) bija pārspēta ar 3—400 balsīgo līgo.

Mazpulka vadība un mazpulcēni kopā ar laipniem izpalīgiem ir tencināmi par vakara labo organizāciju. Iejas maksas vietā tika piedāvātas loterijas biļetes (laimests — augļu grozs ar vilinošu vīna pudeli), atspirdzinājumu galds un desiņas, galdi un galdiņi krūmu aizvējā, vistālā nostūrī liela paparde zelta ziediem, kur zieda meklētāji, divpadsmitai stundai tuvojoties, veidoja rindas, lai vēl paspētu nofotografēties. Haidro gaišās elektriskās spuldzes, iekarinātas koku apjomā, meta gaismu un deva arī ēnas diezgan, kur paslēpties. Kaimiņi nāca apjautāties par iemesliem tik plašiem dārza svētkiem, garāmbraucēji apstājās, ieklausījās nepazīstamo līgošanu un brauca tālāk, jo tas bija latvisks vakars.

Labāko Jāņu siera godalgošana bija vakara sensācija līgotājiem, gandarījums pirmo godalgu ieguvējām, bet neizbēgama vilšanās sieru sējējām, kam bija jāsamierinās ar pēdējām vietām. Žūrijas komisija, apbruņota ar agronomu P. Treijera un K. Vītola teorētiskām zināšanām un pieaicināto siera sējēju praktisko pieredzi, bija izstrādājusi siera labuma novērtēšanas skālu: garša 30 punktu, konsistence 30, smarža un krāša pa 5 punkti. Pie sīvas konkurences pirmo godalgu saņēma Erika Šteinbacha, otro— Emilija Stunda (abas Niagara) un trešo Krūmiņa (Vellande). Atzinība tika izteikta visām sacensības dalībniecēm, jo visi sieri bijuši izteikti garšīgi un smaržīgi, tikai pietrūcis pirmo godalgu. Ar to tad nu bija jāsamierinās visām sieru gatavotājām, kas bija mērojušas vairāk desmit jūdžu, lai no farmeriem iegūtu gatavošanai nepieciešamo svaigo pienu.

Līgošana un akordeoni uz brīdi apklusa, kad deju trupas vadītāja Pļavinska, pie malas nolikusi savu draugu cienāšanai līdzpaņemto siera ripu, laukumā uzveda krāšņos tautas tērpos greznotu deju trupu un atklāja tautiskās dejas un rotaļas. Pats namatēvs Lapiņš spēcīgā baritonā dzied valša refrēnu „Vēlreiz pie Gaujas,“ kas izviļina pašus kūtrākos līgotājus dejas laukumā. Rotaļās ar atkārtoto „Aizdzen mani Kurzemē“ dalību ņem ir visjaunākie un visvecākie līgotāji un uz lielā laukuma sāk pietrūkt vietas.

Vakara rīkotāji 22 mazpulcēni ir aizņemti savu pienākumu veikšanā gan pie kases, gan atspirdzinājuma galdiem, gan vadītāju speciālus uzdevumus pildot un viesus mazpulcēnus no Londonas uzņemot, ka tiem neatliek un neatliek laika izcīnīt zāļu kauju starp meitenēm un zēniem. Jaunās paaudzes atbildības sajūta par vakara labo izdošanos ir redzama visur, bet diezgan rūpju un darba bija palicis arī uz P. Treijera un mazpulka vadītāja A. Birznieka pleciem. Līgotāji, kas bija braukuši dziedāt un klausīties līgošanu pie Niagaras ūdenskrituma Toronto, Hamiltonas, Bufalo un un pat Ņujorkas, ir pateicīgi rīkotājiem un lūdz farmas īpašnieku atvainot, ja par Jāņu zāli noplūkts ziedošs zirņa vītenis vai iesarkanām ogām ķirša zars. Arī par to, ka limuzīni izbradāja miežu druvu un nenopirkti palika kokgrebumi. Citugad!

A. Idumietis

DAUGAVAS VANAGI

Vai esi jau ziedojis Invalidu Namam Vācijā?

Ja neesi vēl paspējis to izdarīt, tad apzinies savu pienākumu un nekavējoties iemaksā jau iepriekš izsludinātās vietās.

DV Kanadas valde

PAZIŅOJUMS

DV TORONTO NODAĻAS BIEDRIEM UN INTERESENTIEM

Sākot ar š. g. 30. jūniju Daugavas Vanagu mājā, 123 Huron St. telpās, tel.: WA 0792, 2. stāvā, redakcijas telpās, pirmdienās un trešdienās no pl. 18.00-20.30 būs sastopams nodaļas kasieris vai arī kāds cits valdes loceklis. Minētā laikā biedri lūgti nomaksāt biedru naudu un nokārtot vecās saistības; var iemaksāt ziedojumus, var saņemt iestāšanās anketes un informāciju, var pieteikt jaunus abonentus laikr. Latvija Amerikā, kā arī kārtot abonementa maksu un nodot sludinājumus.

DV nodaļai domātā korespondence adresējama uz 123 Huron Str. Toronto, Ont.

ZIEDOJUŠI INVALIDU NAMAM

DV Toronto nodaļa saņēmusi Invalidu Nama iegādei Vācijā šādus ziedojumus:

F. Riegers $2.00, F. Kuplais $1.00, Alfons Sukse $1.00, L.Sukse $1.00, Aline Sukse $1.00, A. Sproģis $1.00, Ed. Hūns $10.00, B. Sproģis $1.00.

Nodaļas valde izsaka ziedotājiem sirsnīgu pateicību.

DV Toronto nod. valde.

*

Daugavas Vanagu Apvienība Bostonā izsaka sirsnīgu pateicību zemākminētiem Bostonā un tās apkārtnē dzīvojošiem tautiešiem par ziedojumiem Latviešu kaŗa invalidu namam Vācijā:

Jaunatnes Literārā kopa pie DV Apvienības Bostonā $32.79; Olita Ruza $5.00; Ilga Pabērzs $1.00; V. A. Dohertija $1.00; Vold. Grants $2.00; Rob. Jansons $3.00; Natalija Videnieks $2.00; Dzidra Galiņš $1; G. Kalniņš $1.00; Pauline un Voldemārs Zdanovski $5.00; Ella Ezeriņš $1.00; Skaidrīte un Arvīds Skageri $3.00; R. Jākobsons $5.00; Ernests un Bruno Nagobads $5.00; T. Dreimanis $5.00; Adolfs Feldmanis $3.00; Jēkabs Kalnenieks $3; Alberts Stāls $3.00; Kārlis un Edīte Kleinbergs $2.00; Antonija Cīrulis $2.00; Kārlis Konrads $2.00; Richards Zatlers $2.00; Lonija Zatlers $2.00; Pauls Neibergs $1.00; Eduards Tomass $2.00; Jānis Aboltiņš $1.00; Marta Kalējs $0.50; P. Eferts $1.00; Jānis Vairogs $1.00; M. un Erna Polis $1.00; Zenta Sisenis $2.00; P. Skrejans $3.00; Arvīds Galdiņš $1.00; Antons Rūsa $1.00; Maija Grinbušs $2.00; Elvīra Valdmanis $1.00; Liepiņa ģimene $3.00; E. un N. Rezongs $3.00; Veronika Auniņš $1.00; K. Riekstiņš $2.00; Milda Šnore $1.00; Anita Puriņš $1.00; Otto Braciņš $10; Valda Braciņš $2.00; Maija Ošiņš $2.00; Anete Puriņš $2.00; Jānis Kājiņš $5.00; E. Ūdris $1.00; Elza Liepiņa $5.00; J. Liepiņš $2.00; S. Lambergs $1.00; J. Porietis $5.00; Konrads Lejnietis $2.00; Amanda Lejnietis $2.00; Jānis Pienups $2; Andr. Pukuls $5.00; Miķelis Kesteris $5.00; Arvids Bērziņš $5.00; Kārlis Sturmanis $5.00; K. Stendziņš $5.00; R. Brieze $2.00; T. Freimanis $5.00; Jānis Gaide $5; Jānis Liepa $1.00; Haralds Zariņš $5.00; Jēkabs Sniķeris $5.00; Irēne Zariņa $5.00; Visvaldis Dzintarnieks $2.00; J. Stendze $2.00; E. Maksimovs $5.00; Lea Hoenel $2; Al. Grīnups $5.00; Vold. Lambergs $2.00; Marija Lambergs $1.00; P. Eferta ģimene $5.00; J. Bezdelīga $1.00 B. Lembergs $1.00; A. Kļaviņš $5.00; M. Irmus $5.00; Jēkabs Sniķeris $2.00; A. Perekrests $3.00; A. Langbergs $1.00; E. Bērziņš $10.00; K. Lincis $2.00; J. Muižulis $2.00; Eriks Vīksne $2.00; A. Osis $2.00; L. Vītols $2.00; Peter S. Mezitt $10.00; Jānis Purens $2.00; Valdis Antiņš $10.00; L. Ūdris $1; L. Serzans $1.00; Olga Plaudis $1; A. Jēkabsons $1.00; A. Ziediņš $1; Alma Pakulis $1.00; Ella Egle $1; Compliment gift $1.00; A good friend $1.00; Jānis Bergmanis $5; J. un M. Rozenbergs $10.00; Herta Betchers $1.00; S. Bediķis $1.00; S. Dulevskis $1.00; Ebba Skoba $5.00; J. Bernšteins $1.00; J. Zeibots $1.00; Alma Jansons $2.00; Jānis un Alma Luiks $5.00; Olga Santabikse $3.00; J. Stepe $5.00; P. Lūsis $3.00; P. Līcis $3.00; E. Kalme $2.00; Kārlis un Alvine Vītiņi $5.00; A. Stūrītis $2.00; Milda Altmanis $2.00; Rob. Altmanis $3 O. Bračiņš $2.00; J. Bezdelīga $2; Ida Bezdelīga $1.00; A. Hartmanis $1.00; M. Lensbergs $2.00; Arvīds Brachmanis $2.00; E. Kreišmanis $5.00; Augusts Mitrēvics, Elza Šmits, Alberts Beliņš, Eduards Alksnis visi kopā $20.00; I. Hofmanis $0.50; Anna Gruziņš $1.00; R. Rudzītis $1.00; V. un N. Elmuts $5.00; O. Veidiņš $0.50; B. Kalve $1.00; E. Elmuts $3.00; A. Eglītis $3.00; L. Eglītis $2.00; L. Eglītis $1.00; L. Akots $1.00; E. Grāmatnieks $1.00; A. Eglītis $2.00; Jūlijs Eglītis $3.00; T. Strauss $0.25; V. Bušs $0.50; N. Bušmanis $1.00; J. Rubenis $4.00; A. Rubenis $1.00; V. Ķirsis $1.00; Z. Dambergs ar ģimeni $5.00; E. Miške $1.00; V. Vittans $4.00; E. I. Treimanis $5; A. Treize $5.00; K. Mikarts $5.00; S. Lambergs $1.00; I. Dīriķis $4.00; V. Grāvītis $5.00; E. Helmanis $1; Marija Pretiz $1.00; V. Jaunzems $1.00; Arnolds Krēsliņš $2.00; O. Zvaigzne $1.00; Marta Zebots $2.00; E. Aboliņš $0.50; A. Freimanis $3 M. Ekmanis $2.00; R. Liepiņš $1; Žanis Dombrovskis $1.00; I. Dombrovskis $2.00; O. Ozoliņš $2.00; A. Skuja $3.00; A. Sumskis $2.00; L. Apse $2.00; T. Asbergs $2.00; E. Mačs $2.00; N. Velpe $3.00; E. Zeipe $1.00; R. Zeipe $1.00; Vera Silarājs $1.00; H. Bērents $3.00; I. Krūmiņš $1.00; G. Straumens $1; M. Kaps $5.00; F. Bebrkārklis $1; E. Eimanis $1.00; Z. Otoche $1.00; V. Belruss $2.00; H. Krūmiņa $2; M. Grosbergs $2.00; A. Cīrulis $5; V. Lakstīgals $2.00; O. Vītoliņš $1; I. Daniels $2.00; J. Tīriņš $5;00; J. Skalbe $1.00; Tekla Dikners $3. Kopā 544.54.

Ziedotāju saraksta turpinājums sekos.

L. Bērziņš

Vienota nostāja šķirtos ceļos

Kā individam ir tiesība un pienākums saglabāt savu personību, bet līdz ar to arī vajadzība saskaņoties ar savu apkārtni, tā arī veselai tautai ir jādomā par savas garīgās sejas saglabāšanu, nepiemirstot tomēr saistības, kurās tā atrodas ar apkārtējo pasauli, īpaši ar citu tautu individuālitāti. Šis uzdevums rada grūtības un problēmas, un mūsu dienu latviešiem it sevišķi ,jo no ievirzītās dzīves esam izrauti un jaunā vide spiež meklēt jaunus ceļus. Šai sakarā var izcelties jautājums, kādās kļūdās esam krituši un kā domājam veidot nākotni. Vispirms mums jāieņem nepārprotams stāvoklis pret tām zemēm un tautām, kas mums devušas patvērumu. Šo stāvokli varētu it labi raksturot ar vārdu lojālitāte, kas tad būtu tā jāsaprot, ka ne vien zināmās svētku dienās ar savu karogu soļojam starp lojālitātes apliecinātājiem, bet ka mēs arī ikdienas dzīvē, darbā, runā un rakstā veicinām visu to, kas nāk par labu tai zemei, kuras patvērumu baudām. Pareizi saprasta lojālitāte arī prasīs, lai svešā tautā dzīvodami, pārāk nelielāmies ar savas tautas sasniegumiem, kā arī, lai šejienes ieražas (kovboji, komiķi) kritizēdami, to darām apdomīgi, bez lieka asuma un apvainojuma. „Meklējiet tās pilsētas labklājību, kur es jūs esmu licis aizvest, un pielūdziet to Kungu viņas dēļ, jo kad viņai labi klāsies, tad ir jums labi klāsies" (Jeremija 29, 7).

Bet lojālitāti uzsvērdami, neiesim arī tālāk kā lojālitāte prasa:

Amerikā iebraucot, mūs apžilbina lieliskā technika, satiksmes temps, kā arī lielā rosība garīgās dzīves organizēšanā. Tur nu var notikt, ka kāds savu pagātni atzīdams par nabadzīgāko, to grib no sevis nokratīt nost, lai pilniem malkiem baudītu jaunās dzīves priekšrocības. Bet vai nebūs pirmdzimtība pārdota par lēcu virumu? Liels prātnieks starp senajiem dziesminiekiem, Horatijs, ir uzsvēris, ka neko nevajagot apbrīnot, — nil admirari. Tas, protams, nenozīmē, ka nedrīkstam godbijībā aplūkot zvaigžņu debesis, tās apbrīnodami, bet dzejneka īstais padoms ir tas, ka laimīgu dzīvi nevar iemantot, stulbā garā kādu izdaudzinātu lietu padarot par elku. Un nevarēs liegt, ka šāda elku kalpība pie ieceļotājiem dažbrīd ir konstatējama. Rirdāns to kādreiz labi illustrēja, rādīdams, ka automobiļu pielūgšana mašīnas īpašniekam nevien atgādina mašīnā vizināties, bet arī vajadzība mašīnu vaiga sviedros stumt. Vai nu pa daļai tas nav attiecināms uz garīgo lauku? Šejienes organizācijas, piem., draudzes vai sinodes, nemaz nav kūtras ienācēju pabalstīšanā, bet pabalsta ņēmējs līdz ar to iesaistās labdarīgā organizācijā un drīz vien viņš ne tikai brauks, bet arī stums, citiem vārdiem runājot, drīz viņš svešas draudzes vajadzībām nesīs nastas, no kādām ir izvairījies, kad bija runa par pašu iestādēm.

Bet ja nu no vienas puses esam lojāli pret to tautu, kas mūs viesmīlīgi uzņēmusi, no otras puses nepadodamies nenoteiktai asimilācijai, tad rodas jautājums, kā varētu stiprināt tautas kopību? Tur varēs būt gan tikai viena atbilde: mums jātur godā mūsu valoda, jo tautas vienībai nav stiprākas saites par valodu. Bet ja valodai nepiegriežam vērību, tad tagadējos apstākļos viegli var notikt, ka ģimenes locekļi savā starpā nevar saprasties bez tulka. Atrisinājums varētu būt tikai tāds, ka jaunpilsonis piesavinās savas jaunās tēvijas valodu, bet nepamet kaunā arī savu. Tādam atrisinājumam,

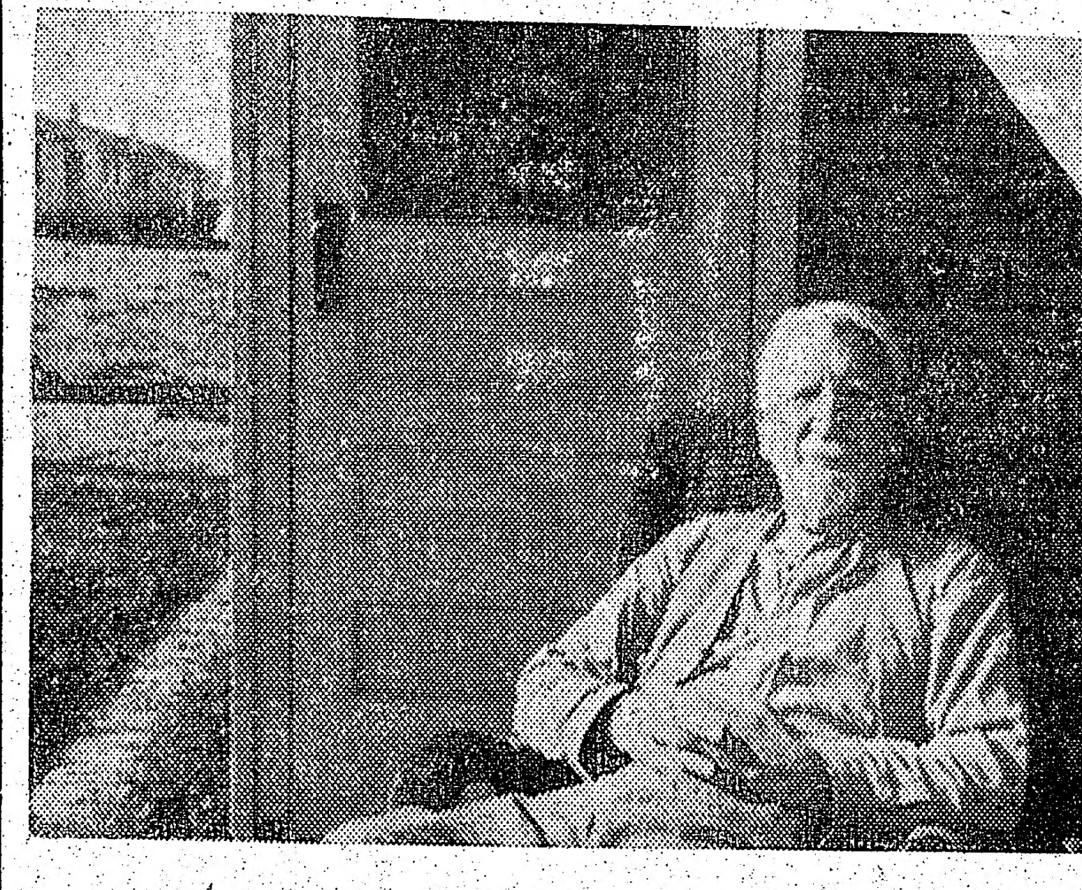

Prof. Ludis Bērziņš

varbūt, iet līdz mazums piepūles, bet viņš nodrošina vērtīgu dārgumu, jo cilvēks ar 2 valodām ir kultūrā ir praktiskā dzīvē var pretendēt uz augstāku pakāpi nekā tāds, kura rīcībā ir tikai viena valoda.

Domāsim, piem., par angļu valodas studijām. Angļu valodā uzaudzinātam skolniekam leišu vai latviešu valoda formu ziņā var būt īstā atklāsme. Bet pašu tautas locekļu starpā tēvu valodas skaņas dod sabiedriskai dzīvei citu siltumu, nekā uz ātru roku skolnieciski piesavināti svešvalodas vārdi.

Bet kādējādi nodrošināt tēvu valodu topošai jaunatnei? Grūtības ir lielas diezgan: skolā bērni savu valodu nedzird, mājās dažkārt nav pašu tautības biedru, bet vecāki ir aizņemti darbā. Kādu mazumu tomēr varēs darīt arī mājā, īpaši ar latviešu grāmatas palīdzību. Sevišķi mums tomēr jāpasvītro svētdienas skola un tas nesavtīgais sajūsmas pilnais gars, ko pauž viņas darbinieki. Pieredze jau šais nedaudzos gados liecina, ka svētdienas skolai ir liela nozīme. Un nav tā ka lieta grozītos tikai ap zināmas programmas piesavināšanos. Nē, bērni savā starpā iepazīstas, sadraudzējas un kā mācībās, tā rotaļās ieaug tēvu valodas garā. Tāpēc nebūsim pedantiski programmas ziņā, bet priecāsimies, ja bērni iemācās pareizi runāt un rakstīt. Kādreiz izskanēja balss, ka svētdienas skolā, lai programmu nepārslogotu, varētu iztikt bez ticības mācībām. Manas domas ir taisni otrādas.

Gan nedomāju, ka bērnus vajadzētu pārmērīgi apgrūtināt ar „galvas gabaliem", bet vienkārt nebūt neder garīgo pasauli atstāt novārtā, otrkārt taisni kāds ievads ticības mācībās ar garīgas dziesmas piekopšanu palīdzēs jaunatnei atrast savu vietu arī latviešu draudzē un līdz ar to plašākā savas tautas sabiedrībā.

Nekaunēsimies būt, kas mēs esam un pūlēsimies, lai arī mūsu bērnos mūsu garīgā būtība netiek sakroplota.

Dzīves bagātība taču nepastāv kailā vienveidībā, bet kuplā sazarojumā. Apustulis Pāvils par Dieva gudrību runādams, to dēvē daudzveidīgu jeb daudzraibu. Tā nu mēs, skaitā būdami visai sīka minoritāte, nepacelsim svešās zemes prasību pēc latviešu valodas skolā vai pārvaldē, bet, palikdami sev uzticīgi, mēs ieaudīsim ar savas tautas īpatnību kādas zīmīgas svītras Amerikas kontinenta plašajā audeklā. Un tās nebūs šim audeklam par negodu.

Bērnu trieka nav visbīstamākā bērnu slimība

(CS). — Katru vasaru Kanadas vecāki ir norūpējušies, ka viņu bērnus varētu piemeklēt bērnu trieka vai, kā to arī mēdz apzīmēt, polyomyelitis. Laikraksti veltī ievērojamu telpu ziņojumiem par bērnu triekas „epidēmiju." Lai nostādītu bērnu triekas briesmas pareizākā perspektīvē, žurnāls Health ir publicējis savāktos skaitļus par bērnu triekas gadījumiem.

„Vissmagākās bērnu triekas epidēmijas laikā," raksta Dr. Krafords Englins, kas darbojas bērnu slimnīcā, „ir tikai viena iespēja no 1500 saslimt ar bērnu trieku; viena iespēja no 7.500, ka saslimušais būs paralizēts, un viena iespēja no 30 tūkst., ka saslimušais nomirs ar bērnu trieku."

1951. gadā izplatījās baumas, ka bērni, kas saņēmuši pretpoti pret diftēriju, garo klepu un krampjiem, it kā esot uzņēmīgāki pret bērnu trieku. Līdzīgas baumas apgalvo ja, kam bija pielipusi bērnu trieka, bijuši paralizēti tanīs vietās, kur tie saņēmuši pretlīdzekļa iešļircinājumus.

Dr. Englins apgalvo, ka nav ne kāda pamata šādām baumām. Slimību vēsturu pārbaude Bērnu slimnīcā rāda, ka bērna triekas gadījumu nav bijis vairāk starp tiem bērniem, kas saņēmuši kādus immūnizējošus iešļircinājumus, kā starp tiem, kas tādus nebija saņēmuši.

ZEM DIENVIDU ZVAIGZNĀJA

SPECIĀLRAKSTS LAVIJAI AMERIKĀ NO AUSTRĀLIJAS

CĀLĒNI KLĀT!

Tā vien liekas, ka Čižika radīšanas sāpes, dējot oliņas svešās ligzdās, nav bijušas veltas. Šīs sāpes izpaudās bezgalīgā piesardzībā, sevis maskēšanā, lieku fasāžu celšanā un vispārējā miglas pūšanā acīs Austrālijas sabiedrībai.

Panākumi, varbūt, pārsteidz pašu Čižiku. Pirmais cālēns ir izšķīlies un pie tam tas ir uzlabots modelis, salīdzinot to ar pašu Čižiku. Viņš vairāk līdzinās chameleonam kā putnam. Viņš ir tik labi piemērojies savai apkārtnei, ka par viņa esamības atklāšanu jāpateicas tikai dažu pārlieku centīgu biedrību izgāztam podam, atklājās tikai mazā cālēna sekas, bet pašu dzīvnieciņu vēl līdz šim nav izdevies atklāt.

Vētru ūdensglāzē, resp. Austrālijas parlamentā, izsauca atklājums, ka Sidnejas komūnistu avīzē „Tribune" iespiests kāda Austrālijas—ZAS līguma teksts. Pats līgums vēl bija tikai sagatavošanas stadijā, tātad, neizpaužams.

Neaprakstot tuvāk notikumus un debates parlamentā, pietiek tikai konstatēt faktu, ka Čižiks spēj pierakties pat starptautiskiem līgumiem, kuru saturs nav pat zināms tautas pārstāvjiem — parlamenta locekļiem.

Ir zīmīgi, ka teorētiski šis līguma projekts varēja būt pieejams Dr. Burtonam (tam pašam, kurš nupat bauda Mao—Tse—Tunga viesmīlību sarkanajā Ķīnā) laikā, kad viņš strādāja Austrālijas Federālās valdības ārlietu resorā.

Kā tas jau dažkārt notiek Rietumu parlamentos, kuros valsts iekšējās un ārējās drošības viselementārāko prasību ievērošana tiek uzskatīta par „nedemokratisku", tā arī šeit kāda centīga liberāļu partijas pārstāvja jautājumi ārlietu ministrim Kesijam (Casey) nepanāca neko citu, ka savlaicīgu vainīgo brīdināšanu. Sekas tam var būt tikai vienas — Čižiks turpmāk maskēsies vēl labāk un rūpīgāk.

Interesanti būtu zināt, cik no valšķu dažādiem departamentiem būtībā nav nekas cits, kā gruzīna Josefa Džugešvili informācijas biroji, kas viņam piegādā nepieciešamās ziņas pasaules iekarošanas plānu bezkļūdainai sastādīšanai.

Ir arī interesanti zināt, cik parlamentāriešu būtu ar mieru atteikties no dažu minūšu ilgas gozēšanās publikas uzmanības centrā savas valsts drošības interešu labā.

Kamēr pašapzinīgi un pārpārliecināti kungi gudri sprież par dažādām ārkārtīgi svarīgām lietām (vai pieļaut loteriju vai nē, vai grozīt alkoholisko dzērienu likumu valstī vai nē, vai pabalstīt ar naudu sportistus Helsinku olimpiādei un tml.), tikmēr neuzkrītoši ar apkārtni saplūstoši pelēki individi iespiežas valstu ministrijās, departamentos, arodbiedrībās un baznīcās, kā blaktis barakas šķirbainajās sienās. Kādu dienu var gadīties, ka baraka sāk staigāt, bet par virzienu, kādā tā dosies, mums, trimdiniekiem, laikam gan nebūs nekādu šaubu.

A. BB.

KANADAS SPOGULĪ

Mazas nedēļas piezīmes

VASARAS ATPŪTA MŪSU BĒRNIEM

Noslēdzoties Kanadas skolu mācības gadam, nāk. ned. Sv. Jāņa draudzes lauku īpašumā Laimīgo ielejā pie Aivijas sāks darboties latviešu bērnu vasaras nometne.

Tāpat kā pag. g. nometnes vadība atradīsies Kanadas Latviešu Sporta Apvienības piedzīvojušo darbinieku rokās.

Ja pag. g. atpūtā bijai tikai 30 bērni, tad šogad nometnes dalībnieku skaits jau ir pāri par 100. Bet šis skaits ir tomēr mazs. Tā vien liekas, ka daudzi vecāki pārliecīgas taupības vai arī pārāk cītīgas naudas krāšanas dēļ nepelnīti liedz atpūtu saviem bērniem veselīgā lauku gaisā un latviskā sabiedrībā.

Tomēr būs arī daudz tādu ģimeņu, kur bērnu pulks ir liels un ģimenē tikai viens pelnītājs, kādēļ sagādāt pelnīto atpūtu saviem bērniem ir tikpat kā neiespējami. Ir zināmas vairākas ģimenes, kur māte ir vienīgā pelnītāja, jo tēvs vai nu kritis pagājušā karā vai arī komūnistu izsūtīts.

Te nu būtu darbs latviešu sabiedriskām organizācijām sniegt palīdzīgu roku. Ar izbrīnu ir jākonstatē, ka no vairāk kā 20 Toronto pastāvošajām latviešu biedrībām kopām un klubiem tikai viena (Sv Jāņa draudze) rūpējas par bērnu vasaras atpūtas sagādāšanu. Tā ir atradusi brīvus līdzekļus, lai segtu izdevumus dažiem latviešu sestdienas skolas audzēkņiem. Liela pateicība pienākas Sporta Apvienības darbiniekiem, kā arī gaidu un skautu vadītājiem par nometnei ziedoto laiku un darbu.

Nav jāaizmirst, ka nometnē ir vietas 300 bērniem, tātad vēl 200 tur var atrast vasaras atpūtu.

VĒSTULE NO KALGĀRIJAS

Uz galda man drauga vēstule no Kalgārijas Albertā: „Agrāk varējām lepoties ar labu saticību un saderību. Tagad vairs tā nav. Sinožu kaŗi ir galīgi sašķēluši šejienes tautiešus. Uz nepilniem 100 tautiešiem te radušies divi mācītāji, divas sinodes, divas draudzes. Skaidrs, ka pat viena draudze te lāgā nevarētu pastāvēt. Lai nu sabalansētu draudžu budžetus, baznīcas rīko visādus vakarus, loterijas utt. Skaidrs, ka citiem kultūrāliem vai sabiedriskiem mērķiem šādos apstākļos līdzekļus vākt neiznāk."

JAUNĀS BALETA PAAUDZES SNIEGUMI

Sv. Andreja baznīcas sarīkojuma zālē svētdien, plkst. 7.00 vakarā notiek Veras Keišas baleta studijas pirmais audzēkņu vakars. Vera Keiša sevi parādījusi par ļoti labu baleta paidagoģi. Te vēl jāņem vērā, ka V. Keiša ir Kanadas Nacionālā baleta dalībniece, kur tai dota iespēja diendienā strādāt kopā ar pasaulē slaveno balerīnu Celiju Franku. Man nejauši bija izdevība vērot dažas V. Keišas studijas stundas. Darbs norit stingras disciplīnas garā un ar lielu aizrautību. Tīri neticami, ka desmit latviešu meitenes tikai gada laikā jau apguvušas tik daudz zināšanu šajā skaistajā mākslas nozarē. Ir skaidrs, ka te aug jauna latviešu baleta paaudze, kas aizstās mūsu kādreizējās zvaigznes. Jācer, ka latviešu mākslas draugi svētdien kuplā skaitā būs klāt audzēkņu vakarā, lai priecātos par mazās Dairas, Ilonas, Rasmas un citu meiteņu sniegumiem.

TĪDEMANIS AIZBRAUC

Gleznotāja Jāņa Tīdemaņa viesošanās Toronto noslēdzās trešdien īsti salatauriski. Vienā rokā turēdams portfeli ar bārdas skujamiem piederumiem, bet otrā — 10 mārciņu smagu žāvētu zuti un, izņēmuma veidā, divas pudeles zeltera mākslinieks draugiem īsi paziņoja: „Un tagad es aizbraucu."

Ar Toronto apmeklējumu Tīdemanis ir ļoti apmierināts. Izstādē bija ap 500 apmeklētāju. Pārdoti 13 darbi. Mākslinieka darbu ieguvēju vidū ir V. Ziediņš, Dr. Slaņķis, tautietis Poruks no Sav. Valstīm, V. Skudra, I. Vīksna u.c.

Vēl šovasar Jānis Tīdemanis nodomājis pārcelties uz pastāvīgu dzīvi Toronto. Ar to jaundibināmais Toronto latviešu bohēmiešu klubs būs ieguvis savu stingrāko un uzticamāko balstu. **A. Ķegumnieks**

AGR. KĀRLIS ĶAUĶIS MASTER OF SCIENCE

Nebraskas universitāti Linkolnā ar Master of Science beidzis Jelgavas Lauksaimniecības Akadēmijas agronoms Kārlis Ķauķis, palieko pie universitātes sagatavoties tālākam zinātniskam darbam labību selekcijā.

Agr. K. Ķauķis ir otrs latvietis pēc prezidenta K. Ulmaņa, kas šo universitāti beidzis. Vēlēsim labas sekmes latviešu dēlam zinātniskā druvā strādājot.

J. V.

Mums jāaptur genosids Baltijas valstīs

Brīvo žurnālistu federācijas protesta sanāksme

Brīvo žurnālistu starptautiskā federācija 19. jūnijā Ņujorkā rīkoja protesta sapulci pret masu deportācijām aiz dzelzs aizkara, pieminot 1941. gadā traģisko jūniju Baltijas valstīs. Sanāksmi atklāja Dr. M. Farkašanu (Rumānijā).

Par deportācijām Igaunijā runāja M. Jūrma, bet Aleksandrs Liepa stāstīja savas atmiņas par traģisko nakti Latvijā.

TOLJATI APMEKLĒ BAZNĪCU

ASV Kongresa loceklis V. Anfuso savā runā atgādināja, ka Pad. Savienības pārstāvis AN arī nobalsojis par genosida konvenciju, kas atzīst tautu iznīcināšanu par noziegumu, bet tai pašā laikā komūnisti mierīgi turpina savu cilvēku iznīcināšanas darbu. Komūnisti ļoti veikli izlieto propagandas ieroci, lai maldinātu pasauli. Runātājs pats ir dzimis Italijā un sākumā viņš bijis pārsteigts, ka katoliskajā Italijā ir tik daudz komūnistu. Komūnistu viltīgā propaganda mācējusi atrast īsto ceļu. Komūnistu vadonis Toljati pirms mītiņa parasti apmeklē baznīcu un pieņem svēto sakramentu un dara to tā, lai visi to redzētu. Pēc tam savā mītiņā viņš apgalvo, ka labs katolis varot būt arī labs komūnists. Mums vajadzīga spēcīga kontrpropaganda, lai stātos pretim komūnismam aukstajā karā.

Kā runātājs bija aicināts arī pretgenosida kustības dibinātājs Dr. R. Lemkins, bet svārīgas apspriedes ar prezidenta amata kandidātiem genosida lietā viņu bija aizkavējušas ierasties. Piesūtītajā telegrammā viņš saka: „Genosids Igaunijā, Latvijā un Lietuvā ir mūsu kopējas atbildības lieta. Mums jānovērš šo trīs cildeno nāciju iznīcināšana. Brīvā pasaule arvien vēl nesaprot Padomju genosidu. Es esmu norūpējies, ka AN: apspriežot vergu darbu, izlaiž no acīm tā genosido raksturu. Mēs atļaujam Krievijai turpināt tautu slepkavošanu, kas ir atzīta par starptautisku noziegumu. Apvienojot savus spēkus, mēs varētu apturēt genosidu ne tikai Baltijas valstīs, bet arī citās valstīs aiz dzelzs aizkara.

GENOSIDS VIENMĒR BIJIS KRIEVU IMPERIĀLISMA IEROCIS

Interesantu referātu nolasīja Dr K. Pakštass, bij. Kauņas universitātes profesors, tagad ekonomiskās ģeografijas profesors Pitsburgas universitātē. Pirms kaŗa prof Pakštass viesojās arī Latvijas universitātē. Viņš apskatīja krievu imperiālisma attīstību, kas visos laikos ir saistīta ar genosidu. Kad Maskavas lielkņazi bija apvienojuši krievu zemes, sākās vēl nepieredzēta ekspansija. Austrumu virzienā tā izplatījās ik gadus caurmērā pa 40 km, bet rietumu virzienā — pa 3 km. Lielāko tiesu tās bija no cilvēkiem tukšas zemes, bet kur krievi sastapa pretestību, tur iedzimtās tautas iznīcināja. Viss tas tika darīts ar nolūku, lai sagādātu telpu krievu iedzīvotājiem nākotnē. 16. gs. sākās krievu — Drang nach Westen. Pirmā sadursme šinī virzienā notika ar Lietuvu. Un jau šinī sadursmē mēs sastopamies ar genosidu, ko Jāņa Briesmīgā kaŗapulki pastrādāja Polockā. 1563. g. Lietuvā iznāca pirmais laikraksts latīņu valodā, un tas mums liecina par maskaviešu masu slepkavībām un deportācijām Polockā. Taisni tā kā mūsu dienās. Savā ekspansijā uz rietumiem Maskava sadūrās ar trim spēcīgām, labi organizētām un kultūrālām valstīm — Zviedriju, Lietuvu un Poliju. Ja šīs valstis būtu rīkojušās saskaņoti, Maskava nebūtu izplētusi savu varu līdz Baltijas jūŗai.

Interesanti atzīmēt, ka ideja par dzelzs aizkaru jau toreiz nebija sveša Maskavas cariem. 1598. gadā Boris Godunovs pavēl kņazam Šujskim noslēgt Lietuvas robežu tā, „lai neviena dvēsele neiekļūst no Lietuvas, lai vārna nepārlidotu robežu."

Nav aprēķināmi tie miljoni, ko iznīcinājis komūnistiskais imperiālisms. Staļins ciniski izteicies: „Viens līķis ir traģēdija, miljons līķu — statistika." Cilvēku materiālu Staļins atzīst par lētāko materiālu. Staļina vergi dzīvo daudz sliktākos apstākļos, kā melnie vergi Amerikā pirms 1861. g. Baltijas valstis bija sasniegušas augstu kultūras līmeni. Igaunija ieņēma vienu no pirmajām vietām izdoto grāmatu skaita ziņā proporcionāli iedzīvotāju skaitam. Latvijai bija lielākā universitāte Austrumeiropā un augstākais izglītoto iedzīvotāju procents. Lūk, kādus vergus Staļins ir sev ieguvis.

Lai iznīcinātu cilvēkus, Hitlers ierīkoja krematorijas, Staļinam tās ir par dārgu. Aukstums, bads un necilvēcīgs darbs veic to pašu daudz lētāk. Vilki un lāči aiztaupa apbedīšanas izdevumus. Arktiskos apgabalos aug piramidas no cilvēku kauliem.

Mēs negribam līgt mieru ar noziedzniekiem. Vispirms dodiet mums brīvību un taisnību. Ja ASV neratificēs genosida konvenciju, tai par to nāksies dārgi samaksāt.

Beigās profesors Pakštass nāca ar ierosinājumiem: 1) dibināt universitāti, lai atsvērtu milzīgos intelliģences zaudējumus Baltijas valstīs un sacenstos ar universitātēm aiz dzelzs aizkara, kas māca savus studentus komūnistiskā garā. Strasburgas universitāte to nespēj veikt; 2) jādibina militāras skolas, kur apmācīt baltiešu jaunos virsniekus. Tie būs liels palīgs brīvās pasaules bruņotiem spēkiem; 3) nopietni jāgatavojas Viduseiropas federācijas radīšanai. Vienīgi izveidojot šādu multinacionālu valstu kopību mēs varēsim pasargāt savu brīvību. Jānostiprina draudzības saites ar ASV; 4) jādomā par to kā aizpildīt no iedzīvotājiem tukšās territorijas. Amerikā ir saplūduši ieceļotāji no dažādām Eiropas zemēm. Jāsagatavo šo ieceļotāju un viņu pēcteču reemigrācija uz tēvu zemi, kas nāktu par labu abām pusēm.

Ungāru pārstāvis Dr. L. Halass atcerējās, ka pirms 10 gadiem lasot par notikumiem Baltijas valstīs ungāri nevarējuši aptvert, kā tas var notikt. Tagad viņi saprotot, ka viss ir iespējams zem Padomju jūga.

Vēl runaja bulgāru pārstāvis Macankjevs un poļu pārstāvis Mosins.

A. Zv.

UZSTĀDĪTAS KAPU PIEMIŅAS ZĪMES BIJ. CĪNĪTĀJIEM GAUTINGAS KAPSĒTĀ

Ar DV Pārstāvības ASV atbalstu, Gautingas sanātorijas latviešu komitejai kopīgi ar DV Gautingas nodaļu pusgada laikā izdevās savākt nepieciešamos līdzekļus kapu piemiņas zīmju uzstādīšanai mirušiem tautiešiem Gautingas kapsētā.

Latviskā parauga kapu piemiņas zīmes tika pagatavotas pēc arch. Galindoma meta, kuŗu savā laikā apstiprināja mūsu sirmais archibīskapa tēvs, prof. Dr. T. Grīnbergs.

Piemiņas zīmju iesvētīšana notika Debesbraukšanas dienā. Gautingas kapsētā pulcējās latviešu slimnieku saime līdz ar Gautingas sanātorijas latviešu komitejas un DV nodaļas vadītājām personām. Svētku akts notika pie LKOK Roberta Dreimaņa kapa. Dievkalpojumu vadīja mācītājs Pauls Brencis, un kā viesis piedalījās Gautingas vācu ev.-lut. māc. Dr. Šutka. Pēc dievvārdiem mācītāji kopā ar dievlūdzējiem apstaigāja latviešu kapenes, svētīja uzstādītās kapu piemiņas zīmes, un tautietes uz katras kapu kopiņas nolika pavasaŗa ziedus.

Kapu piemiņas zīmes uzstādītas un iesvētītas 14 tautiešiem, no tiem deviņi DV organizācijas biedri, resp. bij. leģionāri un vecie strēlnieki.

Piemiņas zīmes uzstādītas šādiem tautiešiem: Marijai Valdauskai dz. Stērste, Antonam Rubovicam, Jānim Mežulim — Gabrānam un Eduardam Gilim, Allai Tagatai, Krišam Kreicbergam, Lilijai Zīlītei, Arvīdam Ūdrītim, Eduardam Grigaļunam, Olgai Jākobsonei, Voldemāram Jansonam, Robertam Dreimanim un Emilam Rozenbergam.

Dungadas draudzes māc. Edgaram Villem, skolotājam Alfredam Brunovam-Brantam, bij. leģ. Jānim Mežulmi-Gabrānam un sab. darb. Leonidam Ļebedevam piemiņas zīmes jau agrāki uzstādījuši piederīgie.

Pēdējā laikā mirušam Eduardam Zariņam un Jurim Smiltniekam latviešu komiteja pasūtinājusi piemiņas zīmes, kuras izgatavo vietējais akmeņkalis.

Līdzekļus kapa piemiņas zīmju pagavatavošanai un kapu apkopšanai ziedojuši: DV Pārstāvība ASV DM 420.— resp. (100 dol.), Minchenes latviešu komiteja DM 110.—, DV Longueien kopa ASV DM 273.-13, Amerikas latviešu ziedojums caur laikrakstu Laiks DM 332,30, Hvastkova DM 25.—, Petričeka — DM 13.50 un Lilientāls DM 20.86. Kopsummā DM 1.204.78. Katra kapa piemiņas zīme, ieskaitot uzrakstus, izmaksāja DM 70.—.

Gautingas sanātorijas tautieši, latviešu komitejas un DV Gautingas nodaļas vadība no sirds pateicas visiem tautiešiem un organizācijām kā ASV, tā arī Vācijā par sniegto atbalstu kapu piemiņas zīmju pagatavošanai un kapu apkopšanai.

Arvīds Bočkis

Igauņu liktenis Krievijā

Kāds dāņu kaŗavīrs nesen atgriezies mājās no gūsta Padomju Krievijā. Viņš bijis ilgu laiku koncentrācijas nometnē Kijevā, kur ticies ar izsūtītiem igauņiem. No tiem viņš dabūjis zināt, ka Krievijas ziemeļos kādā vergu darba nometnē atrodoties apm. 80.000 igauņu sieviešu un bērnu, kas nodarbināti vaŗa raktuvēs. Igaunijas bij. valsts prezidents K. Petss esot miris Urālos 1947. g., bet generālis Laidoners esot mācības spēks Ļeņingradas kaŗa akadēmijā.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

ASV austrumu piekrastes latviešu mācītāju un draudžu darbinieku konference Ņujorkā, ko bija paredzēts sasaukt jūlijā, atlikta uz 27. un 28. septembri. Tas darīts ar nolūku, lai nogaidītu Luterāņu Pasaules Federācijas konferences lēmumus, kas notiks no 23. jūlija līdz 3. augustam Hanoverā, Vācijā.

Bija paredzēts, ka uz Hanoveras konferenci ar Brīvās Eiropas Komitejas atbalstu izbrauks archibīskapa vietnieks prāv. J. Kullītis. Brīvās Eiropas Komiteja tomēr savu lēmumu grozījusi, kādēļ prāv. Kullīša brauciens uz Eiropu nenotiks.

*

Atzīmējot Latviešu Konsultātīvās Kopas pie Brīvās Eiropas Komitejas viena gada pastāvēšanu, Ņujorkas latviešu sabiedrisko organizāciju pārstāvji sapulcējās 20. jūnijā LKK telpās, kur priekšsēdis Dr. V. Māsēns sniedza pārskatu par kopas darbību.

ALA's valdes priekšsēdētājs prof. P. Lejiņš izteica gandarījumu par Kopas sekmīgo darbību un apliecināja cerību, ka Kopas sadarbība ar ALA attīstīsies tālāk.

*

Ellisas salā, kur novieto ieceļotājus ,kam radušies kādi sarežģījumi ar emigrācijas iestādēm, jau divarpus gadus uzturas kāda latviešu ģimene, kuras viena locekļa garīgā attīstība tiek apšaubīta. Salā novietots vēl kāds gados vecāks latvietis. Tas ir viens no pēdējiem ieceļotājiem un par to ir aizdomas, ka tas ir nervu slimnieks. Par aizturētiem rūpējas Ņujorkas latviešu draudzes mācītāji un luterāņu organizācijas, kā arī baptistu mācītājs Klaupiks.

*

Latviešu Kristīgo Studentu Apvienības kongress ASV notiks no š. g. 4. līdz 6. jūlijam 409 W. Dickens Ave, Augustana slimnīcā, nevis, kā ziņots, 800 S Halsted St., Hull-House telpās. Kongresa atklāšana notiks 4. jūlijā plkst. 10. Kongresa norisē paredzētas bībeles studijas, prof. Dr. E. Šmita referāts „Mūsu ienaidnieki un kristīgā cīņa," pārrunas par studentu un jaunatnes audzināšanu kristīgā un latviskā garā un lēmumu pieņemšana darbības izveidošanai ASV. Dalībniekus lūdz paziņot savu ierašanos Dr. J. Bikšam, Presbyterian Hospital, 1753 W. Congress St., Chicago 12, Ill., tel. SE 3-7171.

*

Leikvjū (Mich.) Latviešu Kopas 14. jūnija aktu vietējā kongresionālā baznīcā ievadīja mācītājs K. Hermanis ar uzaicinājumu akta dalībniekiem piecelties un godināt aizvestos un noslepkavotos tautiešus ar klusuma brīdi, dubultkvartetam „Dzimtenes Kokle", nodziedot K. Lietiņa komponēto „Sēru dienā". Pēc mācītāja runas un aizlūguma kvartets nodziedāja Arn. Kalnāja „Nezināmiem kapiem". Priekšlasījumu par „Sēru dienas" nozīmi angļu valodā noruņāja Dr. D. Bīskaps par tematu „Kur ir patiesība un kurp ejam". Aktu noslēdza ar „Dievs svētī Latviju".

Koncerta daļu dubultkvartets „Dzimtenes Kokle"(no Kalamazū) ievadīja ar Emila Dārziņa melodisko dziesmu „Mūžam zili ir Latvijas kalni", kam sekoja Jāzepa Vītola, A. Kalniņa, K. Kažociņa, Br. Skultes un Jāzepa Mediņa dziesmas. Amerikāņi — goda viesi — atzinīgi izteicās par pirmoreiz dzirdētām latvju dziesmu skaņām. Sarīkojumā bija ieradušies arī tautieši no plašās un tālās apkārtnes.

AIZRĀDĪJUMS

Korporācijas „Latvia" Ņujorkas kopas jaunā adrese ir šāda: R. Kelpe, 3105 Brighton 3-rd Street, Apt. 18, Brooklyn 29, N. Y.

---

asaras nometni

un citi zīmēšanas piede-
ēlams arī kāds mūzikas
ents; meitenēm arī ma-
okdarbiem (tautisko prie-
šanai, šūšanai un tml.),
ir speciāla interese, at-
dzi ņemt arī makšķerēša-
derumus.
šinī sarakstā minētais
iesaiņojams, pie katra
ārpusē piekarot zīmi ar
a vārdu un uzvārdu.
J. Pālēns.

AIS UGUNSKURS

un gaidu nometnē Sv. Jā-
ut. latviešu draudzes far-
svētdien, 29. jūnija vaka-
tautieši mīļi ielūgti.
Nometnes priekšnieks

ŪDZ PIETEIKTIES
MANTINIEKUS

jas sūtniecība, 87, Eaton
London, S. W. 1., lūdz pie-
mantiniekus nelaiķa
āra Saulīša, dz. 1923. g.
ustā, Medzes pagastā, mir.
2. aprīlī, Anglijā, atstā-
antai.

ŪSU LASĪTĀJIEM

ā ar Dominijas svētkiem
u pārtraukumu kanadiešu
ē un pastā, mūsu laikraksta
numurs iznāks sestdien,

TĀJU VĒSTULES

AM TAD ĪSTI IR
ĀNOKAUNĀS?

ijā Amerikā" Nr. 39./62.
ijā glezn. E. G. starp citu

ns jānokaunas un jāat-
ka mums nav ko sveštau-
em parādīt, kas rakstu-
mūsu visādā ziņā pārāko
av ne tulkotu rakstnieku
ne reprodukciju, pat ne
u trimdā iznākušajām
ām, nemaz nerunājot par
kiem darbiem, par ku-
lākā daļa mūsu sabiedrī-
ār nezina neko."
sības labā jāpiezīmē, ka
talogs tomēr ir gan, un
L. Rumaka 1949. g. rude-
ais „Latviešu trimdas iz-
u rādītājs 1945./48. g."
lappuses ietver gandrīz
ēmuma visas līdz 1948. g.
t. trimdā izdotās latviešu
ās un tāpat periodiskos
mus, neizslēdzot pat sīkā-
etņu biļetenus.
šis katalogs, blakus paša
zinām par vēlākajiem
deva iespēju šīs piezīmes
sastādīt pārskatus par
trimdas grāmatniecību
ila Latviešu gada grāma-
g. par laiku līdz 1948. g.
un Latvju enciklopēdijā
45.1950. g.). Abos rakstos,
bija atzīmēts, ka izman-
Rumaka Latviešu trim-
evumu rādītājs.
šis „katalogs" — Lat-
rimdas izdevumu rādītājs,
tikai nepilnu pusi no līdz-
trimdas laika, bet tā kā
rms valūtas reformas Vā-
ija visraženākais mūsu
grāmatniecībai, tad arī
aptver vairāk kā divas
s no visām trimdā līdz
nākušajām grāmatām —
mēr pēc tam iznākušas
vairāk kā 400 grāmatas.
ašā „katalogā", ko E. G.,
nepazīst, var atrast zi-
izdotas šādas gleznu re-
cijas un grafikas darbu
iberts, Lud. Europaeische
nie. Stuttgart, 1947., ar
krāsu un 22 divkrās. re-
2) Liberts, Lud. Kirchen.
rt, 1948., ar 10 daudzkr.
) Liberts, Lud. Sechs Li-
hien. Stuttgart, 1948. 4)
Jānis — ein lettischer
aftsmaler Stuttgart,
r 24 vien- un daudzkr.
) Bērziņš, Ansis 4 Gos-
enzburg, 1946, ar 89 spal-
evaņģēlijiem.
napes ir ar svešvalodu
bet bez tam ar latviešu
izdotas:
idbergs, S. Sāpju ceļš.
gā, 1947., ar 14 grafikām.
ergs, S. Grafikas. Eslinge-
6., ar 5 grafikām. 8) Bēr-
nsis Spalvas zīmēj. grāma-
ustulu darbi, Kleinkoetz.
r 29 zīm.. 9) Bērziņš, An-
lvas zīmējumi Jāņa At-
grāmatai, Kleinkoetz,
r 46 zīm.. 10) Jablovskis,
znu attēli. 1947., ar 12
un daudzkr. reprodukci-
) Soikans, Juris. Māras
lūgšana. Lībekā, 1948., ar
zumiem linoleumā.
im ir vēl kāds pusducis
apjoma izdevumu, kas
ntācijai mazāk noder,
ī tur ir tādu autoru darbi
m., Vidberga, Kalmītes,
es—Krastiņas u. c.
tad nekas no tā visa ne-
dzēts — ko gan negribētos
vai arī būtu viss uzska-
ar tādu, ko jākaunās cit-
em rādīt? Vai būs daudz
as šādam uzskatam pie-
es? Jāšaubās.
beigās gribētos jautāt
n tad īsti būtu šoreiz jā-
as?
cībā uz E. G. „vēlējumiem
ai" intervijas noslēgumā
, protams, katrs latvietis
nīgi pievienoties.
K. Ieleja, Kalif., ASV.

Vācu armija iesoļo Rīgā

KĀDU VASARAS DIENU KALEIDOSKOPS

(Nobeigums).

Jau otro nakti Rīga dzīvo pagrabos. Gaisā valda lidmašīnas, ielās šaudās pēdējie boļševiki. Cilvēki iekārtojušies gandrīz kā gaisa uzbrukumam: lejā ir nonesti guļammaisi un vērtīgākās mantas.

Ir vasaras vidus — pirmā jūlija rīts. Sētnieks, kas bieži veicis arī NKVD dienderа amatu, cenšas labot sarkanā gada nedarbus. Kā sociālistiskā īpašuma sargs, viņš drošāki par citiem var pabāzt galvu ielās, viņš tagad pagraba izlūks. Un viņš ziņo: no pretējā nama izsteidzas, aiziet trūcīga žīdu ģimene, klibajam drēbniekam plecos palagā samestu drēbju pauna. Arī apšaude kļuvusi mazāk skaļa, gandrīz klusums. Savādi.

Šis ir bailēs aizkavējies pagrabs. Drošākie izlien vērot ielu, citi savus dzīvokļus. Maz vēl ļaužu ielās un tie paši kā piesardzības masku uzlikuši.

Bet tas taču radio! Atskan veselu gadu liegtā Jāņa Mediņa Tev mužam dzīvot, Latvija! Seko citas patriotiskas dziesmas, ugunīgi vārdi, prieka pilni ziņojumi. Vācu armija Rīgā! Mēs esam atbrīvoti no boļševisma!

Kā pārvērtusies pasaule dažos mirkļos. No netālās skolas logiem uz ielas lido paša Staļina ģipsa galvas, dučiem. Tām seko pāris Ļeņini, viens Kirchenšteins. Sētnieki met notekās sarkanos karogus.

Un tad vēl klusās ielas viņā galā parādās vientuļš motociklists. Viņš brauc velnišķā ātrumā. Pirmais vācu kaŗavīrs, uz krūtīm mašīnpistole. Izlūks — viens ienaidniekam tikko atkarotā lielpilsētā. Brauc un smaida. Sajūsmā vīri sviež gaisā cepures, sievietes raud.

Cilvēki dodas ielās, no visām pusēm soļi gājējus nes vienā virzienā — uz pilsētas centru. Kā no pazemes slēptuvēm izrausti, nenosakāmā daudzumā jau parādās Latvijas karogi. Ģertrūdes ielā no pagraba izlien milzu auguma vīrs, netēstā kātā steigā piestiprinātu karogu rokās. Viņš ir viens, bet viņš arī citus nemeklē, neaicina. Augstu virs galvas savu dārgumu pacēlis, viņš iet uz Brīvības ielu. Un kā bites mātei, tā karoga vīram drīzi vien līdzi plūst liela un jau milzīga svētceļotāju saime. Spēka pilns, viņš planda karogu veselu gadu nicinātā galvaspilsētā, iedams no ielas ielā.

*

Latvijas armijas virsnieki, instruktori un aizsargi formas tērpos. Viņu ceļš ved uz Vērmanes dārzu Tur steigā veidojusies latviešu Rīgas komandantūra ar pulkvežiem V. Veisu un A. Rumbu kā vadītājiem. Eleganti sirms artilerijas kapteinis dārzā pie koncertu estrādes kārto spēkratus. Elizabetes ielas namā brīvprātīgo reģistrācija. Technisko darbu veic kadets Krasts (vai tas pats, kuŗa rotnieka varonību un nāvi tēlo Jānis Sudrabiņš savā leģionāru cīņu grāmatā?).

Brīvprātīgajiem jau pirmie uzdevumi. Latgales priekšpilsētā kādā namā esot nostiprinājušies pašu māju komūnisti. Seržants Upe saņem pavēli namu iztīrīt. Līdzi 10 vīru! „Kas pazīst patšauteni?“ jautā seržants. „Šāvis neesmu, bet mechanismu zinu. Gan jau ies,“ atsaka jauneklis, vārdā Gunars Meierovics. Seržants steidzas tālāk.

No Meža parka vientuļas vasarnīcas un Volfšmita fabrikas kādai grupai jānogādā centrā tur slēptie ieroči, municija. Volfšmitā tā labi noglabāta salmos, virsū pelavu un gružu kārta. Grūtības ar palīgiem veterinārārstam K. Ādamsonam, dubultkvarteta Tēvija basam. Viņam no Daugavmalas jānovāc kritušie zirgi. „Kas brauks ar mani?“ Sen zināma lieta — apgādes dienests tas labākais,“ smaidot aģitē ārsts — dziedonis.

Pēcpusdienā ielās soļo brīvprātīgo vienības. Simti, tūkstoši.

Iekšrīga drupās. Nav Pētera baznīcas torņa, Rātslaukuma bibliotēkas un grāmatu, nav Melngalvju nama. Daugavmala boļševiku ierakumu izrakņāta. Pie dzelzs tilta uzbrauktuves kritušu vācu kaŗavīru grupiņa, jauni zēni. Stacijas laukums saārdīts, ielu dzelzceļa stabi un vadi sagāzušies, sapinušies krustu šķērsu.

Sardzē stāv bruņoti posteņi. Pie radiofona ēkas Dailes teātra Viliberts Štāls, nacionālo krāsu lentu ap roku. Pie čekas nama Brīvības un Stabu ielas stūrī Alfrēds Rozentāls aizvestā pulkveža Vidiņa draugs. (Nupat no Austrālijas atlidoja ziņa par viņa, labsirdīgā smējēja — „Krauča“ nāvi.) Un simtiem citu.

Brīvības un Blaumaņa ielu stūrī uz nama kāpnēm stāv salīcis vīrs un raud. Gaŗām viņam vējo gavilēdams ļaužu pulks. Puķes, karogi. Priekā raud profesors Augusts Tentelis, izglītības ministrs.

Kino Forums vēl nav paspējis novākt komūnistiskās filmas plakātus. Bet tos neviens vairs neievēro. Pavasarīgi tērptā Ilona Leimane ar Karolu Dāli vairs netiek ne soli uz priekšu. Sveicieni, neredzēta atkaltikšanās, ielās tepat visa paglābusies, atlikusī Rīga. Kā gan kuŗais pārlaidis pēdējās nedēļas?

*

Ziedu paklājs pie Brīvības pieminekļa. Tur Osvalds Lēmanis ar savu baletu. Mirdza Kārkliņa skūpstās ar Artūru Kroderu. Asaras, asaras. Prieks. Vakarā visi Romā!

Rīgas radio raida vistīrāko latvisko programmu. Vadību ir pārņēmis inž. Alberts Jekste. Ar saviem filmas vīriem, tālredzīgi jauzdams notikumu gaitu, viņš, boļševikiem vēl pēdējās stundas Rīgā valdot, sajukumu izmantodams, vārda tiešā nozīmē ir ieņēmis radio ēku, tūlīt arī sākdams raidījumus. Gaisā iet patriotiska mūzika, sprēgā Andreja Eglīša dzeju vārdi. Sardzē stāv bruņoti posteņi.

*

Bet par šo vienreizējo notikumu, kam vācu žurnāli, savā mērcē saldinātam, reiz veltīja lapaspuses, lai reiz stāsta viņš pats.

*

Ir pirmās bezboļševiku dienas vakars. Pie Romas viesnīcas sardze. Tur kāda vācu ģenerāļa stābs. Privātiem ieeja aizliegta! (Un tā tas arī palika visus gaŗos gadus, līdz atkal cīņas par Rīgu pārvērta pelnos stalto viesnīcu, vēso pagrabu, vilinātāju bāru).

Ir pirmais vācu laika vakars. Silta vasaras nakts. Rīgai nav miera. Ļaudis klīst ielās, iegriežas Mazā Parka dārzā. Vācu kaŗavīrs, īsās atvaļinājuma stundas tverdams, apskata pilsētu. Šur tur viņu pulciņos Rīgas meitenes. Saprašanās.

Brīvības bulvāŗa liepu gatvē gul bēgot kritis boļševiks. Viņu aprok turpat nākošā rītā.

*

Latviešu Biedrībā virsnieku grupa cenšas veidot adminstrātīvo pārvaldi. Tur top pulkveža Kreišmaņa vadītais stābs.

*

Iznāk atkal Brīvā Zeme, bet tās mūžs ir vienu dienu gaŗš. Okupācijas varai ir iebildumi.Mēģina darboties Jaunākās Ziņas. Ir iebildumi latviešiem pašiem. Ar pūlēm sāk savas gaitas Tēvija, paliekot vienīgais latviešu laikraksts Rīgā.

Trešajā dienā vācu rīkojums — novākt nacionālos karogus! Jauns rīkojums — aizliegti Latvijas armijas formas tērpi.

Cilvēks pārsteigumā paliek stāvam: pa ielas vidu soļo Rīgas žīdi Ietne tiem liegta. Dienu vēlāk jau tiem uz muguras Dāvida zvaigzne. Frizētavā ienāk divi cilvēki — vācu virsnieks un Latvijas valsts vienības futbolists Villijs Kacs. Pirmais ērti atsēžas krēslā, otrs stāv kājās, pirmā portfeli rokās turēdams. Veikalā, kur otrs ir sens viesis, pirmais — caurskrējējs.

Ir vācu nauda. Desmit padomju rubļi pielīdzināti vienai vācu markai. Vācu kaŗavīrs Rīgā jūtas kā amerikānis Parīzē. Viss lēts, vēl nekādu kartīšu ierobežojumu. Izdzēris glāzi piena, viņš klusu jautā: „Vai varu lūgt vēl vienu?“ — „Jā, lūdzu, tas Latvijas brūnaļu piens.“

Rīgas ormaņi vizina tikai vācu kaŗavīrus — stundu par vienu marku. Lēti. Bet rīdzinieks 10 vecos krievu rubļus vis lēti nevar mētāt. Dārgi.

Rīgā ierodas Nīls Holsts, Igaunijas senas muižnieku dzimtas atvase. Viņa uzdevums — Rīgai jātop vāciskai! Jauni ielu nosaukumi seko viens otram.

„Orman, uz ģenerāļa Huetjē ielu!“

„Vai, kungs, tādas gan nezinu. Tādas Rīgā nav.“

Virsnieks labā omā: „Brauc, es rādīšu kurp.“

Viņi nonāk 13. janvāŗa ielā.

„Kungs, kāpēc, neteicāt pareizi, tā jau Hutiera iela!“

Dzīve ir sajukusi ne tikai ormanim. Pār Rīgu nolaidusies Alfrēda Rozenberga ēna. Vdn...

APKĀRT ZEMES LODEI

17 gadu vecs kaliforniešu students Vinisijas pilsētā Kalifornijā nošāvies uz policijas iecirkņa nama kāpnēm par to, ka viņa iecerētā liegusi skūpstu pēc tam, kad brašais students viņu pavadījis uz mājām. Bojā gājušā studenta iecerētā, kuŗai arī tikai 17 gadu un vārds Anita, policijai paskaidrojusi, ka viņai izcēlies strīdus ar savu studiju biedru, kas viņu vēlējies noskūpstīt uz lūpām. Viņa šo jaunekla vēlēšanos noraidījusi, paskaidrodama, ka viņi esot par jauniem tādām lietām. Kad arī tālākie lūgumi nelīdzējuši, students solījies doties pašnāvībā. Viņa tam nav ticējusi, bet šoreiz viņas paziņa turējis vārdu, kaut citādi bijis nenoteikts.

*

Laikrakstu karalis lords Bīverbruks apgalvo, ka karaļa Eduarda VIII atteikšanos no troņa panācis tā laika Times redaktors G. Davsons. Sākumā tauta bijusi noskaņota par karaļa morganatisku laulību, bet minētais redaktors darījis visu iespējamo, lai tautas pārliecība grozītos. Viņš savā kampaņā sevišķi uzsvēris, ka karalim jāstāv tālu no visiem personīgās dabas skandāliem, un, lietojot gandrīz nosodāmus paņēmienus, beidzot panācis, ka sabiedrības doma grozījusies viņam vēlamā virzienā un karalis no troņa atteicās.

Davsons bija Times redaktors 25 gadus un savu posteni atstāja 1941. g., 3 gadus vēlāk viņš mira. Kā ziņo laikraksti, Anglijas karaļnama galmā vēji pašreiz tomēr mainījušies, un tur gaidāms Vindzoras hercogienes apciemojums.

*

Izsolē Londonā tiek pārdots Vindzoras hercogpāra medus mēnešu auto. Auto ir 1936. g. Buika modelis ar daudz un dažādām finesēm, kuras acīmredzot izgudrojusi izsmalcināta sievietes gaume. Mašīnā atrodama maza formāta bāra iekārta, skaistuma kopšanas piederumu komplekts, krāsaini logi, kas neļauj no ārpuses redzēt, ko dara iekšā sēdētāji, radio un daudzi citi sīkumi. Pat tagadējais auto īpašnieks nezina visu pogu un elektrisko slēdžu mērķi un iedarbību.

*

Italijas vīnaudzētāji noskumuši, ka italieši vairs negrib patērēt pietiekamā daudzumā vīnu. Pirms kaŗa katrs italietis caurmērā nodzēris 120 ltr. vīna gadā, bet tagad tikai 90 ltr.

Vīna vietā tagad lieto augļu sulas, limonādes un pat tikai ūdeni! Sevišķi jaunatne meklē ko „saldāku“ vīna vietā, tāpēc arī bāros, kur agrāk pārdeva tikai vīnu, tagad jau pārdod arī citus dzērienus.

Valdība dara visu iespējamo, lai vīna pārdošanu sekmētu. Arī vīnaudzētāji apvienojušies cīņai par vīna patēriņa pieaugumu un izsludinājuši sacensību ar augstu godalgu labākai atspirdzinoša dzēriena receptei, kur vīnam jābūt kā vienai no galvenām sastāvdaļām.

*

Sakarā ar karalienes Elizabetes kronēšanu, paredzēts komponēt speciālu viņai veltītu operu. Operas sižets ņemts no Elizabetes I laika, kad Esekas grāfs bija viņas mīlulis, bet pazaudēja savu galvu, kad karaļnama labvēlība grozījās.

Operu komponēs slavenais Benjamins Britten, kas jau saņēmis attiecīgu karalienes Elizabetes II atļauju. Tekstu rakstīs dzejnieks Viljams Povers.. Operas nosaukums vēl nav zināms.

No vēstures perspektīvas raugoties

Pārdomas par Andrieva Niedras politisko darbību

Atbildot uz A.Blāķa rakstu lasītāju vēstulēs Savādie patrioti, nevaru paiet garām gadījumam, kur tiek uzsplauts mūsu tautas dižajam rakstniekam Andrievm Niedram.

Kā no īsā raksta redzams, tad Blāķim par 1918./19. gadu notikumiem ir pavisam vienpusīgs uzskats. Andrievs Niedra „nodevēja“ vārdu jau iemantoja 1905. g. revolūcijas laikā.. Būdams vēl students Tērbatā, Niedra nodevās studijām par kādas senas tautas lomu cilvēces vēsturē. Šo studiju iespaidā viņš 1902. g. uzrakstīja romānu „Kad mēnesis dilst“. Niedram jau tad bija skaidrs, kas stāv 1905. g. revolūcijas aizkulisēs. Likdams uz spēli jau toreiz savu tik populāro rakstnieka vārdu, viņš nostājas pret revolūciju un savos uzsaukmos latviešu tautai rakstīja: — Nepiedalaties internacionālajā revolūcijā, neejiet zem sarkaniem karogiem, jo citādi mēs ieiesim nelaimē un postā. Vai toreizējā tautas „nodevēja“ vārdi nav šodien pravietiski? Aklas kaislības jonoja toreiz ap Niedras personību un draudēja viņu nolinčot, bet Niedra no tām izgāja nesalauzts. Liekas, ka ar ļaunu nolūku, lai maldinātu neuzmanīgāku lasītāju par muižnieku sanāksmi 1918. g. 8. martā un Niedras prezidenta lietu autors šos teikumus salicis kopā. Bet šeit nu jautājums ir pārāk skaidrs, jo Andrievs Niedra bija tas, kas izteica visasāko protestu šai muižnieku sanāksmes rezolūcijai. Par šo gadījumu ir dokuments — un ja Dievs dos mums kādreiz atgriezties dzimtenē. to atradīsim Misiņa bibliotēkā. Pirmajā vācu okupācijas laikā Niedram bija ierobežotas tiesības. kādēļ viņš visu 1918. g. vasaru nosēdēja Kalsnavas mācītāja muižā.

1919. g. Niedra uzņēmās ministra prezidenta pienākumus vācu aizbildniecībā nevis kādas karjēras vai „nodevības“ dēļ. bet gan pilnā atbildībā pret savu tautu. Mūsu draugi Rīgu boļševikiem jau bija atdevuši, viņu kaŗa kuģi no Daugavas aizbrauca. Kas varēja noturēt Vidzemi un Rīgu no boļševiku uzbrukuma? Vai tas mazais pulciņš latviešu kaŗavīru, kas atradās Rīgā? — Nē! No austrumiem nāca labi apbruņota sarkano divīzija Lielbikša vadībā (vēlākais Saeimas komandants), ar paroli pret šo mazo latviešu kaŗavīru pulciņu: bik bieluju svoloč, nesčaģik porohu!

Vācu karaspēks, kas varēja aptūrēt sarkano divīzijas. pārgāja pāri Daugavai uz savas dzimtenes pusi: viņam sekoja mūsu kaŗavīri. Liepājā stāvoklis bija draudošs. Sabiedroto kaŗa kuģi bija uzvilkuši enkurus, lai varētu izbraukt jūrā, ja pilsētai tuvotos boļševiki. Pagaidu valdība un Tautas padomes locekļi uz Saratova strīdējās par to, uz kuŗu zemi izbraukt: Zviedriju, Angliju vai Ameriku? Pēdējā laikā bij. Tautas padomes loceklis prof. Lācis kādā rakstā piemin. ka uzvarējis Ulmaņa uzskats, izbraukt un Savienotām Valstīm.

Stāvokli glāba tikai Niedras uzņēmība. ka panāca vācu karaspēka pretošanos boļševiku uzbrukumam. kur latviešu kaŗavīri kopā ar vācu spēkiem apturēja boļševiku uzmākšanos; un tā 1919. g. palika neieņemts tas dzimtās zemes stūrītis. kas 1945. g. kapitulācijas dēļ vairs nebija noturams.

Niedra uzņēmās grūto ceļojumu uz boļševiku okupēto Vidzemi un Rīgu, lai pārliecinātos par tur valdošiem šausmu apstākļiem, ne lai glābtu savu dzīvību, runājot Blāķa vārdiem, bet lai toreiz brīvai pasaulei dotu patiesu un tiešu ziņojumu. Un Niedra to darīja! viņš gāja pie angļu misijas, bet tā viņu neuzklausīja; amerikāņi Niedru pieņēma un ziņojumu par boļševiku šausmu darbiem uzklausīja. Čakste ar Niedru sarunājās; bet tad Niedra griezās pie Ulmaņa pagaidu valdības , lai runātu par to, kā kopējiem spēkiem atbrīvot Rīgu un Vidzemi, tad Ulmaņa vīri Niedru aizturēja, lai ar Maigu aizvestu uz Igauniju. Tikai mūsu un vācu kaŗavīru aizsardzībā varēja sākties priekšdarbi Rīgas un Vidzemes atbrīvošanai. Rīgas atbrīvošana 1919. g. 2. maijā ir Niedras politiskās darbības rezultāts. Ja šinī darbā palika iepakaļus latviešu kaŗavīri, tad Niedru par to vainot nevar. Cik zināms, tad šis gadījums Niedru ir ļoti skumdinājis.

Niedra savas politiskās darbības notikumus ļoti labi un patiesi apskata savās trijās grāmatās Tautas nodevēja atmiņas (piedzīvojumi cīņā pret boļševismu)) un Tā tās lietas tika darītas. Niedra ar skaidru sirdi stājās 1924. g. tiesas priekšā, gala vārdā teiksdams: „Kaut mani sodītu ar mūža katorgu, es nevaru iedomāties, ko citu labāku būtu darījis tajos apstākļos“.

Niedras paredzējumi ir bijuši vienmēr pravietiski. Savās dzejās viņš ir jau pateicis savu un savas tautas likteni: klīšanu svešās zemēs, maldīšanos svešos ļaudīs. 1927. g. rudenī, kad Jaunāko Ziņu Kaunas korespondents Paleckis (Lietuvas nodevējs boļševikiem 1940. g.) ierodas pie Niedras un starp citu jautā par Latvijas valsts likteni nākotnē. Niedras atbilde ir negatīva: — Pirmā Eiropas konfliktā uz 1919. g. pamatiem nodibinātā Latvija aizies bojā, jo mums nav draugu, kas grūtā brīdī mūs aizstāvētu.

1940. g. 17. jūnijā mums draugu nebija.

Ar nepiedodamu cinismu Blāķis salīdzina Niedru ar Kirchenšteinu. Vai Blāķis varētu pateikt. kas tā ir par valsti. kuŗu grib gremdēt. un kas tā būtu par personu, kas gribētu dzīvot? Vai tā valsts jau nav nogrimusi — un kas viņu nogremdēja? —

Blāķis nevar tik droši teikt par tiem desmit tūkstošiem kaŗavīru. kas visi būtu Niedru nicinājuši. Arī šo rindu rakstītājs ir vecais strēlnieks un viens no pirmajiem atbrīvošanas cīņu dalībniekiem. Par Niedru daudzi tagad domā citādi, kā domāja agrāk.

Arī pats Lielais Likteņu Lēmējs būs laikam par Niedru domājis citādi, jo viņa kapam ir pieškīris dzimtenes smiltis.

Šarlotē, Ziemeļkarolinā,
1952. g. jūnijā.

J. Ezergailis.

Jelgavas iznīcināšana

28. jūnijā paiet 8 gadi kopš Zemgales metropole Jelgava tika iznīcināta un izpostīta tā, kā vēl nekad tās ilgajā gadsimteņu vēsturē, šo Jelgavas izpostīšanu neprasīja nekādi militāri apsvērumi, lai gan vēlāk pilsētas tuvumā notika arī sīvas cīņas, kas izbeidzās brīdī, kad boļševiku ordas pārpludināja abus Lielupes krastus.

Priekšspēle šai Jelgavas izpostīšanai sākās jau 1944. g. 24. jūnijā, kad ap pusnakti pilsēta piedzīvoja pirmo boļševiku uzlidojumu, kas tomēr nenodarīja lielus postījumus, jo bumbas bija izmētātas bez kāda plāna. Uzlidojuma rezultātā bija sagrautas dažas ēkas Nikolāja baznīcas apkārtnē, un kāds ducis bumbu krita Viestura pils dārzā, nenodarot pašai lepnajai pilij nekādus postījumus. Bet šis nakts uzbrukums tomēr iedzīvotāju prātos palika kā brīdinājums, ka sekos tālāki, drāmatiskāki notikumi.

25. jūnija naktī tiltu apsardzības priekšniekam (visus tiltus Jelgavas tuvā un tālā apkārtnē apsargāja latviešu apsardzības vienība) pa telefonu pienāca kāda vācu kapteiņa rīkojums par Svētes upes tilta iznīcināšanu. Šim nolūkam uz tilta, kas bija koka konstrukcijas, jau nedēļu iepriekš bija novietoti baķi ar koka iepakojuma skaidām un mucas ar degvielām. Tomēr apsardzības priekšnieks atteicās izpildīt rīkojumu, prasot, lai vācu kapteinis ierodas personīgi pie viņa, nevis nokārtojot tik svarīgu lietu pa telefonu. Pēc kādas stundas šis vācu kaŗavīrs piezvanīja atkal un šoreiz pavēlēja izpildīt prasību nevis savā, bet gan kāda ģenerāļa vārdā. Bet latviešu apsardzības priekšnieks arī šoreiz prasību noraidīja un atbildēja, ka tilta sardze ir dubultota un pastiprināta ar ložmetējiem, un ka katrs, kas pienāks tiltam tuvāk par 200 m, tiks sagaidīts ar uguni. Šāda rīcība bija nepieciešama, jo kā šis, tā arī Lielupes tilti varēja kļūt nepieciešami iedzīvotāju paglābšanai no krišanas sarkano nagos. Gala rezultātā tilts tomēr netika nopostīts.

Jelgavas stacija ar apgāztu Mēdema štāba auto. Blakus viņam bumbas izrautā bedrē guļ nogalinātais auto šoferis.

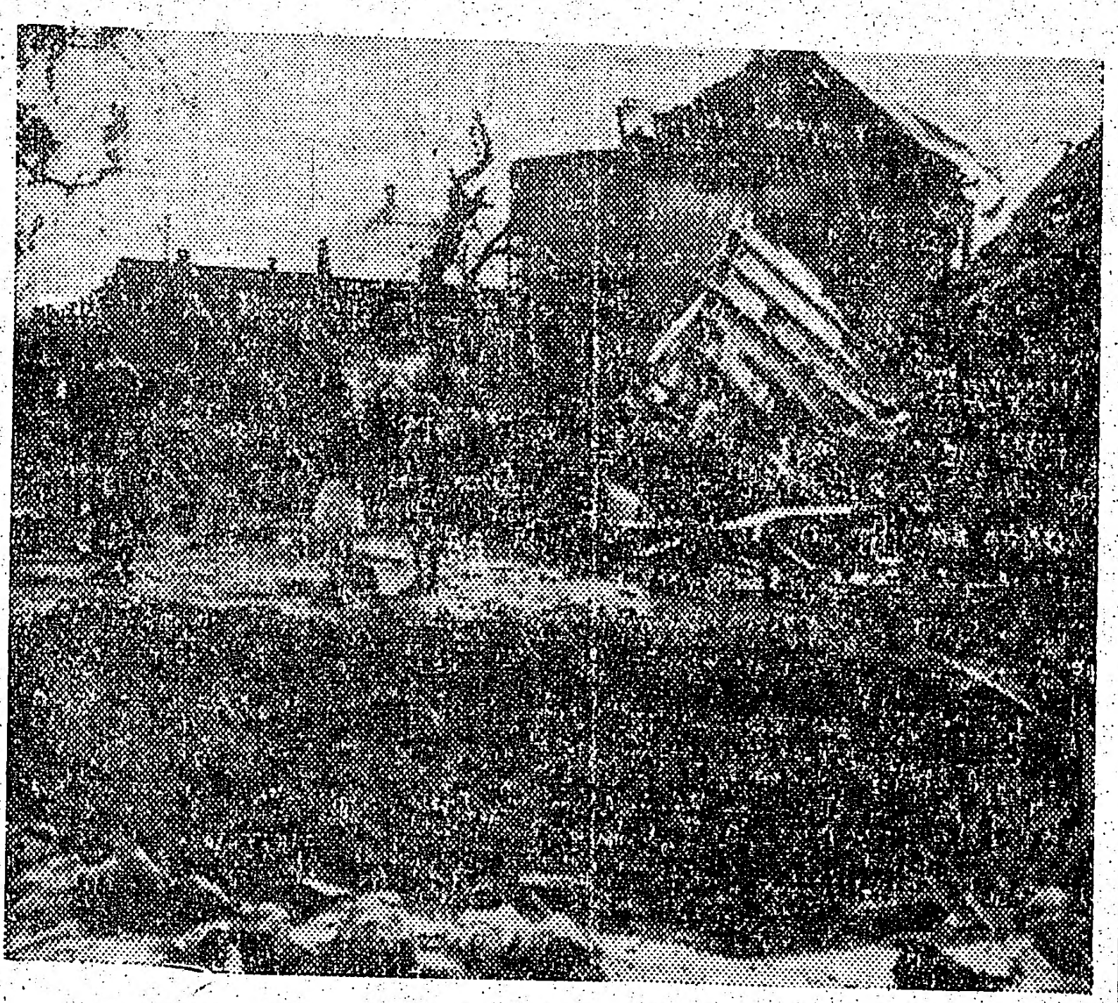

Sagrautās mājas 24. jūnija uzlidojumā Vaļņu ielā, Nikolaja baznīcas tiešā tuvumā.

Tad pienāca 27. jūnijs. Mūsu aizsargu novērotāju vienības Sesavas pagastā ziņoja, ka Lietavas pusē parādījušās pirmās sarkano tanku vienības. Ceļš uz Jelgavu šīm tanku kolonijām bija brīvs, jo Meitenes—Jelgavas šoseja bija pilnīgi nesagatavota šo tanku kustības traucēšanai, un arī citos virzienos nebija darīts nekas, lai pilsētu sagatavotu aizstāvēšanai. Šie apstākļi skaidri norādīja, ka pilsētu nav domāts aizstāvēt, tā kā viņas vēlākā iznīcināšana bija pavisam nejēdzīga un noziedzīga.

Šai pašā dienā ap plkst. 16 uzbruka lielāka formācija (ap 30) sarkano bumbvežu, kas gandrīz visu savu bumbu kravu izlādēja uz Jelgavas dzelzceļa staciju un tās tuvāko apkārtni. Pati stacijas ēka palika neskarta, bet sliežu ceļi un stacijas apkārtne stipri cieta. Postījumus pavairoja municijas vilciena eksplozija, kas pa daļai sagrāva arī staciju.

Tūkstošiem iedzīvotāju atstāja Jelgavu gan Rīgas, gan Tukuma un Dobeles virzienos. Bet daudzi devās Bauskas un Meitenes virzienos, tieši ienaidnieka nagos, jo iedzīvotāji netika pienācīgi brīdināti par gaidāmiem notikumiem.

28. jūnijā, plkst. 3,30 agrā rīta miglā no Meitenes puses parādījās pirmie sarkano tanki un sāka pilsētas apšaudīšanu. Pretestību pirmajā brīdī neviens neizrādīja, ja neskaita kādu mazu latviešu tilta sardzi pie Baložu kapiem: tā gan sāka atšaudīties, bet šauteņu ugunij un aprobežotai municijai nebija nekāda spēka, un sardzi ātri izklīdināja. Te krita Baložu apgaitas mežsargs, kas bija Jelgavas cīņu pirmais upuris.

Šo tanku pievirzīšanās Jelgavai bija signāls pilsētas izpostīšanas uzsākšanai. To izpildīja speciālas vācu kaŗaspēka vienības. Kaŗa darbības dēļ Jelgava nebūtu cietusi tik daudz, kā tas notika tagad, kur pilsētu vienkārši tīšām nodedzināja, bet lielākās ēkas apmētāja bumbām zemu lidojošās vācu lidmašīnas. Mazas vācu kaŗavīru grupas, pa 5-7 vīru katrā, apstaigāja visas ielas, sevišķi pilsētas centrā, un šāva nama logos ar tanku dūrēm, meta dzīvokļos benzīna pudeles un degbumbas vai pielaida uguni ar speciāli pagatavotiem milzu sērkociņiem. Šīs dienas pēcpusdienā liesmās bija viss centrs. Dega nami un baznīcas. Pa degošām ielām ložņāja laupītāju bandas, kas galvenām kārtām komplektējās no vāciešu ievestiem krieviem. Sarp tiem bija arī pašu latviešu komūnisti. Viestura pili vēlākā cīņu laikā sagrāva artilerijas uguns. Daudzmaz neskartas palika pilsētas nomales, sevišķi Ģintermuižas virzienā, kamēr no pārējās pilsētas maz kas palika pāri. Tai pašā laikā izpostīja arī aerodromu.

29. jūnijā uzlidoja gaisā visi Lielupes tilti, kas noslēdza pilsētas iznīcināšanu.

Cik tagad spriežams no nedaudzajām radio ziņām, tad par Zemgales metropoles — Jelgavas atjaunošanu sarkanie varmākas rūpējas ļoti maz. Viņiem tā nav vajadzīga, bet tā būs vajadzīga latvju tautai, kad tā atkal atgūs savu fizisko, garīgo, valsts un rīcības brīvību. Tikai tad no pelniem uzcelsies un atdzims mūsu kādreiz krāšņā Jelgava, bet tās seja tad būs pavisam citāda, gluži nepazīstama tiem, kas pazinuši veco Jelgavu.

Kpt. A. St.

LITENES TRAĢĒDIJA

Aculiecinieka stāsts par latviešu virsieku aizvešanu

Sasniegusi birzīti, automašīnu kolonna apstājās. No katras krievu mašīnas izlēca četri sarkanarmieši un divi čekisti, nobruņojušies ar rokas granātām, pistolēm un mašīnpistolēm.

Mēs šausmu pārņemti skatījāmies, tad sastingām atspiedušies ar krūtīm uz auto stūres. Pulka politruks otram lāgam pagrieza mašīnpistoles stobru pret mūsu virsniekiem. Es nenocietos un izlēcu no mašīnas, bet tālu netiku — mani pēkšņi notrieca zemē spēcīgs šautenes laidnes sitiens pa kaklu un es uz brīdi zaudēju samaņu.

Kad pamodos, jutos kā nelabā salauzīts, galva griezās, un pa degunu un muti tecēja kaut kas lipīgs.

Ap mani stāvēja čekisti ar paceltām mašīnpistolēm.

Pirmais vārds, kurš izlauzās pār manām lūpām bija: „Lūdzu ūdeni!“ bet saņēmu asus sitienus ar zābaku purngalu pa krūtīm un galvu.

Pie manas mašīnas atspiedies stāvēja Guračins, bet tālāk pulciņš sadauzīto virsnieku, gaisā pacel tām rokām. Sejas visiem bija kaļķa baltumā. — Uz lielceļa bez dzīvības zīmēm gulēja astoņi virsnieki, daži sakropļotie, un izmētātas pistoles.

Ātrumā saskaitīju pavisam 20 vīrus — desmit kapteiņus, sešus virsleitnantus, starp kuŗiem bija arī Dubults, Līcis, Krastiņš, un četrus leitnantus, kuŗu vārdus ne atceros.

Vienam no virsniekiem bija sakropļota seja, saplosīts formas tērps, un asiņaina visa galva.

Guračins to sagrāba aiz apkakles un uzrāva sev līdzās cieši klāt

Bet žīdu komisārs, kas purināja gūstekņa augumu, kā vājprātīgs atkārtoja vienu un to pašu teikumu:

„Atzīsties, suņa bērns, kur tu to munīciju dabūji!... atzīsties!.. atzīsties!...

Virsnieks cieta klusu, kā ūdeni ieņēmis mutē, bet vārda pilnā no zīmē viņam mutes vairs nemaz ne bija, tā bija pārvētusies par bezveidīgu asins gabalu.

Tad kāds gados vēl jauns virsnieks, arī saārdītu seju, spēji sakustējās, it kā mēģinādams mestie pirmajam talkā, bet nokrita ceļos to trāpīja pistoles spals.

Viņš gribēja piecelties, bet es dzirdēju griezīgi asu skaņu un gūsteknis atkal saļima zemē asinīs, ar galvu triekts pret otra čekista mašīnpistoles stobru, tad ievaidēdamies sarāvās čokurā.

Noliekdamies pār nelaimīgo gūstekni, komisārs uzrāva to no jauna kājās un piespieda cieši klāt kreisā rokā turēdams pie gūstekņa galvas naganu.

„Es tevi nenošaušu, ja tūliņ pateiksi, kur tu dabūji munīciju, un tu tiksi atbrīvots.“

Laiks vilkās kā mūžība, vismaz mums tā likās, kas stāvējām ar nāvi un dzīvību uz vienas laipas.

Pēc nenosakāma laika seko mūsu virsnieku novietošana krievu automašīnās. Katrā krievu automašīnā sadzina četrus vai sešus gūstekņus sasietām rokām uz muguras, Daudziem virsniekiem bija drausmīgā izskatā sejas un, nomocīti līdz nāvei, viņi tikko vēl spēja vilkt kājas un likās, ka iet dzīvs miroņu bars.

Kādam kājnieku kapteinim bija saplēstas drēbes, un seja uztūkusi zilgani sarkana kā jēls gaļas gabals.

Kapteiņa mēle vidū bija pārcirsta, pāršķeltie vaigi uzpampuši. Galvā liela brūce un mati salipuši asins receklī, bet visu ķermeni klāja sitienu plankumi, vietām rēgojās lāpstiņu un plecu kauli.

Gūstekņi vilkās bez mitēšanās ārā no birzītes, aiz viņu mugurām nāca čekisti ar mašīnpistolēm.

Mums nebija iespējams skatīties pulksteņa ciparnīcā, tādēļ nezinām, cik noteikti ilgi vilkās gājiens, likās, ka pārdzīvojām bezgalīgu mūžību. Tad kad pirmās divdesmit krievu automašīnas bija pielādētas, sekoja pavēle braukt uz Gulbenes staciju.

Čekas varas vīri sasēdās barā vienkopus uz asinīm notraipītās zāles, un kāri sapīpoja papirosus. Tanki un tanketes pazuda savās labi maskētās slēptuvēs kā nebijuši.

Sarkanarmieši atkal ieņēma labi maskētās pozicijas, saslienot ieročus pret gūstekņiem.

Pēc īsa brīža atkal no jauna ierūcās automotori, tuvojās jauna kolonna. Sasniedzot mērķi, kolonna apstājās, un viss redzētais sākās no gala.

Pēkšņi es ieraudzīju kādā grupiņā streipuļojot sirmo pulkved Kaļķi.

A. Šiņkis

(Turpinājums sekos).

IEVIŅA

„Lai tava kreisā roka nezina, ko labā dara"...

Pulkstenis šorīt vēl nebija nositis devīto stundu, kad viņa atkal stāvēja pie manām durvīm. Es saku „atkal", jo tā, rīta stundā, Ieviņa pie manis jau daudzreiz ir atnākusi. Šī stunda viņai ir piemērota. Tad viņa ir brīva. Viņa ir aizvedusi uz skolu mazo Baibiņu — kādu latviešu meitenīti, ko māte atstājusi tēva ziņā, aizejot ar kādu citu. Mātes vietu tagad aizstāj Ieviņa. Agri cēlusies, tā mēro ceļu cauri pilsētai, lai palīdzētu mazai Baibiņai saposties un sagatavotu tai rītišķi. Tad viņas abas iet uz skolu. Viena — jauna, priecīga, gavilējoša, kā jau bērns savā mūža septītā vasarā...

Otra — gadu nastas saliekta, baltu lakatiņu apsegusi sidraboto matu kodeļu — kā Kukažiņa, laipna un smaidoša...

Ieviņai jau jānes septiņdesmit piecu gadu nasta. Un daudz bēdu viņa savā mūžā pieredzējusi. Dēls, lauksaimnieks no manas kādreizējās Aizkraukles draudzes, pazudis bez vēsts. Karš sirmo māmuļu izdzinis svešumā. Tā redzējusi briesmas un ciešanas. Un, beidzot, viena pati mērojusi tālo ceļu pāri okeanam pie savas meitas, kas, sākot kalpones gaitas Toronto, tagad ir redzamā vietā latviešu sabiedrībā šai pilsētā.

Meita pelna labi.

Tā gribētu, lai māmuļa atpūstos.

Bet Ieviņa pati tā nedomā.

Viņa ir paradusi celties agri no rīta.

Viņas tikums ir darba mīlestība.

Un tamdēļ viņa meklē kādu, kam dāvināt savu sirdi, kādu, par ko gādāt un rūpēties.

Liktenis nu viņai devis izdevību audzināt Baibiņu, lai bērns dzīves ēnas neizjustu pārāk skarbi, jo tas zināmā mērā jau kļuvis par bārenīti... Jā, bet kamdēļ tad Ieviņa tik bieži iegriežas pie manis, sava mācītāja?

Viņa nenāk, lai ko lūgtu vai žēlotos...

Ieviņa vienmēr nāk, lai ko dotu.

Par savām pūlēm viņa nopelna dažus dolārus.

Un tie deg sirmās māmuļas kabatā.

Tos viņa grib atdot grūtdieņiem — invalidiem Vācijā, veciem, izceļot nespējīgiem.

Šorīt viņa bija atnesusi piecus dolarus tuberkulozes slimiem... „Tiem klājas ļoti grūti" — viņa saka, „varbūt, ka es ar savu dāvanu varēšu kādu iepriecināt... Tikai, mācītāj, lūdzu — nesakait nevienam, kas to naudu ziedojis... Kamdēļ pasaulei jāzina, ka man patīk labu darīt"...

Jā — kamdēļ pasaulei jāzina, ka man patīk labu darīt! Dievs, cik daudz cēlas uzupurēšanās, sirsnības un mīlestības ir šajos vārdos! Lai Ieviņa neļaunojas, ka es tomēr izpaužu viņas noslēpumu. Viņa negrib labprāt pieņemt pat kvīti par savu ziedojumu. Bet es nevaru klusēt. Mana sirdsapziņa spiež mani rakstīt — nostādīt šo sirmo latviešu māmuļu par priekšzīmi citiem, tiem, kas kā kurmji ielīduši savas šaurās ikdienas tumšajā alā, neredz ne citu postu, ne citu ciešanas. Man gribas viņu nostādīt par priekšzīmi tiem, kas ziedo tikai tad, ja ir drošas izredzes savu vārdu lasīt laikrakstā, ziedotāju sarakstā, un tiem, kas atmostas tikai tad, ja kāda organizācija vai draudze neatlaidīgi un pārāk skaļi sāk klaudzināt pie viņu sirdsapziņas aizslēgtajām durvīm...

Jo Ieviņa ir cilvēks, kas ap sevi starojot maigu gaismu, šai dienā ienāk it kā no citas pasaules. No tās pasaules, kur auguši un dzīvojuši cilvēki, kuru kreisā roka nezina, ko labā dara; no tās pasaules, kur cilvēki klusēja tad, ja tiem bija jārunā par citu kļūdām un vājībām, un runāja tikai tad, ja varēja pateikt kādu gaišu, mierinātāju un iepriecinātāju vārdu. No tās pasaules, kurā neplēsās pēc goda krēsliem un augstiem amatiem, bet sacentās darot labu un palīdzot savam tuvākam... No tās pasaules, kurā cilvēki staigāja pa Dieva ceļiem, un zināja, ka īstais dievkalpojums ir dzīve mīlestībā.

— Jā, kā balta ābele Ieviņa zied svešuma pelēkā dārzā. Klusi un nemanīta viņa te iet ikdienas gaitās. Un maz ir to, kas viņu redzējuši. Žurnālisti meklē sensācijas, un laikrakstu slejas piepilda raksti par biedrību priekšnieku teiktām patriotiskām runām, danču vakariem un citiem sarīkojumiem. Jaunu dziedātāju un balerīnu smaidošās sejas mums atstaro no latvju sievietei domātā žurnāla vākiem, bet Ieviņas ģīmetni tur gan laikam nekad neredzēsim. Un tomēr — šī sirmā latviešu māmuļa, kas nevēlas, lai pasaule atcerētos viņas labos darbus, ir vienā no tām latviešu mātēm, caur kurām ir dzīvojusi un dzīvos latviešu tauta un Latvijas valsts...

Ieviņa aiziet tikpat klusi, cik klusi tā atnākusi. Es zinu, viņai man nav jāsaka nekādi skaļi pateicības vārdi. Viņai tie nepatīk. Viņa tos nevēlas. Bet — kad viņa aiziet pa zaļo koku ēnām segto ielu, aiz viņas paliek savāds gaišums, un liekas, ka tīrāki būtu kļuvuši pelēkie pilsētas nami un laipnākas un smaidošākās, cilvēku sejas...

Arn. Lūsis

ULUBELE

Sen gaidītais „Ulubeles" trešais numurs ir klāt!

Ilgi gan nācās gaidīt uz trešo numuru, bet neaizmirsīsim to, ka latviešiem ir sakāmvārds: „Labs nāk ar gaidīšanu". Runājot par žurnāla apdari, var teikt tikai to labāko. Arī par saturu nevarētu sūdzēties. Tas visumā labs, un liekas daudziem visvairāk patiks H. Nordena raksts: „Anšlāvs Eglītis Švābijas kalnos". Šai numurā nav aizmirstas arī meitenes. Tām doti padomi tautisko rokdarbu darināšanā un pat uzzīmēts Krustpils zeķu raksts. Katrs jaunietis ar interesi palasīs arī tos rakstus, kas **atspoguļo jauniešu dzīvi visās pasaules malās.** Vēl varētu vēlēties, lai žurnālā būtu vairāk illustrāciju. **Varēja izpalikt Kristapa Valtera juniora raksts: „Jaunatne atbildi." (Gluži tāda paša satura raksts, tikai ar citu virsrakstu, jau nesen tika publicēts laikr. Latvijā Amerikā,** un, ja nemaldos, kāds raksts ar tādu pašu saturu arī laikrakstā Laiks. Starpība tik tā, ka šis raksts saīsināts un dažās vietās samainīti teikumi un vārdi). **Šai numurā ir bagātīgs** mīklu un uzdevumu klāsts, kas dažam labam risinātājam prasīs pāris vakarus.

Beigās ir arī sporta nodaļa, kur pašlaik iespiež latviešu trimdas jaunatnes sasniegumu statistiku vieglatlētikā 1951. g. Pašu jauniešu žurnāls ir veidojies un audzis ne tikai lappušu skaita, bet arī sava vērtīgā satura ziņā. Viss liecina, ka žurnāls ir uz pareizā ceļa ,un ja tā izdevēji ievēros visus padomus un aizrādījumus un centīsies lasītājam sniegt interesantāku lasāmvielu, tad droši var teikt, ka šī žurnāla mūžs nebūs tik īss, kā tas jau noticis ar daudziem citiem jaunatnes izdevumiem. **Aleksandrs Kalniņš.**

GRIBAS SPĒKS UN GRIBAS VĀJUMS

Moto: Nepametiet tos, kam vājš gribas spēks.

Salīdzinot jēdzienu gribas spēks ar tā pretstatu — gribas vājumu, jāsaka, ka gribas spēks katrreiz nav atkarīgs no cilvēka fiziskās uzbūves — no viņa lielā auguma un stiprās muskulatūras; nereti atlētam ir vājš gribas spēks, bet fiziski pat ļoti vājam — stiprs.

Tātad, pie cilvēka gribas spēka ķermeņa fiziskai uzbūvei nav izšķīrējas nozīmes.

Kā cilvēkam izpaužas stiprs gribas spēks?

1.) Cilvēks ar stipru gribas spēku ir apzinīgs, noteikts un nosvērts. Par tādu cilvēku mēdz teikt, ka viņam ir mugurkauls, viņam ir stabils raksturs. Cilvēks ar stipru gribas spēku ir čakls, strādīgs, uzcītīgs, viņš mācās, cenšas, strādā godīgu darbu, nežēlo laika un pūliņu godīgā ceļā nopelnīt dienišķo maizi; prot savaldīties dusmās un uztraukumā prot uzvesties arī tad, kad neviens viņu neredz, nelieto sliktus vārdus un valodu, atzīst savu pienākumu pret sevi, ģimenī, sabiedrību, tautu un valsti. Ja pie viņa nāk kāds ar priekšlikumu izdarīt kādu pārkāpumu, piesolot par to atlīdzību, cilvēks ar stipru gribas spēku minēto priekšlikumu iztirzā, pārbauda, un tā kā priekšlikums viņa pārliecībai un dvēseles konstitūcijai neatbilst, viņš paliek pie sava ieskata, uzaicinājumu un piedāvājumu noraida. Viņš ir godīgs cilvēks un par Jūdasa grašiem savu sirdsapziņu negrib pārdot, jo ko līdzēs šie par noziedzīgu darbu iegūtie Jūdasa graši, kad vēsture vēlāk viņu tiesās kā negodīgu cilvēku, pilsoni, tautas un valsts nodevēju. Cilvēks ar stipru gribas spēku prot aizstāvēties nepieciešamības gadījumā. Visa dzīvā radība: skudrīte, bitīte, putniņš, čūska, pat bailīgais dzīvnieks (zaķis) — katrs aizstāv savas pozicijas un turas uzbrucējam pretī līdz beidzamai iespējai.

Un cilvēks? Cilvēks ir visas dzīvās radības vainags: „viņš nevar un nedrīkst citādi rīkoties. Ja cilvēks sevi neaizstāvēs, tad ar pasīvo izturēšanos viņš sevi nostādīs zemāk par katru dzīvnieku; tad viņš nebūs vārda cilvēks cienīgs.

2.) Cilvēks ar vāju gribas spēku ir pirmā pretstats: viņš nav apzinīgs, viņš nav spējīgs neko kritiski novērtēt un apsvērt. Cilvēku ar vāju gribas spēku varētu salīdzināt ar putnu biedēkli tīrumā vai vēja rādītāju; viņš padots katrai vēsmiņai, katram vējiņam — grozās te uz vienu, te otru pusi. Cilvēkam ar vāju gribas spēku nav noteiktības, nav mugurkaula; cilvēku ar vāju gribas spēku var ieskatīt par runājošu darba rīku, kas pats par sevi nav kungs un noteicējs, kas ir kāda otra vadīts, un tas viņu kārdina, kūda un musina uz nedarbiem. Uz cilvēku ar vāju gribas spēku un vāju raksturu nevar paļauties vai stāties ar viņu kādos nopietnos sakaros un darījumos. Cilvēkus ar vāju gribas spēku bieži izmanto ienaidnieki; ja viņam saka: „nāc līdzi, izdari kādu noziegumu', viņš tūdaļ to dara. Cilvēki ar vāju gribas spēku zināmos apstākļos kļūst par noziedzniekiem.

Ja cilvēkam nav gribas spēka, un viņš neaizstāvās liktenīgā brīdī, viņš sagādā postu un nelaimi ne vien sev, bet arī citiem.

Gribas spēkam ir ārkārtīgi liela nozīme. Bet ja nu tiešām tas tā ir, — paceļas jautājums, kā gribas spēku iegūt? Gribas spēku nevar kaut kur paņemt un ielikt savā somā: gribas spēks ir garīga vērtība. Gribas spēks ir dārgākā manta, ko vecāki un audzinātāji saviem mīluļiem — bērniem un jaunatnei var atstāt kā mantojumu..

Bet cilvēkam ar vāju gribas spēku nav jāskumst: vāju gribas spēku zināmos apstākļos var stiprināt, ja bērni un jaunatne nonāk labu audzinātāju rokās.

Līdz šim jautājumam par gribas spēka attīstīšanu un stiprināšanu nepiešķir pienācīgu vērību, bet šis defekts jānovērš, ja tauta grib pasargāt savu brīvību un neatkarību no barbariem.

Ja valstī daudz cilvēku ar vāju gribas spēku (Padomju Savienība, Ķīna) un par tiem valda „akadēmiķi" (kuri savu zinisko gradu, noziedzīgo izglītību, ieguvuši Sachalinā un Sibirijā — cietumos), — tad kaimiņu valstis ir apdraudētas, ienaidnieks tad kultūrtautām uzvelk vergu sakas.

Kur izeja? Brīvībā esošās tautas nedrīkst palikt vienaldzīgas, neitrālas un būt pasīva skatītāja lomā. Neitrālitāte un pasīvitāte agri vai vēlu pasīviem un neitrāliem atnesīs verdzību —, tad viņiem vairs nebūs neviena palīga un sabiedrotā.

A. J.

Niagaras latviešu skolas pirmizlaidums

Latviešu lielajā sēru dienā, 14. jūnijā Memorial skolas telpās savā pirmajā skolas nobeiguma aktā pulcējās 25 Niagaras latviešu bērni, to vecāki un skolotāji.

Mācības gada nobeiguma aktu ievadīja skolas pārzinis A. Birznieks, īsumā raksturojot paveikto darbu, izsakot atzinību bērniem un pateicoties vecākiem par sirsnīgo palīdzību, skolotājiem — par uzupurēšanos. Tālāk skolotāja E. Steinbacha referēja par latviskās audzināšanas lielo nozīmi un 14. jūnija pieminu svešumā. Pieceļoties sirsnīgā lūgšanā klātesošie nolieca galvas mātes Latvijas sāpju tēlam.

Akta dalībniekus un skolotājus vecāku vārdā sveica agr. K. Vītols, un rakstveidā ar speciālu balvu ev. lut. draudzes vārdā priekšnieks P. Treiers un kasieris P. Ruņģis.

Pēc liecību izsniegšanas ikkatrs skolēns saņēma skolotāja H. Menckas dāvanu. Visiem skolotājiem audzēkņi pasniedza skaistas ziedu veltes. Šajā mācības gadā skolā darbojušies šādi skolotāji: vēstures skolotājs un mazpulka vadītājs, pārzinis A. Birznieks; latviešu valodas skolotāji — E. Steinbacha, E. Skalde un I. Skalde, ģeografijas skolotājs H. Mencka un dziedāšanas skolotājs komp. V. Linde. Tautas dejas, rotaļas un fizisko audzināšanu mācīja A. Pļavinska. 1951./52. mācības gada liecības saņēma sekojoši skolēni: Zane Vītola, Dagnija Treiere, Guna Vītola, Ilga Gulbe, Jānis Strautnieks, Andris Markitāns, Andris Steinbachs, Uldis Steinbachs, Uldis Treiers, Āris Slesers, Anda Slesere, Dai naSteinbacha, Valdis Celms, Jānis Ivsiņš, Ruta Skalde, Andris Skalde, Juris Skalde, Ilze Timuška, Juris Timuška, Pēteris Steinbachs, Pāvils Mencka, Eriks Steinbachs, Dagnija Celma.

Holandes zēns atstājis savas kurpes ārpus skolas

(CS) — „Maziņš holandiešu zēns ieradās vakar mūsu skolā. Viņš savas koka kurpes atstāja ārpusē, kad iegāja skolā. Citi bērni viņu apsmēja un ķircināja, kamēr tas sāka raudāt. Šis mazais puisis dabūja rētu sirdī un to viņš tik drīz neaizmirsīs, jo tā bija pirmā diena jaunās zemes skolā", raksta The Port Arthur News-Chronicle, kādā ievadrakstā.

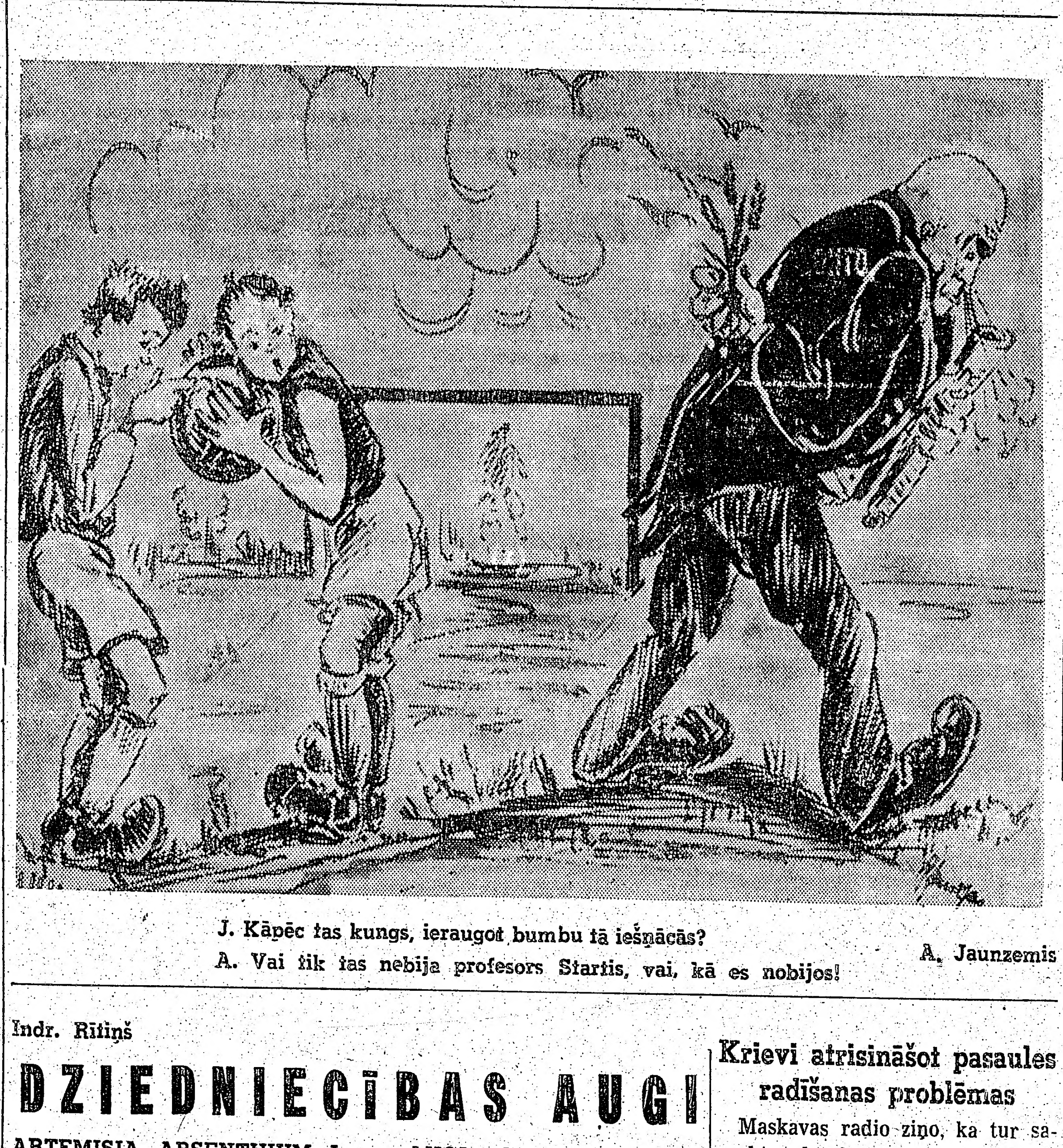

J. Kāpēc tas kungs, ieraugot bumbu tā iešņācās?
A. Vai tik tas nebija profesors Startis, vai, kā es nobijos!

A. Jaunzemis

SPORTS

PATEICĪBA

Uzsākot darbu jaunā sporta nedēļas laikrakstā Trimdas Sports, izbeidzu līdzdalību šī laikraksta sporta nodaļas veidošanā.

Atvadoties izsaku sirsnīgu pateicību laikr. Latvija Amerikā vadītājiem — bij. galv. redaktoram Dr. Hugo Vītolam un tagadējai galv. red. rakstniecei Ingrīdai Vīksnai, kas, saprotot sporta lielo nozīmi, viemēr bijuši ļoti atsaucīgi sporta nodaļas veidošanā. Tikpat sirsnīga pateicība visiem čaklajiem sporta līdzstrādniekiem.

P. Plīsis

Red. piezīme: Mūsu laikraksta Sporta nodaļas vadību turpmāk uzņēmies A. Jansons. Sportam domātos manuskriptus lūdzam sūtīt viņam: 146 Howard Park Ave, tel. LO 6936.

A. BERGVALDS ONTARIO MEISTARS

Ontario apgabala meistarsacīkstēs vieglatlētikā, kas reizē bija arī apgabala olimpisko kandidātu pārbaudes sacīkstes, 20. un 21. jūnijā Toronto kanadiešu vieglatlētu pulku ievērojami kuplināja Toronto rosīgie latviešu sportisti, jo TLSK, kanadiešu sacīkstēs tik lielā skaitā piedalījās pirmoreiz. Ja kanadieši blakus meistartituļiem varēja sapņot arī par Helsinkiem, tad mūsu sportisti, tāpat kā igauņu izcilais šķēpraidis Moks, tādas cerības nevarēja lolot, lai cik izcili arī būtu viņu sniegumi. Lielajā sarīkojumā, kura organizācija varēja būt labākā, no mūsu sportistiem vislabākos panākumus guva AnsisBergvalds, kas tāpat kā E. Poliraks pirms dažiem gadiem, kļuva par apgabala meistaru diska mešanā ar vēja ietekmētu rezultātu 39.14 m. Lodes grūšanā tālākais rezultāts 12.57 m viņam deva 4. vietu.

Skriešanas rekordista V. Tetera pretinieki viņa speciāldisciplīnu pirmajā startā bija kanadiešu ievērojamākie un šogad jau vairākkārt startējuši vidusdistanču speciālisti — olimpisko spēļu kandidāti, tādēļ varam būt godam apmierināti par Tetera iegūtām ceturtām vietām un uzrādītiem laikiem — 800 m 2:05,4 min., un 1500 m 4:18,9 min.

Šķēpa mešanā pirmoreiz pie starta redzējām igauņu pasaules klases vīru Ansi Moku, kas, nebūdams sevišķā gatavībā ar 67.39 m viegli pārspēja kopš 15 g. pastāvošo Kanadas rekordu, kurš ar 65.23 piederēja Courtwrightam.

Starp slavenā Moka pretiniekiem bija arī abi mūsu pašlaik labākie šķēpa metēji Kanadā Purgalis un Mikelsons. Purgalis ar 52.70 m ierindojās trešā vietā, kamēr Mikelsona tālākais raidījums (51.90) niecīga pārkāpuma dēļ netika atzīts.

Vīriešu sacensībās tāllēkšanā vēl piedalījās Mackars, kas ar 5.79 m ieguva 4. vietu.

Sieviešu konkurencē atzīstamas sekmes guva visas trīs mūsu pārstāves. Nina Tomase — Konce lodes grūšanā ar 10.95 m un diska mešanā ar 30.45 ieguva 3. vietas, kamēr V. Ādmine ar 4.42 m tādu pašu panākumu guva tāllēkšanā. V. Viškere diska mešanā sasniedza — 28.24 m, iegūstot 4. vietu.

Kā augstvērtīgākais no kanadiešu sasniegumiem atzīmējams 25 g. v. vidusskolas skolotāja Adama rezultāts desmitcīņā. Viņš ar 6627 p. sasniedza jaunu Kanadas rekordu, pārspējot Suterlenda kopš 1932. g. pastāvošo rekordu, kas bija 6501,55 p.

MEŽARAUPS STABILĀ SNIEGUMĀ

Vispusīgais vieglatlēts Imants Mežaraups, kas pēdējā laikā vairāk pievērsies vesera un diska mešanai, ASV Austrumu piekrastes apgabala meistarsacīkstēs vesera mešanā ar 40.29 m ieguva 4. vietu, bet eksternās sacīkstēs Filadelfijā sasniedza 40.39 m.

Filadelfijas latviešu futbolisti savās mājās draudzības spēlē uzvarēja Nujorkas lietuviešu izlasi ar 3:2. — V. Freimanis un E. Vītols kādā kausa spēlē Filadelfijas profesionālo National vienību papildināja, kas Jenkiju stadionā ar 2:1 uzvarēja Nujorkas American sastāvu. V. Freimanis šai spēlē guva izšķirīgos vārtus. Abi min. futbolisti National vienībā saistījušies kā amatieri un spēlē tās sastāvā sarīkojumos, kur nestartē latviešu klubs.

GUBIŅŠ IERADIES TORONTO

Mūsu kādreizējais izlases basketbolists, vairākkārtējais valstsvienības loceklis Herberts Gubiņš nesen no Vācijas ieradās Toronto.

STENDZENIEKS UN HAKELIS

Līdzīgi iepriekšējiem gadiem mūsu rekordists Jānis Stendzenieks arī šogad kļuva par Čiles meistaru šķēpa mešanā, sasniedzot 61,13 m. St. rezultāts gan vairs nav tik labs kā viņa labākajās dienās, tomēr 39 g. v. izcīnīt meistarnosaukumu ir jau sasniegums pats par sevi. Čiles meistarnosaukumu lodes grūšanā ieguva mums labi pazīstamais igaunis Augusts Mālšteins ar 14,12 m, kas diska mešanā ar 38,96 izcīnīja trešo, bet vesera mešanā ar 45,46 m otro vietu.

*

Mūsu otrs labākais šķēpa metējs Aleksis Hakelis jau otro gadu pēc kārtas izcīnīja Austrālijas meistarnosaukumu šķēpa mešanā. Šogad 40 g. vecumā viņš sasniedza 62,59 m.

MODRIS PĒTERSONS PĀRSPĒJ REKORDUS

22 g. v. Modris Pētersons, kas dzīvo ASV Vašingtonas valstī un mācās kādā kolledžā, šnī pavasarī sasniedzis trīs jaunus trimdas rekordus, kas visi ir labāki par oficiālajiem Latvijas rekordiem. 110 m barjērskr. P. veicis 15,8 sek. (trimdas rekords ar 16.0 pieder Zviedrijā dzīvojošam A. Graudinam Latvijas rekords U. Šponbergam 16,3); 200 m barj. 25,5 sek. Latvijas rekords skaitās Girgensonam (26,6) un 400 m barierskr. ar 55,6 sek. (trimdas Edzšin. rek. piederēja K. Upeniekam — 59,4 sek.. Latvijas rekords V. Teterim 57,0). Bez tam Pētersons 440 jardus (402 m) gludā ceļā skrējis 51,4 sek., kas 400 m distancē no zīmētu labāku rezultātu par A. Čuderana trimdas labāko sasniegumu 51,2 sek. Pētersona jaunākais brālis Atis 1 jūdzi (1609 m) skrējis 4.47.7 min.

Indr. Rītiņš

DZIEDNIECĪBAS AUGI

ARTEMISIA ABSENTHIUM L. — ANGL. WORMWOOD — VĀC. WERMUT.

VĒRMELE (PELENE)

Senatnē vērmeles bija pazīstamas tikai zemēs ap Vidus jūru un dažos Āzijas apvidos. Tagad tas ir izplatīts kultūras augs, kas brīvos laukumos, ceļmalās un žogmalēs sastopams arī savvaļā.

Vērmele ir ilggadīgs augs, pieder pie kurvjziežu — Compositae — dzimtas. Izaug līdz 125 cm augsts. Stublis vērmelei ir zarains ar biezu sudrabpelēku spilvinu kārtu. Apakšējās lapas garkātainas, trejkārtīgi plūksnotas; vidējās ar divkārtīgām plūksnām; augšējās nedalītas, bez kātiņiem; lapas plūksnas lancetiskas, strupas. Vērmeles sāk ziedēt tikai otrā gadā pēc iesēšanas, pirmajā gadā izaug lapu rozetes. Ziedgalviņas mazas, nokarīgas, gandrīz apaļas, to pamats apaudzis ar gariem matiņiem; uzplaukušie zied gaiši dzelteni, smaržīgi. Īpatnējā smarža, rūgtā garša un lapu abpusējs apspilvojums ļauj vērmeli viegli atšķirt no vībotnes (Artemisia vulgaris), kam ziedu kurvīši sarkani un tie nevis nokarājas bet tiecas augšup. (Arī šī ir dziedniecības augs sevišķi nervu gaitēs). Vērmele zied jūlijā — augustā. Visas auga daļas ļoti rūgtas.

Daudz ceļojošais sengrieķu ārsts Dioskorīdes tāpat romiešu karavadonis Plīniuss raksta savās I g. s. grāmatās, ka vērmeles dziednieciskā loma senajā Ēģiptē bijusi atzīmēta jau slavenajā Ebersa papirusā 1550 g. pr. Kristus. Diskorides, kas pazins vairākas vērmeļu šķirnes, par Kapadonijā augošajām izteicies, ka tās iedarbojoties kā sasildītājas, savelcējas, veicinot barības sagremošanu; no tām darinot veselībai noderīgu vīnu.

Vācijā vērmeles pirmoreiz minētas V. Strabus „Hortulusā" (miris 849.) un pēc tam vai visos turpmākos ārstniecības rakstos.

Turpmāko autoru darbos vērmeles atzītajām dziedniecības īpašībām pievienotas klāt vairākas jaunas.

Ārstniecības vēsturē vērmeles pieskaitāmas pie visvairāk lietotiem dziedniecības augiem.

Audzēšanas ziņā tās nesagādā nekādas grūtības, jo padodas katrā augsnē. Dziedniecības vajadzībām ievāc vērmeļu lakstu ziedošās galotnes ar lapām, arī smalkos sānzarus ar visām lapām; pirmajā gadā ievācamas arī rozešu lapas. Ievākumi tūlīt rūpīgi jāžāvē ēnā, bieži apgrozot, jo neizžāvētas vērmeles ātri pelē. Vērmeles sastāvdaļas ir — ēteriska eļļa, vairākas rūgtvielas, miecētājvielas, sveķi, organiskās skābes u.t.t.

Šoenfeldera—Fišera augu ārstniecības grāmatā vērmele raksturota kā dziedzeru iedarbības rosinātāja, atkritumu izvadītāja, sagremošanas veicinātāja un asins vairotāja; tās lietāšanu paredz: ēstgribas trūkumā, chroniskā zarnu katarrā, neirasteniku vēdera aizcietinājumos, vēdergraizēs ,nieru un aknu kaitēs, dzeltenā slimībā, sāpīgās menstruācijās, cērmju izdzīšanai; ārīgai lietošanai tinktūras veidā locekļu pamiruma gadījumos un saspiedumos. Ieteic ņemt ne vairāk kā pus tējkarotes žāvētu vērmeļu uz 1 tasi verdoša ūdens, dzerot atsevišķiem malkiem vairākas reizes dienā. Varot lietāt arī pulvera veidā — 1 naža galu ēdienu atstarpēs; vērmeļu vīnu drīkstot lietāt tikai 1 mazu glāzīti pirms ēšanas.

Flamma—Kroebera—Seela grāmatā tāpat atzītas vērmeles dziednieciskās spējas jau minētajās kaitēs, bet it sevišķi brīdina, ka vērmeles lietājamas tikai mazās devās. Lietājot vērmeles pravākās porcijās, rodoties sieķalu plūdi, iekaisumi glotādās, bļodas kaulu organos, nierēs; varot sākties pārāk stipra urinēšana un nieru kolikas. Tādai vērmeļu pārmērīgai lietāšanai klūstot ilgstošai, varot attīstīties epilepsijas veida krampji, sasprindzinājuma stāvoklis muskulatūrā, pat apziņas traucējumi. Pārmērīgā vērmeļu vīna — absinta lietāšanā, kā tas bieži vērojams romāņu zemēs, rodoties roku un mēles trīcēšana, reibona, galvas sāpes, muskuļu krampji, pat krītamai kaitei līdzīgas lēkemes un samaņas zaudēšana.

Tātad vērmele, šis ļoti vērtīgais dziedniecības līdzeklis, lietojama ļoti uzmanīg!

Homeopatija gatavo esenci no vērmeles svaigām lapām un ziediem; to lietā pret mazasinību, sagremošanas traucējumos, caurejā, pret cērmēm, krītamā kaitē, pret krampjiem bērnībā un pubertātes laikmetā u. c.

Krievi atrisināšot pasaules radīšanas problēmas

Maskavas radio ziņo, ka tur sasaukta konference kosmogonijas (pasaules izcelšanās) jautājumos un piemetina, ka „nav šaubu, ka Pad. Savienībā, kur partija un valdība radījusi visus apstākļus zinātnes sekmīgai attīstībai, īsā laikā varēs atrisināt zvaigžņu un saules izcelšanās pamatlikumus."

Žēl, ka krievi tikai tagad uzdevuši saviem zinātniekiem „īsā laikā" atrisināt pasaules radīšanas problēmas un cilvēcei tik ilgi bija jāgaida uz atbildēm, ko neviens cilvēks vēl nav spējis dot. Nav gan tuvāk paskaidrots ko nozīmē „īsā laikā." Iespējams, ka šis uzdevums ir uzņemts tuvākās piecgades plānā. Ja krievi atrisinās šo mīklu, tad var arī būt, ka tie negribēs to pārējai pasaulei atklāt un paturēs kā savu noslēpumu.

*

Daudzas pasaules skaistākās kīno aktrises atradušas sev nodarbošanos pie Italijas filmu producentiem. Kamēr Holivudā tām nācies palikt nomālus, Italijas filmās tām laimējies tikt izcilus vietās. Ārzemniekiem ļoti izdevīgi pāriet pie italiešu filmām.

Tā Doris Dovling, kas tagad ir pazīstama televīzijas zvaigzne Nujorkā, kļuva pie slavas tikai itaļu filmā „Rūgtais rīss". Francūziete Helene Remī jau pagušvusi līdzdarboties 5 italiešu filmās un angliete Tamāra Lī pat trīspadsmit. Arī vācietes labprāt pievēršas italiešu filmām, un tā piem. Molnāre pēc 23 filmu iestudēšanas Vācijā, tagad spēlē Italijā.

Laimīgākie cilvēki

Šangri-la (mītisks vārds vietai, kur cilvēki ir ideāli laimīgi un atšķirti no ārpasaules) tiešām eksistē, kā to ziņo no Dienvidafrikas.

Kāds ceļotājs nesen atgriezies no izolētās ielejas, kas atrodas Melno kalnu Cape provincē un stāsta, ka viņš uzdūries kādai izolētai 90 cilvēku grupai, kas tikai neskaidri ir dzirdējuši par Otro Pasaules karu un neko par Vinstonu Čerčilu.

Šai ielejai, salīdzinot ar turienes apstākļiem, ir diezgan nepiemērots nosaukums. Afrikāņu valodā to sauc par Die Helle (elle). Ļaudis ir franču protestantu un hugenotu tiešie pēcteči, kas izbēguši no vajāšanām Francijā 1685. gadā, un nometinājušies Dienvidafrikā.

No pasaules tos atšķir stāvas klinšu sienas, kas pārvaramas tikai kājām. Uz apslēpto ieleju neiet neviens ceļš vai taka, un cilvēki to atstāj tikai reti. Viņiem nav ne radio, ne laikrakstu, ne telefona, ne pasta satiksmes, bet gan modernas šautenes. Kā vīrieši, tā sievietes ir izcili šāvēji.

Šai modernajā Šangri-la ir pārpilnam pārtikas, jo katrs iedzīvotājs tur ir lauksaimnieks un audzē dažādas saknes, kviešus, krūmu tēju, apelsīnus, vīnogas un vīģes. Lopu bari nodrošina gaļas un piena barību.

Ļaudis, kas neko nav dzirdējuši par vilcieniem, radio un grāmatām, uzgājis pētnieks Frederiks Mičels Hedžes Šejchelles salā, kas ir daļa no salu grupas Indijas okeanā. Tie visi bijuši labi pārtikuši un laimīgi, un tiem nav bijusi vēlēšanās civilizēties.

Tādas vēlēšanās nav bijis arī Šajus ciltij Ziemeļafrikas Aures kalnājos, kad tos nesen apmeklējusi kāda franču ekspedīcija. Šajus dzīvojuši šai „Afrikas Tibetā" jau kopš moderno laiku iesākuma un vienmēr noraidījuši civilizācijas uzmākšanos.

Pie Aures kalnu robežām ir dzimušas un bojā gājušas lielas dinastijas — Ēģipte, Kartaga, Roma, bet arī šī kalnu tauta nav izmirusi, un viņu tikumi un paražas palikušas tās pašas, kā tas bijis priekš desmit tūkstoš gadiem.

Šajus tautas nepiepūlas darbā un strādā tikai tik daudz, lai izvilktu savas dzīvības. Sievietes tur ir noteicēja kārta. Ja kādai apnicis vīrs, tā bez kavēšanās var šķirties un precēties atkal ar citu, vai arī atstāt māju un bērnus un iztiku nopelnīt kā dejotāja. Šāda sieviete tad saucas Azria, t. i. brīva sieviete, kas sabiedrībā ir cienīta un nereti vien arī bagāta.

Kāda cita Šangi-la cilts ar dīvainām paražām ir Toda cilts Dienvidindijā. Todas cilts dzīvo Nilgiri kalnos un arī tai nav daļas gar moderno kultūru. Tie ir pārliecināti, ka ir vislaimīgākie cilvēki zemes virsū. Tie nodarbojas tikai ar viena veida darbu — lopkopību. Bez govīm šī cilts nevarētu dzīvot. Tāpēc arī izskaidrojams, ka slauktuve ir Todu cilts templis, un govs, kā jau visām Hindu ciltīm ir svēts dzīvnieks. Todas ir minētos kalnos apmetušies pirms 2000 gadiem un palikuši visu laiku atšķirti no citiem. Šodien viņu skaits sasniedz tikai apm. 600 galvas un tāds bijis visus šos gadu tūkstošus.

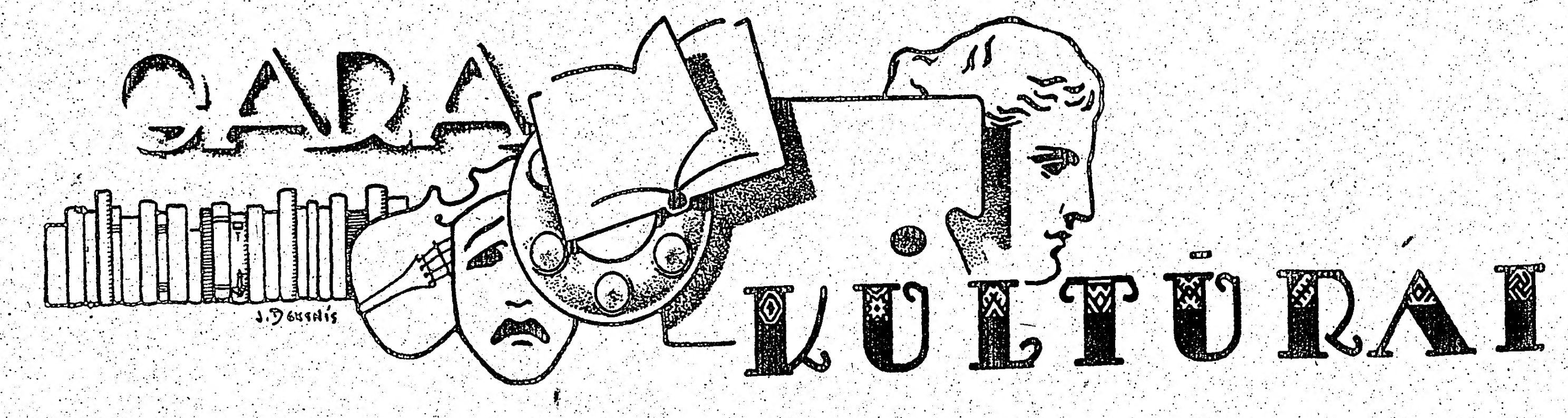

Latviešu baletskolas ģenerālmēģinājumā

SAKARĀ AR BALETSKOLAS PIRMO AUDZĒKŅU VAKARU SVĒTDIEN, 29. JŪLIJĀ

Pacietība un izturība ir arī baleta paidagoģijas galvenās prasības. Kopš darbību uzsākusi baletsolistes Veras Keišas latviešu baletskola Toronto, pagājis vairāk kā pusotra gada. Šajā pirmposmā pierādījies, ka daudziem audzēkņiem pietrūcis kā pacietības, tā izturības, un astoņpadsmit izstājušies no „ierindas". Baleta skolai uzticīgi palikuši vienpadsmit audzēkņi, kas enerģiskā darbā sasnieguši pirmo gatavību, lai Toronto sabiedrības priekšā pirmoreiz rādītu savu apgūto baleta māku un technisko līdzsvaru. Jau kopš ilgāka laika vispārēju uzmanību saista seši gadi vecā Daira Sproģis, kuras talants un mūzikālitāte pārsteidz pat profesionālu vērotāju. Viņai ir visi dotumi, lai dienās kļūtu par ievērojamu dejotāju. Nebūs pārspīlēts, ka šimbrīžam mazā Daira ir Toronto latviešu „brīnumbērns", kas ir spilgts paraugs pārējo audzēkņu vidū un kopā ar Margarieti Rozentāli, Rasmu Jankovsku un Karoli Gundegu skolai palikušas uzticīgas no tās pirmām dienām. Jau kopš ilgāka laika, baleta skola piecas reizes nedēļā cītīgi mēģina dejas savam pirmam audzēkņu vakaram, kas notiks nākošā svētdienā, plkst. 19,00, Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē. Līdztekus mēģinājumiem, ņemot talkā vēlās nakts stundas pašu spēkiem uzvedumam pagatavoti 27 baletkostīmi.

Skan klavieŗu mūzika E. Timermanes delikātā sniegumā. Skaļa balss pārtrauc Gundegas Karoles solo Tarantela (Rosīni). Skolas vadītāja korriģē pēdējo niansi, un viss ir kārtībā. Raiti seko Alfreda Štromberga speciāli komponētā polka, apmierināta arī skolotāja. Precīzi dejo mazos gulbīšus Ilona Lappo un Gundega Karole. Tas sasniegts neskaitāmos mēģinājumos. Ir prieks vērot mazās baleriņas, kas iejutušās Čaikovska liegā mūzikas ritmā. Dejas seko dejām, un apgaismošanas meistars kopā ar dekorātoru J. Sukuru pieskaņo maigu pastaļzaļu gaismas pustoni. Pirmais iespaids ģenerālmēģinājumā rāda, ka baleta skola atrodās lietpratīgās un stingrās disciplinārās rokās.

Baletsoliste Vera Keiša beigusi Latvijas Nacionālās Operas baletskolu 1940. gadā., iegūstot teicamu technisko gatavību no A. A. Feodorovas—Fokinas, H. Tangijevas Birznieces, Osv. Lēmaņa un S. Jirgenses. Vera Keiša saistīta Liepājas operā kā soliste, un īsi pirms emigrēšanas baletmeistars A. Kozlovskis ar viņu iestudē Medoras lomu baletā Korsārs. Blakus skatuves darbībai, balet ansamblis V. Keišu izrauga par savu paidagoģiska atbalstu, un Liepājas baleta skola viņu aicina skolas darbā.

Kanadā Vera Keiša nostrādā savu līguma gadu, beržot bērnu slimnīcā grīdas, bet tad Vinipegas baletmeistares Loides vadībā V. K. atgūst dejas spriegumu un 300 kanadiešu dejotāju konkursā iztur pārbaudījumu, un viņu uzņem kopā ar septiņpadsmit citām dejotājām Kanadas Nacionālā baleta ansamblī, kuŗā viņa darbojas jau otru gadu. Skatuves darbā dejotāja iepazīstas ar angļu un italiešu baleta skolas priekšrocībām un metodiku, ko lieto savā baleta skolā kā papildinājumu iegūtai metodei Latvijas Nacionālās Operas baletskolā. Baletaudzēkņu sarīkojumā ar vairākiem deju jauniestudējumiem uzstāsies arī pati skolas vadītāja, kuras iedvesmē aug un veidojas jaunākā latviešu baletdejotāju paaudze.

I. V.

KANADIEŠU ATZINĪBAS BALVAS LITERĀTŪRĀ

Ģenerālgubernātors atziņības balvas, kas ir vissvarīgākais gadskārtējais notikums Kanadas literārajā pasaulē, ir paziņotas, un tās pasniegs ģenerālgubernātors Mesijs Kanadas autoru apvienības gadskārtējā dinejā, kas šogad notika Londonā, Ontario provincē, 27. jūnijā.

Tai pašā reizē izsniedza arī dažas papildus atzinības balvas, ko piešķir ģenerālgubernātora atzinības balvu valde. Tās ir: Stefena Līkoka balva par humoru, Ontario provinces rietumu universitātes balvas (pavisam trīs pakāpes), un jaunā Britu Kolumbijas universitātes balva par populāru kanadiešu biografiju.

Ģenerālgubernātora balvas ieguvuši: Rakstniecībā: pazīstamais Kanadas stāstu, romānu un lugu rakstnieks **Morlejs Kalaghens** par romānu „Mīlēta un zaudēta"; **Džosefine Filene** par prominentās un vētrainās vēsturiskās Kanadas personības Tomasa D'Arsi Mekdži (D'Arcy McGee) biografiju: „Tveicīgā trimda". **Filene ir Toronto publiskās bibliotēkas darbiniece, un tā ir viņas pirmā grāmata.** Rakstniece ārpus ģenerālgubernātora atzinības balvas saņēma arī Britu Kolumbijas universitātes balvu par populāru kanadiešu biografiju un Toronto sieviešu Kanadas kluba godalgu.

Akadēmiskā proza: Prinča Edvarta salas Šarletovnas Uelsas prinča kollēdžas direktors Mekkinons par darbu: „Prinča Edvarda salas valdība". Dr. Frenks Mekkinons ir veicis ievērības cienīgus darbus Sabiedriskās zinātnesnes pētniecības padomes uzdevumā un sarakstījis vairākus apcerējumus.

Dzejā: „The Canadian Press" agentūras pārvaldnieks Čarls Brujs par dzejoļu krājumu: „Neveiksmju ceļš". Viņa dzejas publicētas vairākos kanadiešu, britu un amerikāņu žurnālos. Jaunatnes rakstniecībā: Džons F. Heins par „Dalīto zemi". Heins ir „Southam Press" priekšsēža vietnieks, galvenais direktors un Southam Press Ltd. direktors. Viņš ir vairāku jaunatnes grāmatu autors, kas attēlojis dažādus Kanadas vēstures periodus. Sākumā viņš bija domājis rakstīt šos stāstus tikai savu dēlu vajadzībām. „Dalītā zemē" attēlots franču un angļu kaŗš Jaunskotijā.

Stefena Līkoka balvu par humoristiskiem rakstiem šogad ieguva Džene Hilliarde par darbu „Sāls kaste", — daļēji autobiografisks stāstījums par kādu Kanadas ģimeni.

Ontario provinces rietumu universitātes prezidenta balvas ieguva šādi autori: par īsiem stāstījumiem — Ferlijs Movats par darbu „Apmaldījušies neauglīgā zemē"; par apcerējumiem — Blēram Fraseram par „Mekkenzi Kinga slepenā dzīve"; par atsevišķiem dzejas darbiem: Erlijam Birnejam par „Ziemeļu zvaigzne rietumos".

Godalgas piešķir plaši pazīstamu Kanadas izglītības darbinieku, redaktoru un rakstnieku komisija. Nevienam komisijas loceklim nebija atļauts pašam ar saviem darbiem piedalīties sacensībā, un daudzi arī bija atturējušies savus darbus pieteikt.

Ontario provinces rietumu universitāte, kas pagājušā gadā nodibināja prezidenta balvas, tekošā gadā paziņojusi jaunas balvas nodibināšanu, lai apbalvotu 1952. g. publicētos akadēmiskos apcerējumus. Arī Britu Kolumbijas universitātes balva populāru kanadiešu biografiju godalgošanai ir jauns iestādījums, ko nodibināja šogad, lai apbalvotu 1951. gadā publicētos darbus.

C. S.

Gundārs Grīslītis

BALI SALAS MĪLA

Es, mantiljā tinies,
Savai mīļai nu atvadas sviнu,
Blāzmo kad dienvidu nakts.
Acis tai deg kā sarkano koraļļu rifi

Bali saulē.

Vaļējām krūtīm, kas šķiet
Pumpuri plaukstam un briestam,
Pieglaužas viņa man sirdij.
Lūpas tai karstas kā jūrmalas smilts

Bali saulē.

Tumšiem, sprogainiem matiem —
Kā čigāns vai viltīga nāra —
Kas glaužas tās pleciem un krūtīm,

Smaida tā laipni kā avots
Bali saulē.

Rokas kad manas pār krūtīm
Kailajām slīd un tās glāsta,
Acis, kas dega kā sarkano koraļļu rifi,

Nu aizvērtas, dus tik mierīgi daba kā klus

Bali naktī.

Un lūpas — karstais Bali jūrmalas zelts —

Kad pieglaužas vaigam un glāsta
Palmu galos iedegas dienvidu debess,

Spožs un gaismas pilns gaismo
Bali naktī.

Bet mīlai šai klusai nu pēdējam cēlienam

Pēdējais skats iet uz beigām —
Sauc kuģa svilpe tālam ziemeļu ceļam.

Man jāiet, bet viņa — paliek klusa un rāma

Bali naktī...

Tā, mantiljā tinies,
Savai mīļai vēl atvadas māju,
Blāzmo kad dienvidu nakts.
Kuģis mans atpakaļ stūrē, tik paliek un kvēlo

Bali nakts mīla...

Pirmais illustrētais žurnāls

Ka arī brīvās Latvijas laikā illustrēto žurnālu izdevējiem nav bijušas vieglas dienas, liecina šai rakstā izteiktās atmiņas. Nopietnākiem izdevumiem nācās grūti cīnīties ar lētai gaumei iztapīgo konkurenci. To pašu redzam šodien — vai tiešām latvieši trimdā kļūst par komiku seriju un amerikānisko magazīnu vergiem?

Beidzot pēc visām grūti izcīnītām uzvarām Latvijas valsts varēja sākt piekopt dažādus kultūrālus pasākumus: nodibinājās augstas mācības iestādes, iznāca labas grāmatas, vērtīgi zinātniski apcerējumi, bet vēl nebija neviena illustrēta žurnāla. Te nu Latvju Telegrafa Aģentūra nodomāja laist klajā pirmo illustrēto latviešu žurnālu, kam vajadzēja atspoguļot visas ievērojamākās parādības politikā, mākslā, zinātnē, teātros, kā arī sabiedriskā dzīvē.

Literāro nodaļu vadīja rakstnieks Līgotņu Jēkabs un mākslinieciско Puritss. Strādāju kā žurnāla sekretāre. Mūsu redakcija atradās Kr. Barona ielā, iepretim Konservātorijai.

Iznāca pirmais glītā apdarē, ar daudz illustrācijām un saucās Illustrēts Žurnāls. Sabiedrība to saņēma atsaucīgi. Simts eksemplārus iespieda uz sevišķi laba papīra: to izsūtīja visiem valdības vīriem, augstāko iestāžu pārstāvjiem, ārzemju sūtniecībām un mūsu sūtņiem ārzemēs, jo žurnāls centās rādīt mūsu jaunās valsts augšupeju.

Līgotņu Jēkabs, labi pazīdams literātu aprindas, aicināja talkā visus ievērojamākos dzejniekus un rakstniekus, lai celtu žurnāla māksliniecisko vērtību. Neliedza telpas arī jauniem, spējīgiem literātiem.

Te redakcijā bieži parādījās J. Ezeriņš. Viņa tumši dzirkstīgās acīs iegailējās te it kā viegla ironija, te it kā kāds mistisks, iekšējs spēks. Viņš lēni, nesteigdamies atlocīja aprakstīto lapiņu un to pasniedza, pašapzinīgi smaidot, labi zinādams, ka tas parādīsies nākošajā numurā.

Klusiem, gluži nedzirdamiem soļiem, mazliet uz priekšu salīcis, it kā no kā baidīdamies, atturīgām kustībām, trūcīgā tērpā ieslīdēja dzejnieks Krūza un kautrēdamies pasniedza dažus sonētus kaligrafiski glīti uzrakstītus. Saruna kaut kā neraisījās, un pēc pāris izmainītām frazēm, saņēmis vai ik reizes avansu, tikpat klusi atstāja redakcijas telpas.

Šad tad mūs pagodināja Kārlis Skalbe, kuram piemita tāda dvēselīga vienkāršība, tāda gara pievilcība, ka bija liels prieks pabūt brīdi viņa tuvumā. Mierīgs, nosvērts, viņš nekurp nesteidzās un labprāt pakavēja mums laiku ar savu bagāto, skaistu domu piebārstīto valodu. Atnesa pa darbam arī A. Erss; no viņa izstaroja pati laipnība. Viņa siltais, sirsnīgais skats it kā slīdēja kaut kur tālumā, it kā meklēdams dziļāku dzīves jēgu. Likās, viņš neturēja ļaunu prātu ne uz vienu, bet visiem vēlēja tikai labu.

Atnesa pa darbam arī P. Rozītis. Mazliet iedomīgs, bohemiski noskaņots, bieži pielaida savā runā arī kādu divdomīgu vaļību. Bezbēdīgs, aizrautīgu temperāmentu, labprāt pastrīdējās un vienu otru uzvilka uz zoba.

Ieradās vēl daudzi citi gan vecās, gan jaunās paaudzes rakstnieki. Līgotņu Jēkabs ar visiem sapratās, izrādīdams cieņu un sirsnīgu pateicību par atnestiem darbiem. Viņš visus saņēma ar draudzīgu smaidu, neaizmirsa nevienam pateikt ko patīkamu, arī tas viņam nāca no sirds. Būdams saticīgs, mēģināja vienmēr atrast izlīdzinājumu un attaisnojumu, ja darbā gadījās kāda nesaskaņa. Radis vai gandrīz visu mūžu pelnīt maizi ar literāro darbu, prata sasniegt darba sprieguma kulminācijas punktu. Līgotņu Jēkabs jutās glaimots, ka visi izcilie rakstnieki un dzejnieki piedalās viņa žurnālā, izņemot Raini un Aspaziju. Te nu man, kā dzejnieka pāra personīgai paziņai, vajadzēja izlietot savu māku un izkaulēt pa dzejolim, kas man arī izdevās. Tā kā žurnālam ar līdzekļiem nebija jārēķinās, tad nevienam rakstniekam neliedza avansus. Man vajadzēja tos izmaksāt, un tad no sirds priecājos par laipnajiem smaidiem, ko man veltīja laimīgais avansa saņēmējs, jo neklājās viegli tiem, kas mākslu ieskatīja par savas dzīves piepildījumu un veltīja sevi tikai literāram darbam.

Pilnīgi pretstats Līgotņu Jēkabam bija mākslinieks Puritss. Pēdējais bija pakļāvies mākslinieka Tillberga ietekmei. Pēdējais neatzina nekādus jaunus meklējumus mākslā un tāpēc bija ļoti neiecietīgs pret visiem jauniem māksliniekiem. Faktiski visa žurnāla mākslinieciskā vadība atradās Tillberga rokās. Viņš zīmēja vākus, vinjetes un noteica izkārtojumu, par ko saņēma lielus honorārus. Bet kad Tillberga neiecietība sasniedza kalngalus un viņš slepenībā sarīkoja Kasparsoniādi, kas sacēla dibinātu satraukumu gan māksliniekos, tā presē, un Puritss vēlējās ievietot visus atklājumus žurnālā, tad toreizējaisLTA direktors R. Bērziņš (rakstn. vārds R. Valdess). to nepieļāva. Sakarā ar to Puritss aizgāja no redakcijas un vēlāk viņš kopā ar Tillbergu laida klajā humoristiski — satīrisko žurnālu Svari. Puritsa vietā nāca mākslinieks J. Kuga. Lielais dekorāciju meistars, kas bija pavēris jaunus mākslas apvāršņus, kas kā īsts nacionāls mākslinieks bija meklējis saskaņu ar Latvijas dabu, un tās senatni, atradās mākslinieciskas slavas augstumos. Kuga ieņesa žurnāla redakcijā pavisam citu, patīkamas sadarbības atmosfairu. Sabiedrībā iecienīts un iemīļots, tāds viņš arī bija šeit. Vienkāršība, sirsnība domineja viņa attieksmēs pret redakcijas darbiniekiem, kā arī pret visiem māksliniekiem, kas gribēja darboties žurnālā.

Pēc kāda laika redakciju pārcēla uz Pils drūmām telpām, toties nonācām kaimiņos Latvijas valsts Mākslas Mūzejam. Šīs impozantās iestādes dvēsele bija latviešu tēlniecības pamatlicējs, granīta atdzīvinātājs Burkards Dzenis. Viņš varēja lepoties ar saviem panākumiem, jo Mūzejs ietvēra vērtīgāko, labāko, ko latvju mākslinieki varēja sniegt savai tautai. Viņam palīgos bija mākslinieks K. Ubāns.

Diemžēl, kā arī pūlējās Illustrētā Žurnāla redakcija, žurnāls maz izplatījās tautā un nesa lielus zaudējumus. Tas arī nevarēja ieinteresēt lielo pūli, jo nedeva nekādas sensācijas, bet visnotaļ ieturēja stingru māksliniecisku virzienu. Izdevēji ieteica vairāk pielāgoties vidusmēra lasītāja gaumei, lai tā veicinātu tirāžu, bet redakcija atteicās to darīt.

Tad žurnāla vadību pārņēma mākslinieks Prande, bet arī viņam nelaimējās ilgāku laiku žurnālu noturēt, jo bija uzpeldējis jauns illustrēts žurnāls Nedēļa ar savu amerikāniski noskaņoto izdevēju J. Melderi. Žurnāls drīz vien iekaroja publikas labvēlību un pietiekamu tirāžu. Bet līdz ar izdevēja traģisko nāvi Nedēļa drīz vien izbeidza savu eksistenci un to aizstāja Atpūta. Tā bagātie izdevēji netaupīja līdzekļus, neskopojoties arī ar sensācijām, lai žurnāls ieietu tautā. Tā drīz vien nebija nevienas mājas, kur sestdien uz galda neatrastos Atpūta, jo tas tagad bija vienīgais illustrētais žurnāls visu Latvijas valsts pastāvēšanas laiku.

M. L.

KULTŪRAS APSKATS

Pēc ražīgas operu serijas Maris Vētra Halifaksā iestudējis opereti „Bonanza", kuŗu diriģēs pazīstamais diriģents Agortini. Dejas iestudējusi Hilda Stromberga. Pirmizrāde notiks jūlijā.

*

Latviešu, Lietuviešu un Igauņu Konsultātīvās Kopas pie Brīvās Eiropas Komitejas vienojušās izdot periodisku apskatu „Baltic Review". Tas iznāks 3-4 reizes gadā un katrs numurs būs veltīts vienai no Baltijas valstīm. Pirmais numurs, kas būs veltīts Igaunijai, iznāks augustā. Igauņu atbildīgais redaktors būs Dr. A. Perandi. „Baltic Review", kā kopīgs baltiešu izdevums līdz šim iznāca Zviedrijā.

*

Šinīs dienās Ņujorkā Amerikas latv.u janatnes organizācijas komitejas izdevumā ir iznācis arī otrs jaunatnes žurnāls Raksti. Abu minēto izdevumu galv. pārstāvis Kanadā ir Vilis Miļeiko, 471 Queen St., W., Toronto, Ont.

Pasta puķe
MARGARITA KOVALEVSKA

ROMĀNS

42. turpinājums

Skaista Marija nav, un tas labi. No skaistām sievietēm nekas dzīvē nav sagaidāms. Īpaši šajos pēckaŗa gados. Tās plaukst tikai vīriešu iegribām un naudas šķiešanai. Marija ir sīka auguma, acis skatās gaŗām pasaulei. Ja tādu vārgu stādu iedēsta treknā zemē, sargā no vējiem, viņš ieaug dobē dziļām saknēm un nelokās vairs ne uz vienu pusi.

Putnu mamma laikam aizmiga. —

Dienas nu skrēja vareni steidzīgas. Daudz bija ko risināt un veikt. Marija atžirgusi, biežā vamzī tūļājās pa istabu. Par to vairs nevajadzēja raizēt, bet, lūk, Putnu mamma pati bija ļoti sagurusi, ieslīgusi neparastā vienaldzībā.

Griguļa kundze nu veica ne tikai *Zābu* dienišķos darbus, bet kārtoja arī bēru lietas. Putnu mamma vēlējās Kristapa bēres greznas un lepnas. Tām jātrumpo pāri visām agrākām pagasta lielajām bērēm.

„Kristapa pēdējām godam jāspīd!"

Vienu dienu Griguļa kundze bija Jelgavā, citu no rīta līdz vakaram nostrādāja Putnu mājās, palīdzēdama pusgraudnieka ģimenei uzpost istabas, lai tās kaut drusku atgūtu bijušās varenības izskatu. Izvāca ābolu kastes, dedzināja Skopā Putna laicīgās skrandas, salmu maisu izkaisīja cūku kūtī, vēdināja un berza istabas, logiem pielika aizkarus. Pārpalikušās segas un spilvenus atveda uz Zābām. Kristapa mantu kambari nolēma atslēgt pēc bērēm, kad vecā būs atkal atžirgusi.

Putnu mamma tik gulēja un gulēja koši dzeltenā, arī atvestā gultā, lai Grīnberģa jaunkundze tiktu kazas apgrauztajā. Un, kaut sagurusi, visu apnikusi, Putnu mamma skatījās, kā kundzītei prom esot, šeit nu viss izjuka un gluži kā lietus nedēļās samaisījās nekārtību jūklī. Gandrīz bija jāsmīn, redzot, kā Grīnberģa jaunkundze nemākulīgi kurina krāsni, piedūmo istabas un apsvilina nagus. Bet visciešāki viņa vēroja meiteni — „Kāda tu patiesībā esi, Marija Grigule?" — jautāja viņas acis. Dažreiz viņa teica arī citādi. Viņa teica: Marija Putns.

Marija košļāja nagus, gaŗlaikojās, un gandrīz ar nepatiku klausīja Grīnberģa jaunkundzes ņaudīgiem rīkojumiem noasināt zīmuli, rakstīt glītiem un slīpiem burtiem. Viņa žāvājās līdz ausīm, viņai asaroja acis, un viņa gribēja tikai gulēt. Vienīgi pie Kristapa dzelzs vainaga, kas karājās blakus pulkstenim, Marija apstājās ar ziņkāri un vērīgi to apskatīja. Tas Putnu mammai glaimoja — citi pat neuzmeta tam skatu.

Griguļa kundze pārradās vēlu vakarā, nogurusi un izsalkusi viņa stāstīja dienā veiktos darbus.

„Iezārkojām. Ar Dieva palīgu uzvilkām melno uzvalku, pagalvī palikām bībeli un dārza ābeles zariņu. Žagariņš vien bija, bet tomēr."

„No kuŗas ābeles?"

„To nu gan nezinu, bet laikam Vagulis zināja, kuŗa viņam tā mīļākā."

„Visas bija mīļas visām laba raža. Bet tā bībele, tā nu gan varēja nebūt. Viņš nelasīja."

„Esot gan lasījis — pa vakariem."

„Tā? Mānīja sevi un citus."

„Vaguliene aizdeva galdautus. Lielajā istabā rīt klās galdus."

„Ak tā."

„Jā, nokāva piecas zosis, cūka jau desās samalta, savārīta receklim."

„Vesela cūka? Nu — lai jau tiek, vajadzēja kādu gaili arī. "Putnu mamma nopūtās — „Vai visi sudrabi nospodrināti — svečturi, karotes un cits?"

„Jā, mamm. Pati spodrināju. Tad nu rīt brauksit. Mācītājs būs jau divpadsmitos. Dziesmu lapiņas ar rīta vilcienu atvedīs Vaguļu radi. Varbūt Beņģera kundze arī ierodas."

„Nē, tā nebūs. Es viņai aizliedzu ar mana dēla nāves seju puškot dienu. Mēs nogājām no lietas. Kādas dziesmas?"

„Salna koda sārtu ziedu, Nāc līdzi, nāc un Esi svētīts, pēc meldijas Ak Jeruzāleme, modies."

„Kas nu Kristaps par sārtu ziedu. Aplama dziesma, kam tāda dullība iekrita galvā?"

„To viņš pats reiz esot dziedājis."

„Blēņas, laikam tanī pavasarī, kad visos dārzos salna nomaitāja gurķu dobes, ne jau pašas dziesmas dēļ. Tāpat, kāpēc Jeruzālemes meldija? To skandināja Juŗa bērēs."

„Nu, ko brīnāties? Gan es, kā māte, pati labāki zināšu, ko saku. Varēja labāk: kā spoži atspīd Auseklis — jā, par Ausekli."

„Nezinu, bet dziesmas iespiestas. Vajadzēja ātrāk teikt, ko vēlaties, ko ne. Domāts tas labākais." Griguļa kundze piesarka.

„Neuztraucieties, es jau daudz nekā nesaku. Bet es pati gan nebraukšu — tāds teāters riebj."

„Mamm!"

„Jā gan, kundzīt, visu laiku, gulēdama jutu — sirds negrib braukt. Un nu skaidri zinu — nebraukšu. Es ar dēliem esmu visu jau nokārtojusi."

„Nē, bet... ko teiks ļaudis!"

„Lai viņi saka ko sacījuši — trakā Līzbete. Manā vietā brauksit jūs un līdzi ņemsit arī meiteni. Tā mana stingra griba. Aptiniet ap ausīm lakatu, ievīstiet kažokā, būs labi."

„Zeķiene arī taisās braukt, esot reiz Kristapu auklējusi. Tāpat Kadiķi."

„Lai brauc — būs gaŗāka bērinieku rinda."

Un ar to saruna bija izbeigta.

Nākamā rītā Putnu mamma uzdāvināja Marijai savus smagos zābakus, matiem melnu cepures lentu, un, pavilkusi sāņis, čukstēja tai ausī: „Tikai neaizmirsti pārskaitīt visu, ko teicu. Viens cūkas šņukurs, piecas zosis. Pieskati, ka kāds neievelk sudraba dakšas un citu, kas spīdēs. Pasaule ir kāra un ļauna. Putnu mājās viss ir īsta sudraba. Vaguļi un Kadiķi gaŗnadžu pasugas. Ja labi visu noskatīsi, dabūsi no manis to zīda lakatu, kas tev patīk."

Mulsa un nedroša, āra gaismas apžilbušām acīm, Marija aizbrauca līdzi mātei. Viņai bija pilna galva svarīgu uzdevumu un — rokās Putnu mammas uzticētais vainags.

Mājās palika tikai Grīnberģa jaunkundze ar zēniem un Kadiķu galā mazais Jancis ar Līni un Mārtiņu. Darba trokšņi bija apklusuši.

Bēru diena... šodien aprok kaut ko no Līzbetes. Ierok zemē uz visiem laikiem. Un domājot, kā tas viss reiz bijis un izbijis, Putnu mamma atminējās, ka šinī pašā gultā, kuŗā viņa jau vairākas dienas gul kā slima, pirms daudz gadiem nāca pasaulē Kristaps. Spožs mēness toreiz spīdēja istabā, klāja gultu kā ar sudraba segu.

Putnu mamma tūlīt izrausās no gultas. Viņa izgāja dārzā pavērot laiku. Bet patiesībā viņa noslēpās aiz ābeles stumbŗa un vēroja lielceļu. Viņa skaitīja pajūgus un centās saskatīt, vai tie ir melnie bērinieki vai vienkārši stacijas braucēji.

Ap to laiku, kad pēc viņas sajūtām uz Kristapa zārka vāka vajadzēja krist pirmajām atvadu zemes riekšavām, viņa steidzās atpakaļ mājā. Jau metās krēsla. Istabā bija krietni patumšs. Ko lai uzsāk — kur lai sevi nomierina? Puikas ar Grīnberģa jaunkundzi spoku stāstiem iebaidīti gultās — nav uz kā bārties. Atliek vienīgi pati Grīnberģa jaunkundze, kas kaktā ievilkusies bola acis.

„Palasiet avīzi! Par kaŗiem."

„Kaŗiem? Pasaule pašreiz nekaŗo. Bet te ir skaists dzejolis — Pirmais sniegs," sajūsminājās Grīnberģa jaunkundze.

„Tādi pirmie sniegi manā mūžā sniguši turpat septiņdesmit gadu. Apnicis. Ejiet gulēt!"

(Turpinājums sekos).

952. gada 28. jūnijā

rnāls

m māksliniekiem, kas
oties žurnālā.
ika redakciju pārcēla
ām telpām, toties no-
iņos Latvijas valsts
ejam. Šis impozantās
ēle bija latviešu tēl-
atlicējs, granīta atdzī-
rkards Dzenis. Viņš
ēs ar saviem panāku-
zejs ietvērā vērtīgāko,
tvju mākslinieki varē-
ai tautai. Viņam pa-
kslinieks K. Ubāns.
ā arī pūlējās Illustrē-
edakcija, žurnāls maz
tā un nesa lielus zau-
as arī nevarēja iein-
pūli, jo nedeva nekā-
s, bet visnotaļ ieturē-
ākslinieciskū virzienu.
ica vairāk pielāgoties
sītāja gaumei, lai tā
āžu, bet redakcija at-
īt.
āla vadību pārņēma
Prande, bet arī viņam
gāku laiku žurnālu no-
ā uzpeldējis jauns il-
nāls Nedēļa ar savu
noskaņoto izdevēju J.
rnāls drīz vien iekaro-
labvēlību un pietieka-
Bet līdz ar izdevēja
i Nedēļa drīz vien iz-
ksistenci un to aizstā-
Tā bagātie izdevēji ne-
kļus, neskopojoties arī
m, lai žurnāls ieietu
rīz vien nebija nevie-
kur sestdien uz galda
tpūtā, jo tas tagad bi-
illustrētais žurnāls vi-
alsts pastāvēšanas lai-
M. L.

TŪRAS
SKATS

as operu serijas Ma-
Halifaksā iestudējis
nanza", kuŗu diriģēs
diriģents Agortini.
dējusi Hilda Strom-
izrāde notiks jūlijā.

*

Lietuviešu un Igau-
ātivās Kopas pie Brī-
s Komitejas vienoju-
periodisku apskatu
iew". Tas iznāks 3-4
un katrs numurs būs
ı no Baltijas valstīm.
murs, kas būs veltīts
nāks augustā. Igau-
is redaktors būs Dr.
„Baltic Review", kā
iešu izdevums līdz
Zviedrijā.

*

ās Ņujorkā Amerikas
es organizācijas komi-
mā ir iznācis arī otrs
rnāls Raksti. Abu mi-
nu galv. pārstāvis Ka-
s Miļeiko, 471 Queen
onto, Ont.

ku rinda."

uzdāvināja Marijai
nu cepures lentu, un,
Tikai neaizmirsti pār-
nukurs, piecas zosis.
dakšas un citu, kas
Putnu mājās viss ir
arnadžu pasugas. Ja
to zīda lakatu, kas

as apžilbušām acīm,
bija pilna galva sva-
mammas uzticētais

jaunkundze ar zēniem
ni un Mārtiņu. Dar-

aut ko no Lizbetes.
domājot, kā tas viss
a atmiņējās, ka šinī
dienas guļ kā slima,
Kristaps. Spožs mēness
ā ar sudraba segu.
o gultas. Viņa izgā-
ībā viņa noslēpās aiz
Viņa skaitīja pajūgus
bērinieki vai vienkār-

itām uz Kristapa zār-
atvadu zemes riekša-
au metās krēslā. Ista-
izsāk — kur lai sevi
aunkundzi spoku stā-
bārties. Atliek vienīgi
ā ievilkusies bola acis.

aro. Bet te ir skaists
nājās Grīnberga jaun-

žā sniguši turpat sep-
gulēt!"

os).

MĀJU PĒRKOT

V. PALMA

Tel. mājās — RI 3670

ZVANĪT NO PLKST. 11 VAK. LĪDZ 8 NO RĪTA

Jums latviešu valodā sniedz savus pakalpojumus, piedāvājot bagātīgā izvēlē nekustamus īpašumus visdažādākos Toronto rajonos, kā arī SAGĀDĀ AIZDEVUMUS nekustamu īpašumu pirkšanai

M. J. CAMPBELL & Co

REAL ESTATE
Members of Toronto Real Estate Board
219 DANFORTH AVE, TORONTO, TEL. KANTORĪ HA 1192

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA

APGĀDS
„Latvju grāmata"
IZDEVIS
TEODORA ZELTIŅA
romānu
„Slazdā"
ies. $3.00, broš. $2.40
Iznācis žurnāls
LATVJU SIEVIETE 5. nrs

Saturā stāsti, dzejas, apcerējumi, liela nodaļa rokdarbiem un mājturībai, nodaļa jaunatnei, humors, kā arī daudzi citi interesanti raksti (117)

Vēl arvien dabūjams karavīru dziesmu krājums
E. RIRDĀNA sakārtojumā KAŖA ZĀBAKOS, ies. $2.00

123 HURON St., DAUGAVAS VANAGU MĪTNĒ, TORONTO, Ont.

Amerikāņu un visu eiropiešu receptes apstrādā augsti kvalificēti eiropiešu un kanadiešu reģistrētie farmaceiti, speciālisti

Mēs pagatavojam un izsūtām medikamentus uz visām pasaules malām. Sainīšus aizjūŗas zemēm iesaiņojam sevišķi rūpīgi un pareizi noadresējam.

Mēs sedzam nodotiem pasūtinājumiem visus pasta izdevumus, maksājam nepieciešamās muitas nodevas, kā arī kārtīgi izpildām vajadzīgās muitas deklarāciju papīrus.

Mūsu krājumā atrodas visādas zāļu tējas, Celsija termometri un arī visi Eiropas medicīniskie preparāti.

IEVĒROJIET MŪSU CENAS:
STREPTOMYCIN — $0.75 gramā, AKNU PREPARĀTS $7.00 par 10 injekcijām, PENICILLIN — $3.95 par 10 injekcijām, 3 milj. vienības.

Mēs sedzam pasta izdevumus par sūtījumiem uz visām pasaules malām (995)

STARKMAN CHEMISTS

Kanadas lielākā aptieka
463 BLOOR St., W, TORONTO, ONT.

A. FLAUMS

PULKSTEŅU, ZELTA UN SUDRABA LIETU VEIKALS UN DARBNĪCA, TORONTO
331 Bay St., istaba 117, otrā stāvā,
tel. WA 5790 un dzīvoklī OX 4815

AUGSTĀKĀS KVALITĀTES ŠVEICES PULKSTEŅI
Automatiskie, droši pret ūdeni un sitieniem. Chronografi un ar kalendāru, nerūsējoša tērauda un zelta
Sienas pulksteņi un modinātāji (arī elektriskie)
Lai iegūtu visprecīzāko gaitu, jaunos un labotos pulksteņus pārbauda ar speciālu pārbaudes aparātu WATCHMASTER'u
GREDZENI, zelta laulību gredzeni (pēc eiropiešu parauga) un LATVISKAS ROTAS — kalumi lielā izvēlē.
LATVIEŠU SKAŅU PLATES
Uz pasūtinājumu arī BIEDRĪBU VAI ORGANIZĀC. NOZĪMES
RABATS! (14) NOMAKSA!

Šonedēļ piedāvājam īpašumus

Roncesvalles un High Park apvidū

Par $14.500 — **8 telpas. Karsta ūdens un ogļu apkure. Garāža. Ļoti jauks īpašums. Iem. $4.000**

Par $18.000 — **10 telpas. Atsevišķa māja. Karsta ūdens apkure. 2 vannas istabas, 2 garāžas. Iemaksa $7.000.**

Prasīt pēc pārstāvja A. GARBENIS

MENARY & SON REAL ESTATE

431 RONCESVALLES AVE, TORONTO
Tel. LL 1112. Vakaros un svētdienās HY 1543

LATVISKAS ROTAS
zeltā un sudrabā izgatavo daiļamatnieks — zeltkalis
ALEKSANDRS GUGĀNS «47»
248 Hastings Ave, Toronto, Ont. Tel. HA 9544

MĒBEĻU VEIKALS

Bagātīgs jaunu un lietotu mēbeļu krājums dzīvokļiem un kantoriem p. p.:
kanapē, paklāji, šujammašīnas, gultas, ēdamistabu un virtuvju iekārta, pianino utt.

ATVĒRTS KATRU DARBDIENU LĪDZ PL. 8 VAK.
RUNĀ ARĪ KRIEVISKI.

QUEEN WEST FURNITURE Co,
587 Queen St., W., Toronto, Ont. Telef. WA 6812

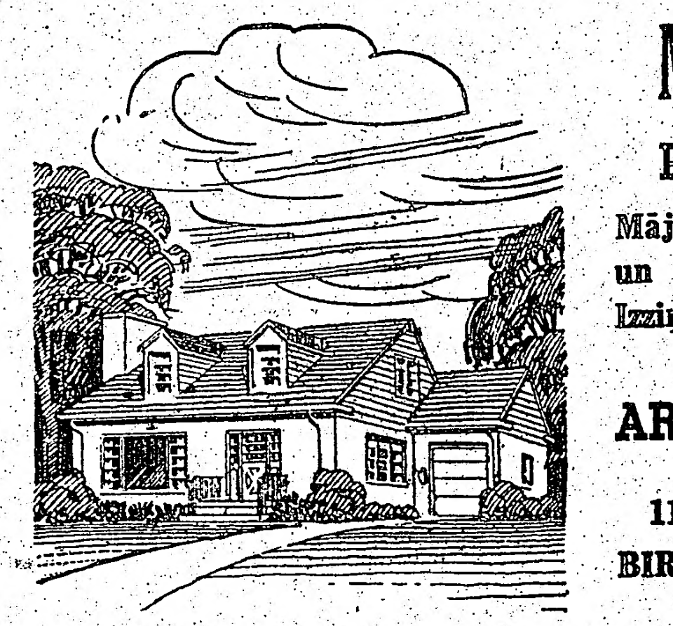

Mājas, veikali, uzņēmumi, farmas

PĀRDOŠANĀ TORONTO UN ĀRPUSĒ

Māju apdrošināšana, mortgage naudas aizdevumi, dzīvības un auto apdrošināšana, līgumu slēgšanas noteikumi u. c. Izziņas un paskaidrojumus par šādiem darījumiem katrā laikā sniedz:

ARNOLDS BĒRZIŅŠ	**VIKTORS REBANE**
Tel. PR 5761	**Tel 94121**
1172 Bay St., Toronto	**913 Main St. E. Hamilton**

BIROJS ATVĒRTS IK DIENAS LĪDZ PL. 10 VAK., ARĪ SESTDIENĀS UN SVĒTDIENĀS

ERNEST RIDOUT REAL ESTATE, Ltd., REALTORS

LIELĀKAIS NEKUSTAMO ĪPAŠUMU BIROJS KANADĀ
SEKOJIET IK DIENAS SLUDINĀJUMIEM VIETĒJOS LAIKRAKSTOS

JAUNĀKĀS
UN ARĪ AGRĀK IZNĀKUŠĀS
GRĀMATAS
PLAŠĀ IZVĒLĒ PIEDĀVĀ
R. KRŪKLĪŠA
GRĀMATNĪCA
1109 E. Gr. River Ave
East Lansing, Mich., USA

FRANK VASS, B.A.

ADVOKATS — NOTĀRS
455 Spadina Ave, Apt., 403
COLLEGE un Spadina ielu stūrī
Tel. birojā — KI 4989,
dzīvoklī — MI 9352

Pieņem pasūtinājumus
DĀMU UN KUNGU
APĢĒRBIEM
V. KUČĀNS
94 GLOUCESTER ST.,
Toronto, Ont.
Katru dienu no plkst. 8—21
ĀTRS PASŪTINĀJUMA
IZPILDĪJUMS, RŪPĪGS DARBS,
MĒRENAS CENAS (989

Montreāliešu ievērībai!
FOTO STUDIJA
OSKARS ASMENIS
1248 Mackay St., Apt. 1
Montreal, P. Q. Pilsētas centrā.
Tel. WE 5543.

Fotografēšana sarīkojumos. Grupu un kāzu uzņēmumi. Portrejas. Foto pasēm. Foto—amatieri, nododiet savas filmas attīstīšanai, kopējumiem vai palielinājumiem.

FOTOLABORĀTORIJA
J. BIRNIS
Attīsta Jūsu filmas, plates, kopē un palielina
RŪPĪGS DARBS!
3 HURNDALE AVE, GE 8120
TORONTO (955)

PĀRDODAMS

LEDUS SKAPIS un GĀZES
PLĪTS AR ČETRIEM RIŅĶIEM
Zvanīt KE 5851, Toronto (104)

FRANČU, VĀCU, KRIEVU VALODU UN KLAVIEŖU SPĒLI
māca skolotāja ar ilggadīgu praksi.
BRANTS
231 SALEM AVE, TORONTO
Southview parka tuvumā
(126)

Saņemot sēru ziņu, ka mans draugs

KĀRLIS INTS

pēkšņi miris, izsaku dziļu līdzjūtību piederīgiem.

Tevi mīļā piemiņā paturēs
Tavs draugs
A. Valdmanis
Nelsonā

Cik ilgi dzīvot liksi,
Dievs, svešā zemē mums?
Iet klusi draugs aiz drauga
Jau ceļā mūžīgā. (106)

Dr. H. SCHLEIFER
bijušais Vīnes hospitāļu ārsts ar ilggadīgu praksi
PIEŅEM TAGAD
583 Bathurst St., Toronto,
Tel. RA 6210 (294
Runā vāciski un angliski

Zobu ārsts
Dr. J. ABRAHAMSEN
Dipl. Oslo Norvēģijā un Vircburgā Vācijā,
372 A Queen St. W. virs
Horseshoe Tavern pie Spadina Ave
Tel. WA 9354 Toronto (30)

RAKSTĀMMAŠĪNU
labošanu, tīrīšanu un taustiņu iekārtas pārveidošanu pēc latviešu rakstības prasībām izdara
ALEKSANDRA KĀNBERGA
BIROJU MAŠĪNU DARBNĪCA
596 Sherbourne St., Toronto, Ont.
Tel. RA 7149 (998)

S. LOCĀNS
izpilda dažādus transporta darbus vakaros un sestdienās
LL 9053, Toronto

Visas jaunākās un iepriekšējās
GRĀMATAS
arī pa pastu
PIEPRASIET KATALOGU
P. Avotiņš
GRĀMATU VEIKALS
854 Bathurst St., (Lotus puķu veikala namā), Toronto, Ont.
Canada (36)

TAUTIETE

vēlas iepazīties nopietnā precību nolūkā ar intelliģentiem kungiem 30—40 g. v.

Ofertes adresēt šī laikraksta redakcijā — VIJAI. (110)

---

3 ISTABU dzīvoklis, nemēbelēts, ar virtuvi un vannas istabu, izdodams latviešu mājā. Vēlams pieaugušiem. Tel. Toronto GE 5515. (109)

IZDODAMAS 3 nemēbelētas istabas, kopā vai atsevišķi Parliament — Wellesly rajonā. Zvanīt pa tel. Toronto MI 6381. (111)

IZDODAMAS divas glīti mēbelētas istabas, atsevišķi vai kopā, ar vārīšanas iespēju. Zvanīt vakaros — HA 4501, Toronto. (118)

MĒBELĒTAS istabas ar virtuves un ledus skapja lietošanu. Tel. — GE 0756, Toronto. (120)

IZDODAMAS istabas ar vai bez mēbelēm (virtuves lietošana) kā bērnu, tā bezbērnu ģimenēm un vieniniekiem. Pieprasīt pa tel. — GL 3026 no plkst. 6 vak. (121)

IZDODAMAS mēbelētas istabas ar pansiju. Tuvākai informācijai telefonējiet RI 7414. (116)

IZDODAMAS 2 gaišas mēbelētas istabas 3—4 personām ar virtuves, ledus skapja un veļas mazgājamās mašīnas lietošanu. Tel. Toronto — LA 4028. (105)

IZDODAMAS 2 nemēbelētas istabas ar virtuvi. Tel. ME 7724, 295 Clinton St., Toronto. (113)

JAUKS 3 nemēbelētu istabu dzīvoklis, ar virtuvi un vannu. Četri drēbju sienas skapji, patīkama māja un rajons. Arī garāžu, ja vēlas, 2—4 pieaugušiem. 142 Jane St., Toronto. (112)

IZĪRĒJAMA, liela, gaiša mēbelēta istaba ar vārīšanas iespējām. 92 Gerrard St., E., Toronto, — tel. TR 1826. (108)

MĒBELĒTA istaba izdodama vieniniekam ar vārīšanas iespējām. — Zvanīt EM 4-8614, Toronto. (119)

MĒBELĒTA istaba izdodama vienai personai Danforth rajonā, Toronto, RI 3126. (124)

LABI mēbelēta istaba 1. stāvā ar daļēju virtuves lietošanu izdodama vieniniekam-cei; $8.00. Zvanīt pēc plkst. 6. Toronto, RI 4792. (123)

IZDODAMA mēbelēta istaba 2 vieniniekiem ar virtuves lietošanu. Zvanīt pēc plkst. 6 vak. JU 5590, West Toronto. (101)

VIENA LIELA mēbelēta istaba izdodama 2—3 personām un viena maza istaba vienai personai. Rusholme Rd pie Bloor un Dovercourt. Tel KE 1021, Toronto. (125)

IZDODAMA nemēbelēta istaba ar virtuvi. Zvanīt GL 5306, Toronto

IZDODAMA istaba ar vai bez mēbelēm; vārīt iespējas; ja vēlas garāža. Klusā, tīrā rajonā. Bloor W aiz High Park. Tel. MU 4963. (122)

BAZNICAS ZIŅAS

Ņujorkas latviešu dievkalpojums 29. jūnijā, pl. 3 p.p. Betlemes baznīcā. Jauniešu iesvēte ar dievgaldu. Turpmāk, jūlijā un augustā, dievkalpojumi Betlemes baznīcā notiks pl. 11,15 (nevis pl. 3 p.p., kā līdz šim).

Detroitā (Mich.). Kristus ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojums apust. Pētera un Pāvila d. 29. jūnijā, pl. 2 p.p. Christ Evangelical Lutheran Church W. Philadelphia un Third ielu krustojumā (uz vakariem no Fisher building).

Prāvesta Alb. Birnbauma introdukcijas dievkalpojums, ko vadīs prāvests J. Ozols no Grand Rapidiem, māc. R. A. Millers no Detroitas un māc. J. Kugrēns no Klīvlendas. Satiksme: Woodward ielas tramvajs vai Hamilton ielas autobusi.

Draudzes un māc. adrese: 1808 Elsmere, Detroit 9. Mich. V. I 1-8774.

Detroitas latviešu ev.-lut. sv. Pāvila draudzes nākošais dievkalpojums ar jauniešu iesvētīšanu notiks 6. jūlijā, pl. 2.00 pp. Salem baznīcā, Iroqouis un E. Forest ielu stūrī. Dievkalpojumu vadīs prāv. K. A. Birznieks.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ
(LATVIEŠU EV.-LUT DRAUDZES)

Archibīskapa pārst. A. Skrodelis (14 1/2 Wentworth Str. So. telef.: 70136). Montreālā, 29. jūnijā piedalīsies dievkalp. Redeemer b-cā.

Prāv. A. Mitulis (367 Maryland St. Winnipeg, Man.). Vinipegā 29. jūnijā, plkst. 4 p.p. dievkalp. Sv. Pētera b-cā. Iesvētes mācības sākums 30. jūn., plkst. 7 vakarā b-cas apakštelpās.

Māc. V. Šēfers (659 Piccadilly Street, London, Ont.). **Londonā** 29. jūnijā, plkst. 4 p.p. Trīsvienības bazn. dievk. Lūdz pieteikties iesvētes mācībai.

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon Str. E. Hamilton, Ont. t. 93410). Dāmu komitejas sanāksme paredzēta svētdien, 29. jūn., plkst. 6,30 vakarā mācītāja mājā.

Māc. A. Briedis (17—8th Str. Noranda, Que.). **Timminsā** 29. jūnijā, plkst. 12,30 dievkalpojums Kristus b-cā.

Sv. Jāņa Ev.-Lut. Latviešu Draudze, Toronto. Baznīcā 274 Concord Ave, Mācītājs Arnolds Lūsis; 50 Dewson St., tel. LO 2510.

Svētdien, 29. jūnijā dievkalpojums plkst. 4 pēc pusdienas.

Svētdien, 6. jūlijā brīvdabas dievkalpojums Sv. Jāņa draudzes lauku īpašumā, Ivy, sakarā ar īpašuma iesvētīšanu un Jauniešu nometnes atklāšanu.

Svētdien, 13. jūlijā, plkst. 4 pp. Jauniešu iesvētes dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā, Toronto. **Mācītājs viesis — Arturs Briedis no Norandas.**

Sv. Jāņa draudzē jūnija mēnesī kristīti: Ingrida Zariņš — Olģerta un Ingridas meita; Māris — Harijs Jansons, Harija un Velgas dēls; Andris Lakstīgala — Andreja un Rasmas dēls; Mārtiņš Mežulis — Valentīna un Otilijas dēls; Rita — Sandra Taperts — Jāņa un Viktorijas meita; Juris — Rūdolfs Grava — Rūdolfa un Eižēnijas dēls.

Salaulāti: Hugo Teodors Zunde ar Martu Gaidu Vāranu; Jānis Krieviņš ar Gertrūdi Gersti; Arvīds Vītols ar Veltu Krastiņu; Jānis Āzis ar Mirdzu Krūmiņu.

Māc. A. Čops (118 Isabella Str. Toronto, Ont t. MI 1873; baznīcā PR 1563). **Toronto Sv. Andreja b-cā, Carlton un Jarvis ielu stūrī,** 29. jūnijā dievkalp. nebūs. Jaunatnes iesvētes dievkalpojums svētdien, 6. jūlijā, plkst. 11,00.

Māc. E. Caune (10827 — 114 Str. Edmonton, Alta; t. 41890) Edmontonā, 29. jūn., plkst. 7 vakarā Sv. Jāņa b-cā dievkalp. un pēc tam draudzes sanāksme b-cas zālē. **Kalgarijā**, 6. jūlijā, pl. 1 dienā Jaunatnes iesvēte Pirmā luterāņu b-cā. Draudzes dievgalds. **Letbridžē,** 20. jūlijā, pl. 3 p.p.

Māc. A. Gaudiņš (4500 Grand Blvd. Monteral, Que.) **Monterālā,** 29. jūn., plkst. 4 p.p. Redeemer b-cā, 285 Clarke Ave, Westmount. Dievkalpojumā ieradīsies sūtnis K. Zariņš, uzrunājot draudzi. Kā viesi piedalīsies prāv. A. Skrodelis un māc. A. Čops. Soliste Natalija Valdovska.

Archibīskapa pārst. A. Skrodelis

Mācītājs A. Voitkus, Hamiltonā, Pāvila ev.-lut. draudzē dievkalpojums svētdien, 29. jūnijā, pl. 8.45. Svētdienas skola plkst. 10.00.

Kristīta Aleksandra Šteinberga.

Laulāti: Arturs Mīme ar Astrīdi Matīss.

TORONTO BAPTISTU DIEVKALPOJUMS

Svētdien, 29. jūnijā, plkst. 17.00 Walmer Rd Baptistu baznīcā dziedās baritons P. Geistauts. Pēc dievkalpojuma tējas vakars, runās LU prof. P. Ķikauka — Kā es kļuvu profesors.

ZOBU TECHNIĶIS

ELMĀRS ŠĶOBE
100 High Park Ave
Tel. LY 7944, Toronto (839)

Bruno Puriņš

NATIONAL ASSOCIATION OF REAL ESTATE BOARDS REALTORS

Member the Toronto Real Estate Board

Piedāvā bagātīgā izvēlē nekustamus īpašumus Toronto un plašā apkārtnē, kā arī sagādā naudas aizdevumus un apdrošināšanas polises

MĀJU PĒRKOT

PĀRBAUDIET MŪSU pārdodamo māju sarakstu

Zemas iemaksas. Izdevīgi nomaksas termiņi.

JOHN PENTURN & SON
Member the Toronto Real Eastate Board
890 EGLINTON AVE, W.
Tel. birojā: RE 0383, RU 1-0883. Tel. mājās (B. Puriņš) ME 2790

ŠĪS NEDĒĻAS SPECIĀLPIEDĀVĀJUMI TAUTIEŠIEM:
$3.500 IEMAKSA 9 istabu dubultķieģeļu māja, eļļas apkure. College un Dufferin rajonā. Pilna cena $12.700.

MODERNA RADIO DARBNĪCA

LABO: RADIO APARĀTUS, TELEVĪZIJAS, AUTOMATISKOS PLAŠU MAINĪTĀJUS, AUTO RADIO APARĀTUS

Dipl. radio techn. A. FREIBERGS
10 BADGEROW AVE, TORONTO, — TEL. GE 0135
Pēc plkst. 17.30, sestdienās visu dienu (49)

TORONTO LATVIEŠU PUĶU VEIKALS

LOTUS

Grezni ziedu sakārtojumi līgavām, kā arī dažādām svinībām. Krājumā latviešu keramikas izstrādājumi un tautiskās elles. Veikals atvērts no plkst. 9.00 līdz 7.00 vak. Svētdienās slēgts
854 BATHURST St., vienu bloku uz ziemeļiem no BLOOR
Tel. KE 3884 (292)

MĒS RUNĀJAM LATVISKI —

HASHMALL APTIEKA

Pēc receptēm izgatavo visādas zāles un sūta arī uz Eiropu
Informāciju sniedzam par brīvu
Mums krājumā medicīniski termometri ar Celsija iedalījumiem
TEL. EM 4-3165 **315 DUNDAS W, TORONTO**
(459)

«LATVIJAS AMERIKĀ» pārstāvji:

1. Daugavas Vanagu pārstāvība ASV un visas DV apvienības, nodaļas un kopas ASV un Kanadā.

2. ASV:
A. Lācis, DV Pārstāvība ASV, 31-43 Steinway St., Long Island City 3, N. Y., Yellowstone 2-7843.
A. Augstums, 1634 N. Str., Lincoln, Nebr.
A. Bilmanis, 207 Channing St., N. E. Washington, D. C.
M. Blukis, c/o Mr. Knopfle, 624 Boehlke St., Saginaw, Mich.,
Ed. Dobelis, 503 2nd Street, N. W. Waverly, Iowa.
O. Dīķis, latviešu grāmatnīca, R. 2, Waverly, Ohio.
E. Dravenieks, 485 Nostrand Ave, **Brooklyn 16, NY USA un Betlemes baznīcā, Brooklyn'ā pēc dievkalpojuma saiešanas zālē.**
P. Dubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.
Arvids Eglītis, 2123 - 24th Ave, So., Minneapolis, Minn. Tel. GE 7423.
K. Irbenieks, 4937 Mead Ave, Cleveland 27, Ohio.
J. Kājiņš, 600 Tremont St., Boston, Mass.
Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church Dalton, Minn.
R. Krūklītis, Latviešu grāmatnīca, 1109 E. Grand River Ave, East Lansing, Mich.
Jānis Lazdiņš, 3710 N. Meridian St., Apt. 224, Indianapolis 8, Ind.
Jānis Miķelsons, 67, Mercella St. Boston — Roxbury 19, Mass.
A. Ozoliņa, 1635 N. Orchard St., Chicago, Ill.
A. Punka, 1417, Park Road N.W. Apt. 4, Washington 10, D.C.
V. Puriņš, 1043 Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich.
J. Runiķis, 6226 20th Ave, N.E., Seattle 5, Wash.
Julijs Sakne, grāmatu un laikrakstu apgāds, 537 James Str., Syracuce, N. Y.
J. Soboļevskis, 2711 „W." St. Lincoln,, Nebraska.
G. Šmita grāmatnīca, 19 Prospect St., Poughkeepsie, N. Y.
J. Upesleja, 2518 N. 12th. Str., Milwaukee 6, Wiskonsin,
Miss Biruta Ziemiņa, 920 W. Lovell St., Kalamazoo, Mich.
T. Tērauds, c/o Mr. H. Hamilton 7151 Euclid Rd. Cincinati 27. Ohio.
Rev. J. Turks, 1251, W. Lowell St. Kalamazoo, Mich.
Jāņa Zabaka grāmatnīca, 1216 Bonita Ave, Berkaley 9 California.

3. KANADĀ:
P. Avotiņš, 854, Bathust Str., Toronto. Tel.: KE 3884.
I. Batraks, P. O. Box 1638 Sta. C., Toronto 3, On.
A. Birznieks, 911 Mac Rae St. Niagara Falls, Ont.
A. Cauka, Latviešu grāmatnīca, 1140 Richmond Str., London, Ont. Tāl. 3-8644 W.
„Daugavas Vanagu" grāmatnīca 123 Huron St., Toronto, Ont.
V. Dreifelds, grāmatnīca, 91 Poplar Ave, Kirkland Lake, Ont.
E. Jurševskis, 108 York St., Hamilton, Ont.
A. Kānbergs, Rakstu un darbu pakalpojumu birojā, 596 Sherbourne St., Toronto. Tel.: RA 7149.
Vilis Kalniņš, 21 Denison Rd. West Weston, Ont. Tel. CHerry 1-2068
A. Kalniņš, Muskoka Sanatorium P/O Muskoka, Ont.
V. Kopels, 609 Yong Str., Art Handicraft, Toronto, Tel. PR 4596
Marta Kuncāns, 67, Beulah Ave. Hamilton. Ont.
Arturs Ķivītis, Hurdman's Bridge, Box 164, Ottawa, Ont.
L. Līdums 27 Wiley St., St. Catharines, Ont.
Puķu veikals „Lotus", 854 Bathurst St. Toronto, Tel. KE 3884
K. Skuja, 20 William St., W, Waterloo, Ont.
Mrs. Leonija Ozolkalne, 460 E. 6th Ave., Vancouver, B.C.
V. Ziediņš, Latviešu grāmatnīca, 92 Morse St., Toronto, Ont.
Otto Zilkalns, 6745 Cote St., Luc Rd. Apt. 3. Montreal.

3. Vācijā
Andrejs Ozoliņš, Apgāds un grāmatnīca, (24b) Eutin/Holst., Rettberg—Kaserne.
Mr. V. Pomeļnieks, „DV grāmatnīca", Wilhelmsburg, B 1—8. 14a Ulm/Donau.
Abonēšanas maksa: 1 mēn.: DM. 4.-
3 mēn.: DM 11.-

4. Anglijā
Daugavas Vanagu Fonda grāmatnīca, 12 Queensborough Terrace London W2
Abonēšanas maksa: 1 mēnesis 7/-
3 mēneši 20/-

5. Francijā:
Madame K. Birzniece, 31 rue de Seine, Paris 6.
Abon. maksa. 1 mēn. 400 franki
3 mēn. 1000 franki

6. Dānijā:
Mr. K. Reitmanis, Box 292, Koobenhavn, Danmark.
Abon. maksa: 1 mēn.: 4,50 D. Kr.

7. Zviedrijā:
Mr. A. Kroders, Karlsviksgatan 1 I Stockholm, K. Sweden.
Mr. O. Sakārnis, „Latvju Vārds" Postbox 15029, Stockholm.
Abon. maksa: 1 mēn. 4 Zv. Kr

8. Austrālijā:
DV Sidnejas nodaļa, Mr. E. Lielkājis, 35 Robb St., Revesby, NSW.
Abon. maksa: 1 mēn. 8 šiliņi.
Mr. E. Liepiņš, 6 Booreea ST. Lidcombe, Sydney, N. S.
Mr. A. Priedīts, grāmatnīca „Rīga", 74 Judd St., Moridale, Sydney.

9. Venecuelā:
Mr. J. Henkuzens, Urban. Michelenai S.— 14, Valencia.
Abon. maksa: trimstris 15,40 bol.

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKĀ"
123 HURON ST. TORONTO, ONT., CANADA
ASV: DV Pārstāvība, 31—43 Steinway St., Long Island City 3, N.Y.

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija Amerikā ....
līdz.................... uz.......... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr, Mrs, Miss ....
....
Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $..........
abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Pārstāvji ASV lūgti savus maksājumus avīzei [illegible]
DV PĀRSTĀVIBAI TORONTO

NOTIKUMU DEGPUNKTĀ

VĀCIJAS APVIENOŠANAS JAUTĀJUMS

Kaut gan Vācijas un Rietumu lielvalstu nolīgumu par Rietumvācijas politisku un militāru iekļaušanu kopējā Eiropas organizācijā attiecīgo valstu ministri parakstīja jau vairāk kā priekš mēneša, tā īstenošana sastopas ar aizvien pieaugošām grūtībām, jo šo valstu parlamenti par līgumu neizrāda lielu sajūsmu.

Galveno miera līgumu ar Vāciju parakstīja ASV, Anglijas Francijas un Rietumvācijas ārlietu ministri, un tas jāratificē šo valstu parlamentiem. Bet šo valstu parlamenti, izņemot ASV, vēl nav droši pārliecnāti, vai miera līgumu ar Rietumvāciju pieņemt vai vispirms „vēlreiz" mēģināt saprasties ar Pad. Savienību par visas Vācijas apvienošanu. Šī līguma pieņemšanai ASV Kongresā ir vairāk formāls raksturs, jo ne republikāņi, ne demokrati nepretojas tā pieņemšanai. To, domājams, pieņems tuvākajā laikā, lai rādītu priekšzīmi pārējām līguma parakstītājām valstīm.

Citāds stāvoklis ir Anglijas parlamentā, kur Bevāna kreisie sociālisti, kā arī Etlija un Morisona atbalstītāji skaļi pieprasa vēlreizēju mēģinājumu saprasties ar Pad. Savienību un nesaskaldīt Vāciju divi daļās. Kaut arī šim sociālistu priekšlikumam nav noteikta pārsvara parlamentā un Čerčila konservātīvie spēj Vācijas miera līguma pieņemšanu parlamentā panākt samērā viegli, taču rēķinoties arī ar angļu sabiedrības nenosvērto domu, nav domājams, ka līgumu Anglijas parlamentā pieņems, pirms tas galīgi nebūs iztirzāts Vācijas un Francijas parlamentos.

Pašreizējais noskaņojums Francijā un Vācijā par miera līguma ratificēšanu ir ļoti neskaidrs, un, varētu pat teikt, ka šajās abās valstīs ir vairāk politiķu un pilsoņu, kas ir pret šī līguma pieņemšanu pašreiz nekā par pieņemšanu.

Kādēļ šāda opozicija pret līguma ratificēšanu, kam no vienas puses būtu jārod cieša franču un vācu sadarbība un kas no otras puses izbeigtu Vācijas izolēšanu šo Rietumu kopējās aizsardzības sistēmas pret komūnismu? Iemeslu ir ļoti daudz; daļai no tiem ir pilnīgi egoistisks raksturs, kā: franču vai vācu interešu stādīšana pirmajā vietā, daļa iebildumu ir dibināta uz pagātnes piedzīvojumiem un daļa uz bailēm no Pad. Savienības.

Vācijas miera līgums izstrādāts, nevis lai brīvā Eiropa pilnīgi novērstos no Pad. Savienības, bet gan lai iekļautu vismaz brīvo Vācijas daļu Eiropas kopējā aizsardzībā.

Rietumi labprāt miera parakstītāju vidū redzētu Pad. Savienību, bet tā kā pēdējā pēdējos 7 gados nav izrādījusi nekādu vēlēšanos sadarbībai ar Rietumu demokratijām, tad arī pēdējās bija spiestas līgt ar Rietumvāciju miera līgumu bez Maskavas līdzdalības; ja nu tagad pret tā ratificēšanu atskan Francijā un Vācijā ļoti daudzas balsis, tad tas tikai norāda uz Eiropā valdošo nevienprātību atsevišķu valstu un tautas slāņu starpā. Francijā Pinē valdībai un jo sevišķi ārlietu ministram Šūmanim ļoti grūti nākas pārliecināt pārējos franču politiķus. Pēdējie vēl vienmēr baidās no Vācijas saimnieciskā un militārā ģenija, un kaut arī viņi pilnīgi apzinās komūnisma briesmas, kā arī nespēju vieniem noturēt Rietumeiropu, taču tie vēl cer pa tumsu atrast kādu vidus ceļu — Vācijas militārās varas ierobežošanu un sadarbību ar Pad. Savienību. Kaut arī Francijas valdība aicina ASV un Angliju jaunām sarunām ar Pad. Savienību par iespējamu visas Vācijas apvienošanu, ir grūti pateikt, vai franči to dara, lai tiešām veicinātu visas Vācijas apvienošanu vai arī tikai aiz savas nervozitātes un neziņas, vai pievienoties Vācijas bruņošanai vai nē. Francija ir pārliecināta, ja Vācija reiz sāks bruņošanos, tad tā arī to darīs ļoti pamatīgi, un 12 divīziju vietā tā dažos gados būs saformējusi ap 25 divīzijas.

Visbeidzot, kādi ir pašu vāciešu motīvi pret līguma pašreizēju pieņemšanu? 1) Vācu sociālisti un ļoti plašas vācu tautas masas ir pārliecinātas, ka, nepanākot vienošanos ar Pad. Savienību, Rietumvācija un Austrumvācija paliks sadalītas uz visiem laikiem. Vienīgi ar kaŗu iespējams panākt Vācijas apvienošanos, bet to vāciešu lielais vairums nevēlas, jo visiem vēl dzīvā atmiņā pagājušā kaŗa rētas.

2) Vāciešiem ir bailes no komūnistu bruņotiem spēkiem, jo sevišķi tādēļ, ka tiem nav ticības Anglijas, Francijas un ASV bruņoto spēku stiprumam Eiropā un stingrai gribai cīnīties uz Vācijas zemes. 3) Jaunais miera un bruņošanās līgums uzliek Rietumvācijai arī zināmus pienākumus, kā financiālā, tā saimnieciskā un politiskā laukā, no kā tā līdz šim bija brīva.

4) Vācijas bruņošanās un armijas formēšana prasīs lielus izdevumus ,kas būs savienoti ar jauniem nodokļiem, kā arī liels procents darba spēka tiks iesaukts armijā, no kā savukārt cietīs vācu rūpniecība un lauksaimniecība.

5) Šūmachers un tā sociālistu partija ir nelabvēlīgi noskaņoti ne tikai pret Adenaueru, bet arī pret Rietumu lielvalstīm.

Šiem augšminētiem motīviem Vācijā piešķirama ļoti liela nozīme, un kaut arī Adenauers priekš mēneša ļoti noteikti paziņoja, ka, pirms parlamentā nebūs pieņemti abi līgumi, viņš nekādu darbību ārpolītikā neuzsāks, tomēr viņam jārēķinās arī ar ļoti stipru opoziciju parlamentā, pat viņa paša kristīgos demokratos. Nav šaubu, ASV darīs visu iespējamo, lai Vācijas miera līgumu ratificētu pēc iespējas ātrāki. Pieņemt Pad. Savienības priekšlikumu par apspriedēm Vācijas apvienošanas jautājumā, — nozīmētu aizkavēt līgumu ratificēšanu un pat to varbūtēju pārstrādāšanu, kas nozīmētu jaunu morālu uzvaru Maskavai.

M.

SEPTIŅI GADI PĒC KAŖA BEIGĀM

„Šonakt jūs aizvedīs", — skan biedinošie vārdi, kas liek atkal tūkstošiem un vēlreiz tūkstošiem atstāt savas mājas, lai dotos pretim neaprakstāmi grūtajām bēgļu gaitām.

Krievi evakuē 5 km joslā no zonas robežas visus iedzīvotājus un aizsūta nezināmā austrumu virzienā. Šinī joslā izplānots sovilkt dzeloņdrātis, lai nekad neviens bēglis vairs nespētu aizbēgt uz Rietumiem. Rietumjoslas iedzīvotāji bijuši aculiecinieki un no tālienes noraudzījušies, cik labi „strādā" tautas policijas evakuācijas komandas. Šie skati esot saplosījuši cilvēku sirdis un katrs trīcot par savu draugu un kādreizējo kaimiņu dzīvi aiz joslas robežas. Neapturamas bēgļu straumes šinīs dienās esot pārgājušas joslas robežu, lai paglābtu savas kailās dzīvības. Filipstāles landrāts ziņo, ka iedzīvotāju nostāja pret šiem bēgliem esot ļoti priekšzīmīga. Bēgļus labi apgādājot ar ēdamo valdība, bet arī katrs filipstālietis atzīstot par pienākumu atnest uz viesnīcu ēdamo un dzeramo. Pilsētiņas ielās varot redzēt ģimenes ar bērniem, sirmgalvjus un ļoti daudz tieši jaunākās paaudzes gada gājumu. Bēgļu nākošais nosūtīšanas centrs esot Gīsenē.

Visapkārt robežai iedzīvotājos valdot viens un tas pats noskaņojums. Pirmo stundu ārprāta bailes it kā esot zudušas. bet neviens, kas atrodoties aiz dzelzs priekškara nezinot, kas notiks ar viņu nākošajās dienās. Vai akcija jau būtu noslēgusies, kad nāks nākošā faze? Kas notiks tad? Vai dabūs arī kādreiz zināt patiesību, kas noticis ar aiztransportētiem un kur viņi palikuši? Lielākā daļa domā, ka tas viss ir tikai sākums, jo dzīvot septiņus gadus pie krieviem pietiek, lai zinātu, ka neviens vārds, ko viņi saka, nav patiesība, un neviens nekad nevar zināt, kas notiks ar viņu rīt un parīt.

Izjautājot bēgļus nometnēs un citās sapulcēšanās vietās, viņi labprāt pastāsta, kā notikusi evakuācija. Vispirms jau 27. maijā SSD ministrs Zaisers izdevis „speciālu pavēli par sevišķas kārtības nodibināšanu demarkācijas līnijā". Tad tautas policistu stingrā apsardzībā aparta simtiem kilometru gara un 10 metru plata „kontroles svītra", kas gājusi pāri visiem labības sējumiem un kartupeļu laukiem, tos iznīcinādama. Mežu apgabalos darbus pārņēmušas speciālas līdumu līšanas komandas. Viscaur rūpīgi plānots arī par to, lai varētu redzēt pēdas, ja kāds būtu mēģinājis pāriet jaunuzarto līniju. Toreiz, kad jau tikušas slēgtas viesnīcas, kino, pansijas un atpūtas nami, robežas iedzīvotāji vēl nezinājuši, ka viņi ilgi nepaliks 5 km platajā „sperrzonā", par evakuāciju viņi uzzinājuši tikai vienu dienu pirms tās.

Protams, dažos apgabalos, kur strādājušas spēcīgas pretestības **kustības daļas, iedzīvotāji** par evakuāciju uzzinājuši ātrāk un laikā jau paspējuši ar visām ģimenēm pazust. Daudzi jauni vīrieši sabēguši mežos. Kā pirmie tikuši evakuēti kādreizējie virsnieki, tad ,politiski neuzticamie", „bagātie" un par visu vairāk bēgļi, kam nav dzimtenes. Vecums un dzimums nav ņemts vērā, tāpēc tie sirmgalvji, kas bija cerējuši, ka viņus neaiztiks, rūgti maldījās, un ja negribēja paši iet, tad viņus aizveda ar varu. Dažas stundas iepriekš nelaimīgajiem paziņoja: „Jūs šonakt aizvedīs", — un atņēma personas apliecības, lai nevarētu vairs nekur brīvi kustēties. Daudzos gadījumos ir arī zināms, kā sastādīja evakuācijas sarakstus.

Sākumā ģimenes varējušas tikt kopā, bet tad, neievērojot bērnu asaras un sievu vaimanas, vīrieši atrauti un aizsūtīti atsevišķi. Tautas policija sakrāvusi visus kā siļķes lopu vagonos, atņēmuši visas mantas un pēc tam vagonus noslēguši. Daži pirms aizbraukšanas sacirtuši visas dzī**vokļu mēbeles, jo neviens tomēr** vairs neesot ticējis pasaciņai, ka pēc astoņām nedēļām tie visi varēšot atkal atgriezties. Atstātie dzīvokļi un mēbeles tikuši apzīmogoti vai nodoti komūnistu līdzskrējējiem. Visiem dzīvniekiem vajadzējis palikt, un tie sākumā stāvējuši dienām ilgi nebaroti. Cik noskaidrots, pavisam jau aizvesti 8.000 līdz 10.000 iedzīvotāju, 4.000 ir pārbēguši uz rietumjoslu.

Arī mazajā Asbachas ciematā, tikai apm. 50 metrus no zonas robežas iedzīvotāji bija dzirdējuši par gaidāmām evakuācijām. Tomēr nevienam vēl īsti labi tam negribējies ticēt, kaut gan ciemā jau kādu nedēļu uzturējušies stipri daudz tautas policistu. Tāpat arī grupa svešu civīlistu novērojusi un apsargājusi visus ciema galvenos ceļus. Kad nu kādā dienā policisti ar sarakstiem sākuši apstaigāt mājas, paziņojot, kam jāevakuējas, izcēlusies šausmīga pānika. Iedzīvotāji metušies ārā pa logiem un bēguši uz robežas pusi. Daži zemnieki paglābuši arī savus lopus; papriekš no kūts izlaizdami saniknotus vēršus, kas metušies virsū policistiem. Pēdējie no šāda uzbrukuma bijuši tik pārsteigti, ka metušies ap stūri. Pa to laiku arī pārējās govis un zirgi, kā arī paši zemnieki pazuduši pāri joslas robežai. Kad pienācis vakars, „komisija" varējusi aizvest tikai trīs cilvēkus. Sarakstā bijis paredzēts pavisam 101. Citos baigajos bēgļu stāstos ir tik daudz līdzības ar to, ko katrs latvietis pats ir piedzīvojis un pārdzīvojis, ka nav nozīmes to vēlreiz atkārtot. Tikai to zemju ļaudīm, kas vēl līdz šim visam tam nav gribējuši ticēt, tas ir atkal tāds „mazs" atgādinājums. Tā arī kāds Šveices žurnālists jautājis bēgliem Gīsenē, jā kāpēc gan viņi esot bēguši uz šejieni? Viņi paskatījušies uz žurnālistu lielā nesaprašanā, bet nav atbildējuši. Jo, vai ir vērts uz šādu jautājumu atbildēt tiem, kas septiņus gadus cietuši zem komūnistu varas, tādam, kas nāk no brīvas zemes? Visiem šiem bēgliem nav nekādu citu vēlēšanos, kā vien dzīvot atkal reiz brīvā zemē, kur no nakts uz nakti nav jābaidās, ka tos kā dzīvniekus nosūtīs nezināmā virzienā.

E. Heine.

MARTAI KUNCĀNEI 60 GADU

Brīvajā Latvijā pazīstamā audzinātāja un sabiedriskā darbiniece Marta Kuncāne 28. jūnijā atskatās uz ražīgā darbā pavadītiem 60 mūža gadiem.

Trimdā jubilāre dzīvo Hamiltonā, kur kanadiešu aprindās nepārtraukti popularizē Latviju un latviešus, savos referātos iepazīstinot vietējos iedzīvotājus ar komūnistu īstajiem nolūkiem un viņu briesmu darbiem.

Novēlot veikt vēl daudz ražīga darba tautas druvā, sirmo jubilāri sveic:

Bij. audzēkņi, draugi un labvēļi

PATEICĪBA

Izsakām sirsnīgu pateicību V. Upeslāča kungam par skolas beigšanas apliecību idejas īstenošanu, J. Deksnim par zīmējumu, spiestuvei „Daina Press Ltd." un tās darbiniekiem V. Beķera kungam ar kundzi un A. Vestfāla kungam, kuri bez atlīdzības ziedoja laiku šo apliecību izgatavošanai. Tāpat mīļš, mīļš paldies S. Locāna un E. Brenča kungam par zaļumu sagādāšanu telpu dekorēšanai; laikraksta Latvija Amerikā redakcijai, kas vienmēr ievietojusi savā laikrakstā skolai bezmaksas sludinājumus, un Kalniņa kundzei par atspirdzinājuma galda noorganizēšanu.

TLB Sestdienas skolas padome.

RAKSTU KRĀJUMS LATVIEŠI KANADĀ

Sakarā ar sūtņa K. Zariņa viesošanos un latviešu dienām Kanadā Valtera Ziediņa apgādā iznācis rakstu krājums Latvieši Kanadā, kurā redaktora pienākumus veicis Aleksandrs Kundrāts. Aptverdams apmēram 100 lappuses un sniegdams bagātīgu faktu materiālu, kas it īpaši izteikts illustrātīvi, šis izdevums dod interesantu un arī diezgan vispusīgu pārskatu par latviešu rosmi un biedrošanos šai plašajā zemē, kur mājvietu atraduši jau ap 15.000 bēgļu. Kā jau aizrādīts redaktora un izdevēja ievada resp. noslēguma vēstulēs, ideja par šāda rakstu krājuma izdošanu īstenota ļoti īsā laikā — apmēram vienā mēnesī, tādēļ arī krājumā saturā un ārējā apdarē ir vērojami daži trūkumi, kas tomēr nav tik lieli, lai vispirms nepasvītrotu šā darba pozitīvo nozīmi.

Vērojot rakstu izkārtojumu krājumā, varam konstatēt, ka redaktors sākumā kārtojis materiālus, raugoties no visas Kanadas aptvērējas perspektīvas, vēlāk pāriedams uz citu sistēmu — ievietodams kā rakstus, tā illustrātīvo materiālu ģeografiskā secībā, sākot no lielākajiem centriem, beidzot ar mazākām latviešu apmetnēm. Tomēr šī sistēma formālā ziņā nav īsti izturēta, un tā, piem., „Aiz polārā loka" nākošā lappusē skatām bērnus latviešu skolā Toronto. Tāpat LNAK Padomes priekšsēdis prof. Fr. Gulbis pieminēts tikai patālu grāmatas beigās, Hamiltonas lappusē. Nav arī vispār atrodamas ziņas par dažu organizāciju vai personu, kas būtu pelnījuši lielāku ievērību. Tā nekas nav minēts par Latviešu Preses Biedrības Kanadas Kopu, kas bijusi diezgan rosīga, nav pieminēta Korporāciju Kopa, tāpat neredzam ziņas par vienu otru rosīgu mākslinieku vai sabiedrisku darbinieku. Saprotams, daudzos gadījumos tur vainojams ne redaktors, bet pašu organizāciju vai atsevišķo personu kūtrums, kas laikā nav iesniegušas vajadzīgos materiālus. Visumā tomēr grāmatas veidotāji centušies iespējami objektīvi parādīt latviešu sabiedriskās dzīves Kanadā centienus un panākumus, izvairoties nokļūt šejienes diezgan preteškīgo novirzienu un uzskatu ietekmē.

Pievēršoties izdevuma techniskai apdarei, jāsaka, ka labākais grāmatā ir tās illustrātīvais materiāls, kur redzam daudzus tiešām labus un arī reti sastopamus attēlus, kā, piem., 62. un 63. lpp., kur rādīti pirmie latviešu ieceļotāji Kanadā un latviešu dzīve prērijā. Mākslinieciski vērtīgi ir V. Skudras uzņēmumi, no kuŗiem īpaši gribētos pieminēt abu bērnu uzņēmumu, kas ļoti labi būtu noderējis arī kā vāka attēls.

Bet, kā jau minēts, ar visām sīkajām kļūmēm rakstu krājums Latvieši Kanadā ir nenoliedzami vērtīgs un interesants materiālu kopojums, par ko priecāsies ne tikai Kanadas latvieši, bet ko ar prieku izlasīs arī katrs tautietis visā plašā pasaulē. Nebūtu ļauni, ja par līdzīgu izdevumu tradicionālu izdošanu padomātu arī izdevēji citos kontinentos.

I. V.

DAŽOS VĀRDOS

Padomju licencētā vācu ziņu aģentūra ADN publicē ziņu, ka kāda divmotorīga amerikāņu lidmašīna esot pārlidojusi Austrumvāciju, tur nokaisot prāvāku daudzumu kaitīgo kartupeļu vaboļu. Piekļaujoties šai ziņai, Austrumvācijas laikraksti uzsākuši plašu kampaņu pret amerikāņiem.

*

Kolorado Eizenhauera komitejas loceklis Pikstens ieteic dibināt jaunu partiju, ko vadītu Eizenhauers, ja rūdītiem partijas politikāņiem izdosies uzņemt Čikagas konventā nelegālus delegātus, ko nav vēlējusies tauta, bet kam mandātus devušas partijas vadītāju machinācijas.

*

Astoņu korvešu un desmit mēchanizētu nolaišanās ierīču būvei Italijā 20 milj. dolaru nodevusi Savienoto Valstu valdība. Šie līdzekļi Italijai paredzēti A. Herimena vadītās savstarpējās drošības organizācijas budžetā. Izbūvētos kuģus ASV nodos saviem sabiedrotajiem Eiropā, to starpā arī pašai Italijai.

*

Pērkoņa negaiss nodarījis desmitiem tūkstošu lielus materiālus zaudējumus Dienvidslavijā. Daudzām ēkām nocelti jumti, daļa celtņu apgāzta, krusa nokapājusi lielus labības laukus. Četri cilvēki gājuši bojā, vairāk desmit ievainoti.

*

Illinoijas valsts senātors Evereis Dirksens republikāņu konventā Čikagā, 7. jūlijā teiks runu, kurā uzaicinās konventu nominēt prezidenta amatam Robertu Taftu.

Kalifornijas senātors Viljems Novlends runās, lai ieteiktu nominēt viņa valsts gubernātoru Īrlu Vorrenu, kas pagājušās vēlēšanās bija viceprezidenta kandidāts.

Vēl nav zināms, kas ieteiks nominēt Eizenhaueru.

*

Detroitas Dodža autofirmas līdzīpašnieks Horacijs Dodžs nolēmis doties laulībā ar 25 gadus veco skaistuli un aktrisi Gregu Šervūdi. Auto karalis jau paspējis uzdāvināt savai jaunajai sirds karalienei saderināšanās gredzenu. Tas izmaksājis „tikai" 100.000 dolaru. Abi laimīgie mīlnieki gan vēl nevar salaulāties, iekāms nav šķirta Dodža iepriekšējā laulība. Skaistā Grega būs Dodža piektā sieva.

LATVIJAS AMATA MEISTARA
J. KREIĻA
FOTO DARBNĪCA
izdara uzņēmumus latviešu gaumē
Filmas attīsta un kopē
TEL GE 0756
445 PAPE AVE TORONTO

Taupiet naudu!
Samaziniet savus smēķēšanas izdevumus vairāk kā uz pusi.
Ar V-Master mašīnu sarītiniet savas cigaretes
5 CIGARETES sarītina vienā paņēmienā
lietojiet
V-Master standarta vai pret mitrumu drošu cigarešu papīru. 200 cigaretes 14 c.
Iegriezieties savā tuvākā tabakas preču veikalā.

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Uzdevis A. Kalniņš, Toronto

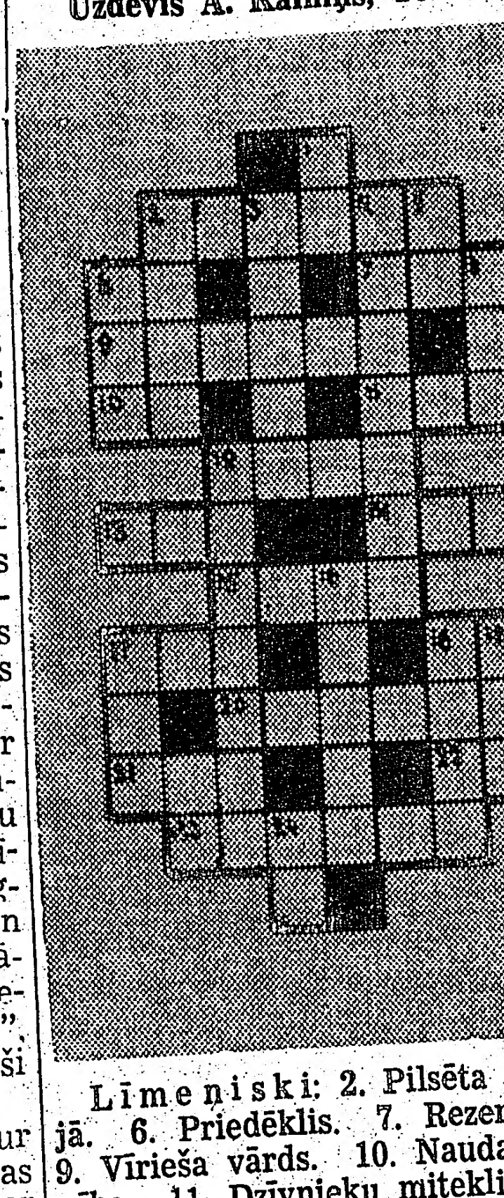

Līmeniski: 2. Pilsēta Spānijā. 6. Priedēklis. 7. Rezervuārs. 9. Vīrieša vārds. 10. Naudas vienība. 11. Dzīvnieku miteklis. 12. Mājlopi. 13. Aizkavē. 14. Noliegums. 15. Koki. 17. Norādāmais vietniekvārds. 18. Nots. 20. Sieviete. 21. Per. 22. Laikraksta iniciāļi. 23. Upe Latvijā.

Stateniski: 1. Tā. 2. Zivs. 3. Rasēšanas piederums. 4. Nevienādi raibs. 5. Izsauksmes vārds. 6. Bojājas. 8. Griezīga. 12. Pilsēta Eiropā. 16. Pagasts Latvijā. 17. Norādāmais vietniekvārds. 18 Zeme. 19 Strupa. 24. Nots.

AIZ DZELZS AIZKARA

Rīgas radio stāsta:

VEF nosūtījis uz Cimļansku vairākus vagonus augstvērtīgas „produkcijas," tāpat šīfera fabrika 20 vagonus krāsaina šīfera.

Bet šādu Cimļansku ir tik daudz, ka tanīs saiet visi latviešu sviedri, darbs un pūliņi, un vēl vienmēr ir par maz.

Latvijas PSR vēsturiskais mūzejs ieguvis un uzstādījis vācu muižnieku soda rīku — siekstu. Sieksta pagatavota no diviem tēstiem koka bluķiem.

Čekisti staigājot gaŗām un smīnot par šādu neiedomājamu atpalicību.

Sarkanam Kvadrātam gadījies acīgs partijas sekretārs, un, proti, tas noskatījies, ka neviens darbu nedarot no visas sirds. Partijas biroja sekretāriāts uzdevis biedrim Serebrjakovam, komūnistam, noskaidrot jaunas metodes šādu nebūšanu novēršanai.

Metodes, protams, būs spēcīgas, tās arī šo to no strādniekiem izspiedīs, bet latviešu sirdis ar to tomēr neiegūs. Tās pagaidīs citus laikus.

Laiku pa laikam dažādi sarkani un pasarkani garīdznieki mēdz doties no brīvajām zemēm uz Padomju Savienību, lai priecātos par reliģijas uzplaukumu un atbalstīšanu šai zemē. Paklausaities, ko par ticību, baznīcu un garīdzniekiem saka Padomju jaunatnes žurnāls:

„Aglonas baznīcā ir 10 altāŗu, uz kuŗiem ticīgie liek naudu, sveces un produktus. Galvenā ziedojumu pieņemšanas vieta iekārtota pie lielā altāŗa. Par savu dedzīgo sirdi ticīgie iegūst tiesību noskūpstīt krustā sistā tēlu. Baznīcas morāle ir buržuju morāle un nepieņemama padomju zemes cilvēkam, komūnsima cēlājam. Pilnīga reliģijas pārvarēšana un komūnistikās morāles nostiprināšana visos padomju cilvēkos ir viens no svarīgākiem komūnisma uzdevumiem."

Kādā citā vietā ir teikts: Pāvests dod savu svētību amerikāņu necilvēkiem Korejā.

ATENTĀTS PRET PREZIDENTU RIJU

Seulā. — Trešdien pret Dienvidkorejas prezidentu Riju tika izdarīts nesekmīgs atentāta mēģinājums. Sakarā ar Korējas kaŗa 2. gadu atceri Rijs publiskā vietā uzrunāja ap 6.000 lielu ļaužu pūli, kad pēkšņi tam no aizmugures tuvojās kāds vīrietis ar pistoli rokā. Uzbrucējs gan mēģināja divas reizes izšaut uz Riju, bet viņa pistole nedarbojās, un starplaikā tam uzbruka tuvējie policisti un apkārtstāvošie; uzbrucējs tika nejauši uzgrūsts virsū ASV sūtnim Dienvidkorejā Mučio.

Uzbrucējs izrādījās kāds 60 g. vecs korejietis, un līdz ar viņa apcietināšanu tika apcietināti 2 parlamenta locekļi, kas esot tā līdzzinātāji. No citas puses izteiktas baumas, ka šis neizdevies atentāta mēģinājums bijis paša Rija inscenēts, lai vēl vairāk parādītu, ka viņa politiskie pretinieki un komūnisti ar viņa nāvi vēlas valstī radīt vispārējus nemierus.

DV MONTREĀLAS NODAĻAS AKTUĀLITĀTES

Invalidu aprūpei un Invalidu Namam Vācijā ziedojuši tautieši: M. Ozols Invalidu Namam Vācijā $5.00; J. Jumis Invalidu Namam Vācijā $10.00; M. Grasmanis neredzīgiem invalidiem $10.00; A. Zariņš Invalidu namam Vācijā $5.00; O. Strazdiņš DV mērķu sekmēšanai $5.00; J. Jumis regulārai aprūpei ik mēnesi $1.00; O. Jumis regulārai aprūpei ik mēnesi $1.00; L. Mežinskis invaldu aprūpei $1.00.

Visiem ziedotājiem valde izteic srsnīgu pateicību.

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC
143 Queen St., W., Toronto, tel. EM 6-6451
Vecākais ceļojumu un notāriāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notāriālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietas. Runā krieviski, vāciski, latviski (234)

LATVIEŠI KANADĀ

RAKSTU KRĀJUMS PAR
LATVIEŠIEM
KANADĀ
Ikviens tautietis rakstu krājumu LATVIEŠI KANADĀ var iegādāties ar Kanadas latviešu organizāciju vai draudžu starpniecību vai arī pasūtinot tieši apgādam: Grāmatas cena, ieskaitot piesūtīšanas izdevumus, ir $2.50
V. ZIEDIŅA
APGĀDĀ
218 Greenwood Ave,
Toronto, Ont., Canada.
Tel.: GL 8646

6 g. v. Daira Sproģe ir viena no apdāvinātākām skolas audzēknēm

VERAS KEIŠS
LATVIEŠU BALETA SKOLAS
PIRMAIS AUDZĒKŅU VAKARS
AR VERAS KEIŠES PIEDALĪŠANOS
Pie klavierēm EDITE TIMERMANE
Svētdien, 29. jūnijā, plkst. 19.00 (precīzi), Sv. Andreja baznīcas augšējā zālē, Carlton un Jarvis ielas stūrī.
IEEJA $1.00 — BĒRNIEM LĪDZ 14 G. V. PUSCENA. BIĻEŠU IEPRIEKŠĒJA PĀRDOŠANA LOTUS PUĶU VEIKALĀ, 854 BATHURST ST. UN SARĪKOJUMA DIENĀ PIE KASES (82)